


# Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE



un factor de  
accelerare  
a creșterii



Reducerea

consumurilor materiale

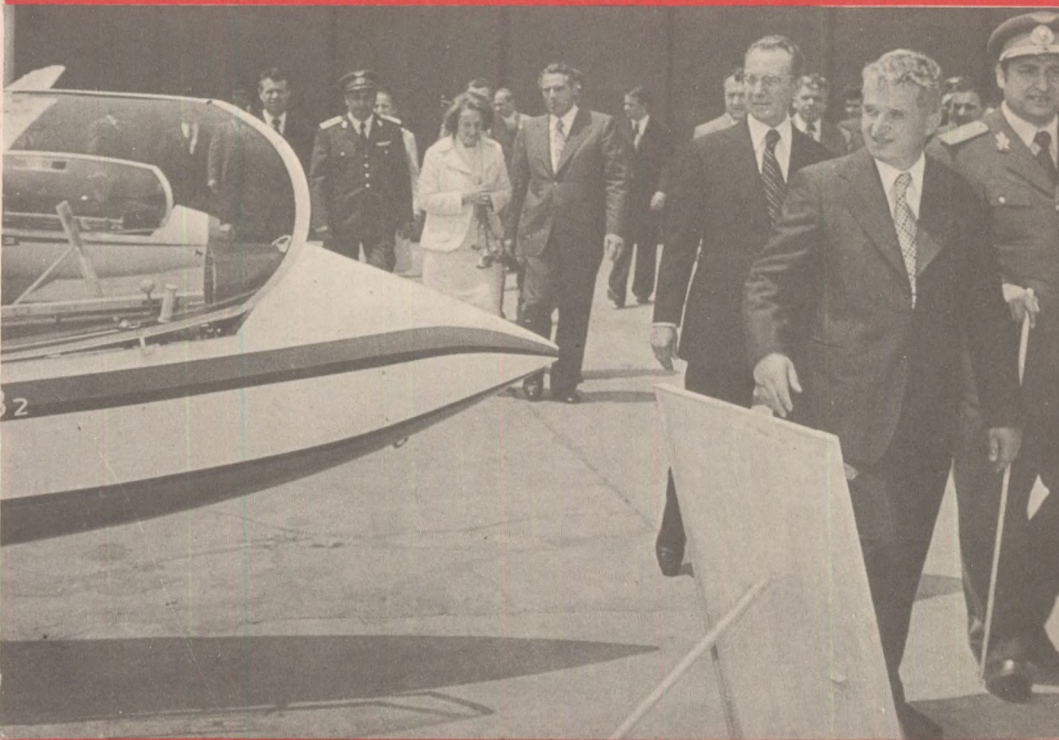
# VIZITA DE LUCRU A TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU ÎN UNITĂȚI ECONOMICE ȘI INSTITUTE DE CERCETARE ȘI PROIECTARE DIN CAPITALĂ

Întâmpinat cu deosebită însuflețire, cu manifestări de dragoste și stimă, secretarul general al partidului s-a întâlnit cu muncitori, specialiști și cadre de conducere de la Institutul național de motoare termice, Întreprinderea „Turbo-mecanica”, Institutul de mecanica fluidelor și construcții aerospațiale, Întreprinderea de mașini electrice, de pe platforma industrială din cartierul Militari; Întreprinderea de reparat material aeronautic (I.R.M.A.), din zona Băneasa; Întreprinderea de electronică și aparatură de măsură și control, Fabrica de cinescoape, Întreprinderea de calculatoare electronice, Întreprinderea Societății mixte româno-americane „Romcontrol Data”, de pe platforma industrială Pipera.

În centrul dialogului s-a situat modul în care se desfășoară hotărârile Congresului al XI-lea și ale Conferinței Naționale ale partidului cu privire la dezvoltarea calitativ superioară a activității economice. În întreprinderile și institutele vizitate, tovarășul Nicolae Ceaușescu a dat prețioase indicații privind înnoirea și modernizarea producției, folosirea rațională a mașinilor și utilajelor, creșterea eficienței întregii activități. Indicațiile secretarului general al partidului au fost primite cu deosebit interes, cu hotărârea fermă de a le transpune în viață pentru asigurarea unui progres neîntrerupt în activitatea de producție, în domeniul de vârf al industriei.



La Întreprinderea de mașini electrice



La Întreprinderea de reparat material aeronautic



La Fabrica de cinescoape

„Am deplina convingere că oamenii muncii din comerț — de sus pînă jos — în frunte cu organizațiile de partid, vor face totul pentru a-și îndeplini sarcinile de răspundere ce le revin. Acționînd în acest spirit, oamenii muncii din comerț și servicii vor aduce o contribuție de mare însemnătate la înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XI-lea, a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și creare a condițiilor pentru înaintarea țării noastre spre comunism”.

**NICOLAE CEAUȘESCU**



## ANGAJAREA PLENARĂ A COMERȚULUI SOCIALIST ÎN CREȘTEREA CALITĂȚII VIETII

INSCRIINDU-SE în rîndul acțiunilor de consultare și dezbateră amplă, democratică cu oamenii muncii a tuturor problemelor fundamentale ale vieții economice și sociale, Consfătuirea pe țară a lucrătorilor din comerțul socialist, convocată la indicația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a analizat timp de două zile în ședințe plenare și pe secțiuni — realizările obținute în primii doi ani ai cincinalului în domeniul activității comerciale și de turism, stabilind strategia dezvoltării în perspectivă a comerțului nostru socialist, în condițiile creșterii eficienței sale economice și sociale.

Cei peste 2 500 de delegați — muncitori, personal operativ și cadre de conducere — reprezentînd pe cei patru sute de mii de oameni ai muncii ce-și desfășoară activitatea în această sferă, și-au afirmat hotărîrea de a acționa cu și mai multă fermitate și energie pentru a traduce în viață sarcinile trasate de Congresul al XI-lea al Partidului, de Conferința Națională a P.C.R. din decembrie 1977, cele rezultate din profunda analiză efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cadrul cuvîntării la consfătuire.

Lucrările consfătuirii au evidențiat dezvoltarea continuu ascendentă a activității comerțului socialist pe linia aprovizionării populației, îndeplinirii la nivel tot mai ridicat a funcțiilor economice și sociale ce-i revin în mecanismul economiei socialiste. La baza tuturor realizărilor obținute de comerțul socialist — dintre care deosebit de semnificative sînt creșterea desfacerilor de aproape 15 ori în 1978 față de 1950, realizarea în pri-

mii doi ani ai actualului cincinal a unui volum de mărfuri egal cu totalul desfacerilor din primul deceniu de existență a comerțului socialist, creșterea consumului pe cap de locuitor la bunuri alimentare și nealimentare între 5 și 108 ori, nivelul atins pentru unele produse egalînd și chiar depășind consumurile realizate în țări dezvoltate — stau succesele obținute de poporul nostru în industrializarea socialistă, în creșterea producției agricole vegetale și animale, în dezvoltarea în ritmuri înalte și modernizarea tuturor ramurilor economiei naționale.

**D**INAMICA DEOSEBITĂ a dezvoltării economice a României în ultimele decenii a permis creșterea nivelului de trai material și spiritual al poporului, transformări radicale în structura societății noastre, înflorirea civilizației socialiste la orașe și sate. În acest cadru au fost consemnate realizările deosebite obținute în dezvoltarea de ansamblu a rețelei comerciale, prin punerea la dispoziția consumatorilor din toate zonele țării a unor unități moderne, dotate cu utilaj funcțional, care contribuie efectiv la creșterea confortului colectiv. Numai în cincinalul trecut și în primii doi ani ai actualului cincinal a fost realizată o treime din rețeaua comercială actuală; astăzi, în toate localitățile cu peste 50 000 de locuitori funcționează magazine universale (urmînd ca marile centre urbane din țară să fie dotate, pînă în 1980, cu cel de-al doilea magazin universal; magazine generale moderne, cu un larg sortiment comercial, sînt prezente în tot mai multe comune și sate

ale țării. Prin aplicarea normelor generale de organizare a rețelei comerciale și de alimentație publică, prezentate la consfătuire, suprafața comercială a rețelei va ajunge la nivelul anului 1980 la 8 milioane mp, intensificându-se totodată procesul de modernizare a fizionomiei comerțului prin promovarea formelor superioare de vânzare, de mare randament, caracteristice unui comerț activ, civilizat.

În acest context s-a subliniat importanța corelării mai bune a extinderii rețelei comerciale cu dezvoltarea socio-economică la nivelul fiecărui județ și a omogenizării ei în profilul micro-teritorial, astfel încât să se asigure posibilitatea prezentării și desfacerii gamei largi de produse pe care o oferă astăzi industria noastră; necesitatea extinderii serviciilor post-vânzare, a revitalizării centrelor și vadurilor comerciale tradiționale în marile orașe, a echilibrării structurii pe profile a rețelei.

În ceea ce privește pregătirea cadrelor din comerț, consfătuirea a apreciat pozitiv creșterea ponderii personalului calificat, care permite promovarea consecventă a principiului muncii colective, consultarea largă în adoptarea deciziilor a lucrătorilor aflați în contact nemijlocit cu populația, creșterea rolului personalului muncitor în hotărârile adoptate de consiliile oamenilor muncii din întreprinderi.

**ÎNDEPLINIREA** exemplară a sarcinilor ce revin acestui sector de activitate are o semnificație ce depășește problematica activității comerciale propriu-zise; rezultatele obținute în comerț se corelează organic cu celelalte laturi ale programului de creștere accelerată a nivelului de trai, stabilit de partid. Astfel, în condițiile creșterii contribuției reale a oamenilor muncii cu peste 32% în actualul cincinal, comerțului îi revine sarcina de a lărgi și diversifica fondul de marfă (în prezent sînt oferite 300 de mii de produse și sortimente, cu ritm de creștere de 10% pe an), pentru a asigura o structură a ofertei cât mai apropiată de cerințele reale ale populației. În acest sens se impune ca în elaborarea planurilor de desfacere în profil teritorial să se pornească de la analiza caracteristicilor socio-economice ale județelor, de la cunoașterea balanței de venituri și cheltuieli ale populației din județ, de la studierea tradițiilor și preferințelor de consum ale tuturor categoriilor de consumatori.

În perfecționarea organizării și sistematizării rețelei comerciale, în îmbunătățirea profilării acesteia trebuie să se pornească — așa cum arăta tovarășul **Nicolae Ceaușescu** în cuvîntarea la consfătuire — de la studii științifice ale cererii, de la un model de consum rațional, bazat pe criterii rigurose științifice. Realizarea unui model rațional de consum este, de altfel, o componentă esențială a creșterii calității vieții.

Experiențele reușite ale rețelei de alimentație publică din București, privind aplicarea normelor de alimentație rațională — elaborate de comerț împreună cu Institutul de igienă și sănătate publică — trebuie să fie generalizate în întreaga rețea de alimentație publică; în același timp, comerțul trebuie să-și extindă funcția sa educativă, prin aprovizionarea populației cu mărfuri de bună calitate, realizate după exigențele creației industriale; să se adapteze variațiilor sezoniere ale cererii, în strînsă conlucrare cu industria, cu magazinele de prezentare.

Atenția care se acordă creșterii rolului femeii în societatea noastră impune promovarea formelor moderne de comerț, cum sînt autoservirea (care să ofere într-o măsură mai mare legume și fructe preambalate), a vânzării prin case și microcase de comenzi, asigurarea ritmicității aprovizionării prin extinderea în toate județele a lanțului frigorific.

Analiza la consfătuire a îndeplinirii programelor speciale privind dezvoltarea producției de bunuri des-

tinatate ușurării muncii femeii în gospodărie, extinderea producției de semipreparate și preparate culinare, alimente dietetice și pentru copii, jucării etc. a evidențiat necesitatea de a se acționa cu mai multă fermitate atît de către producătorii industriali, cît și de către cooperație pe linia respectării indicatorilor cantitativi și calitativi stabiliți.

**REALIZAREA PROGRAMULUI** de reducere a săptămîinii de lucru va duce la creșterea cererii de turism cultural și recreativ, la un nou model de utilizare a bugetului de timp. Pentru a răspunde exigențelor unei circulații turistice mult amplificate, turismul va trebui să-și extindă și să-și modernizeze baza materială, să diversifice serviciile prestate. În același timp, alimentația publică poate aduce o contribuție importantă la satisfacerea cerințelor sporite pe rutele turistice, preocupîndu-se în același timp de înlăturarea tendinței de șablonizare, de uniformizare a meniurilor, oferind preparate care să se distingă printr-o notă specifică tradițiilor și obiceiurilor de consum locale, bogăției artei culinare românești. Comerțul poate influența activ modul de utilizare a timpului liber de către populație, prin reducerea timpului afectat în prezent cumpărăturilor, acționîndu-se pe linia apropierei ofertei de consumator, a promovării unui comerț modern, civilizat.

Integrarea comerțului în principiile noului meca-nism economic presupune perfecționarea autoconducerii și autogestiuunii în toate unitățile comerțului socialist. În acest sens, secretarul general al partidului, tovarășul **Nicolae Ceaușescu**, a indicat ca în cel mai scurt timp să nu mai existe unități comerciale care să lucreze cu pierdere. Pe linia creșterii rentabilității și a nivelului de servire în unitățile mici de alimentație publică, inclusiv cabane, se va trece la aplicarea sistemului muncii în acord global. Pe această cale se urmărește, pe de o parte, creșterea cointeresării oamenilor muncii din aceste unități, iar pe de altă parte ridicarea calității servirii, întărirea ordinii și disciplinei în acest sector de activitate.

**COORDONAREA** înfăptuirii tuturor sarcinilor ce revin comerțului din programul de creștere a nivelului de trai se va face, la nivel județean, de către direcțiile comerciale județene, astfel încît să se asigure o concepție unitară asupra dezvoltării comerțului și serviciilor în teritoriu, creșterea responsabilității organelor și unităților pe linia aprovizionării populației la nivelul exigențelor societății noastre socialiste.

În relația comerț-industrie se va urmări perfecționarea continuă a mecanismului contractual, care să capete elasticitatea impusă de evoluția cererii populației; în același timp, se va acționa pentru eliminarea verigilor intermediare dintre unitățile productive și unitățile comerciale, astfel încît să se asigure o mai mare promptitudine în aprovizionarea populației. Fundamentarea cu mai multă exigență a cantităților, sortimentelor, termenelor de livrare, prețurilor etc. în contractele economice dintre comerț și industrie, introducerea unei discipline contractuale ferme trebuie să conducă la diminuarea stocurilor din comerț, la evitarea apariției de mărfuri greu vandabile, și a degradării mărfurilor în stoc.

Sub conducerea organizațiilor de partid din toate unitățile comerțului interior, lucrătorii din comerț sînt chemați să aplice cu consecvență și fermitate indicațiile secretarului general al partidului, hotărârile consfătuirii astfel încît să realizeze un puternic salt calitativ în întreaga lor activitate, să realizeze o angajare pleneră a comerțului socialist în creșterea continuă a calității vieții.

dr. Ioan GEORGESCU

Expresie a interdependenței dezvoltare — bunăstare

## ÎMBUNĂȚIREA CONSUMULUI — COMPONENTĂ DE BAZĂ A CREȘTERII NIVELULUI DE TRAI (II)

**Locuința — factor de bază în îmbunătățirea condițiilor de viață**

UN ROL HOTĂRÎTOR în îmbunătățirea condițiilor de viață ale populației îl are construcția de locuințe, domeniu în care s-au înregistrat realizări spectaculoase, vizibile în orice zonă și localitate a țării. Pe parcursul întregii perioade a construcției socialiste, obiectivele privind îmbunătățirea condițiilor de locuit ale populației s-au îndeplinit corelat cu dezvoltarea economico-socială a țării, cu evoluția demografică și cu cerințele populației, avându-se în vedere satisfacerea nevoilor populației de pe întreg teritoriul țării, astfel încât fiecărei familii să i se asigure o locuință corespunzătoare.

Pentru îndeplinirea vastului program de construcții de locuințe, statul a alocat an de an fonduri tot mai mari. Astfel, în anul 1976 volumul investițiilor pentru locuințe din fondurile statului era de peste 52 ori mai mare decât în anul 1950 și de aproape 10 ori mai mare decât în anul 1955. Un sprijin important a fost acordat — prin credite, proiectare, execuție — populației, pentru construcția de locuințe proprietate personală. Aceasta a făcut ca numărul locuințelor construite să crească an de an (tabelul nr. 1).

Ca urmare a realizării programelor de construcții de locuințe, în perioada 1950—1977 aproximativ două treimi din populația țării s-au mutat în locuințe noi. Construcția de locuințe a creat condiții de viață civilizată și a generat nevoi tot mai mari legate de îmbunătățirea condițiilor de confort, de utilizarea plăcută și utilă a timpului liber.

Îndeplinirea acestui obiectiv important al politicii partidului nostru în domeniul ridicării bunăstării materiale și spirituale a tuturor cetățenilor este prin esența sa și un factor esențial al schimbării structurii consumului familiilor. Ne referim nu numai la faptul că o locuință corespunzătoare cerințelor actuale de civilizație generează nevoi noi și influențează comportamentul populației în domeniul consumului în condițiile creșterii veniturilor și a ofertei de bunuri și servicii, ci și la aceea că, în România, cheltuielile pe care le face populația cu chiria dețin o pondere scăzută în structura cheltuielilor de consum ale familiilor, ceea ce permite populației să-și satisfacă alte nevoi de consum. Amintim în acest context că ponderea cheltuielilor cu chiria și încăl-

zirea efectuate de familii din multe țări capitaliste dezvoltate atinge în totalul cheltuielilor procente mult mai ridicate decât la noi (aproximativ 20% în țări ca Suedia, Elveția, S.U.A. etc.).

**Venituri tot mai mari din fondurile sociale de consum**

ÎN ANII CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE s-a asigurat o creștere constantă a fondului de consum social, ajungându-se în prezent la ponderi însemnate ale acestuia în venitul național. Dacă în anul 1950, fondul de consum social reprezenta o pondere de 9%, în 1975 el se ridică la 15% — având o contribuție deosebită în transpunerea în practică a principiilor eticii și echității socialiste. Pe această bază veniturile obținute de către populație din fondurile sociale de consum au sporit an de an (tabelul nr. 2), acestea fiind în anul 1977 de 18 ori

Tabelul nr. 2

Veniturile obținute de populație din fondurile sociale

	1950	1965	1975	1977	1980
Venituri — în miliarde lei	3,5	22,9	57,4	64,7	82,4

mai mari decât în 1950, iar în 1980 cu 27,3%, mai mari decât în 1975. Cu ajutorul acestor fonduri se asigură acoperirea nevoilor de învățămînt, sănătate și asigurări sociale, în prezent fiecare familie beneficiind în medie de 9 563 lei (în anul 1977), de 12,4 ori mai mult decât în anul 1950; pînă la sfîrșitul actualului cincinal se estimează depășirea sumei de 11 760 lei pe o familie.

Deosebit de semnificativă este atenția pe care partidul a acordat-o acoperirii aceluși tip de nevoi care creează premisele esențiale ale afirmării depline a personalității umane, cu rol deosebit în îmbunătățirea calității vieții. Amintim în acest context accentul care se pune pe două din aceste elemente care țin de bunăstare, și anume: a) învățămîntul și cultura; b) ocrotirea sănătății poporului.

Acoperirea acestor nevoi prin fondul social de consum este una din expresiile cele mai grăitoare ale umanismului politicii partidului nostru de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Prin preocuparea permanentă pentru a se realiza un grad înalt de instruire și cultură, o stare bună a sănătății populației, promovate ca politică de stat, sînt create condiții egale nu numai de manifestare a personalității în producție și conducerea activității economico-sociale, ci și în orînduirea vieții individuale, în pătrunderea într-un ritm mai rapid a celorlalte elemente de trai civilizate. Acesta este unul din domeniile în care societatea socialistă, politica partidului nostru și-au dovedit din plin umanismul, superioritatea, oferind șanse egale tu-

Tabelul nr. 1

Numărul apartamentelor construite din fondurile statului și cu sprijinul statului — în mii —

Perioada	Număr de apartamente
1951—1955	46,6
1956—1960	103,3
1961—1965	220,1
1966—1970	333,1
1971—1975	512,5
1976—1980	1 005,0

turor cetățenilor de a-și manifesta personalitatea, creînd continuu premisele omogenizării sociale, economice și profesionale, inclusiv pe planul acoperirii nevoilor de consum.

Au fost și sînt substanțiale eforturile pe care le-a făcut și le face statul socialist pentru dezvoltarea învățămîntului și culturii, pentru păstrarea sănătății poporului nostru (tabelul nr. 3). În anul 1977, cheltuielile pentru învățămînt au crescut față de 1950 de aproape 12 ori, în prezent asigurîndu-se învățămîntul gratuit pentru 5,4 milioane de elevi și studenți. De asemenea, cheltuielile pentru sănătate au crescut în perioada 1950—1977 de peste 19 ori, anual cheltuindu-se pentru asistența sanitară acordată gratuit populației 11,7 miliarde lei. Ca urmare a acestor eforturi per-

manente și susținute, România se numără în prezent printre puținele țări din lume în care învățămîntul de 10 ani este generalizat, iar indicatorii privind baza materială a învățămîntului și sănătății, ca și cei privind înzestrarea cu personal calificat se află la nivelul cerințelor mondiale actuale. Cheltuielile efectuate la noi de populație pentru învățămînt și sănătate sînt practic neînsemnate, în timp ce în unele țări capitaliste dezvoltate acestea ating nivele apreciabile și schimbă evident structura consumului familiilor. Accesibilitatea largă a tuturor cetățenilor țării de la orașe și sate, fără deosebire de naționalitate, la învățămînt și cultură, la ocrotirea sănătății sînt dovada grăitoare a politicii umaniste de a oferi fiecărui cetățean șanse egale pentru dezvoltarea pleneră a personalității sale.

## Putere de cumpărare sporită

POLITICA promovată de partidul și statul nostru în ceea ce privește raportul dintre fondul de consum individual și fondul de consum social, de creștere permanentă a veniturilor populației, s-a împlinit sub semnul principiilor eticii și echității socialiste pe toate planurile, inclusiv în repartiție, în condițiile opțiunii pentru o rată înaltă a acumulării, pentru crearea premisei viitoare ale ridicării bunăstării pe trepte tot mai înalte. Ca urmare a succeselor realizate în economie, a creșterii continue a productivității muncii, a avut loc o sporire substanțială a retribuțiilor oamenilor muncii în condițiile în care numeroase prețuri de vînzare cu amănuntul au rămas neschimbate. Reducerea permanentă a timpului de muncă cheltuit în medie pentru obținerea veniturilor necesare satisfacerii nevoilor de consum vine să confirme creșterea continuă a puterii de cumpărare a oamenilor muncii. Datele din tabelul nr. 4 sînt edificatoare din acest punct de vedere. În perioada 1955—1975, la fiecare din produsele cuprinse în tabel, ca de altfel la toate celelalte bunuri de consum de bază, s-a înregistrat o diminuare apreciabilă a timpului de muncă cheltuit pentru realizarea venitului necesar cumpărării lor de către populație, creîndu-se astfel posibilitatea procurării unor cantități tot mai mari și mai variate de bunuri de consum și servicii.

Tabelul nr. 3

### Evoluția cheltuielilor din fondurile sociale de consum

Anii	— în miliarde lei —		Total cheltuieli social-culturale de la bugetul de stat pe locuitor — lei —
	Învățămînt	Sănătate	
1950	1,3	0,6	211
1965	6,5	4,8	1 100
1975	12,9	9,9	2 397
1977	15,3	11,7	2 702
1980	17,7	13,4	3 323

Avînd în vedere pe de o parte nivelul actual de satisfacere a unor nevoi de interes social, iar pe de altă parte necesitatea stimulării obținerii în producție a unor rezultate tot mai bune, în actualul cincinal se acordă o importanță mai mare creșterii mai accentuate a veniturilor directe obținute din muncă, în primul rînd pe calea retribuției. Această orientare, cu consecințe favorabile asupra îmbunătățirii consumului populației în raport cu dorința și aspirațiile fiecăruia, precum și realizările tot mai înalte obținute în economie, au permis adoptarea primului Program pentru ridicarea nivelului de trai, care asigură o suplimentare sensibilă a prevederilor inițiale privind creșterea veniturilor cetățenilor, cu deosebire a celor obținute pe calea retribuției. Amploarea acestei creșteri este cu atît mai semnificativă cu cît ea s-a efectuat pe fondul unei sporiri a retribuțiilor reale de 3,25 ori, iar a veniturilor reale totale de 4,77 ori înregistrate în 25 de ani (1950—1975) de construcție socialistă.

Referindu-ne la actualul program de creștere a nivelului de trai, nu putem să nu subliniem, avînd evident în vedere și creșterile veniturilor reale și bănești obținute pînă la inițierea acestui program, dimensiunea acestei creșteri dată nu numai de ritmul înalt prin care ea se exprimă (retribuția nominală va crește în actualul cincinal cu 40%, iar retribuția reală cu 32,3% față de 18—20% cît era prevăzut de directivele Congresului al XI-lea al P.C.R.), dar și de baza de raportare la care se aplică, rezultat al progreselor treptate obținute în

Tabelul nr. 4

### Reducerea timpului de muncă cheltuit pentru realizarea veniturilor necesare cumpărării unor produse de larg consum \*)

Produsul	U.M.	1950	1965	1975	1977	1977-1950 (în %)
Pîine albă	500 g	54'	26'	17'	15'	27,3
Zahăr tos	1 kg	3h41'	1h47'	1h 9'	1h	27,1
Lapte de vacă	1 l	49'	25'	18'	15'	30,6
Cartofi	1 kg	22'	13'	11'	9'	40,9
Oua	1 buc.	21'	12'	8'	7'	33,3
Carne de porc tranșată	1 kg	5h19'	3h58'	3h12'	2h40'	52,7
Pui de grîină	1 kg	7h 9'	4h58'	3h 4'	2h42'	37,8
Costum fără vestă (stofă 360 lei/m) pentru bărbați	1 buc.	522h	253h22'	163h19'	143h19'	27,5
Palton (stofă 400 lei/m) pentru bărbați	1 buc.	549h53'	266h52'	172h	150h57'	27,5
Rochie (stofă 130 lei/m) pentru femei	1 buc.	157h24'	71h50'	46h18'	40h37'	25,8
Pantofi din piele pentru bărbați	1 per.	85h51'	41h40'	26h51'	23h34'	27,6
Pantofi din piele pentru femei	1 per.	77h16'	37h30'	24h10'	21h12'	27,4
Energie electrică	1 kWh	15'	4'	2'	2'	13,3

\*) Calculele au fost făcute în funcție de nivelul retribuției medii nete lunare și al prețurilor cu amănuntul în perioadele respective.

economie. Este o realizare cu atît mai importantă cu cît asemenea ritmurii de creștere a retribuției, a veniturilor reale în general, care să contribuie la îmbunătățirea condițiilor de viață ale întregului popor nu se întîlnesc în istoria nici unei țări capitaliste dezvoltate.

## Mutații calitative în consum

ANSAMBLUL DE MĂSURI luate pentru creșterea mai rapidă, în actualul cincinal, a veniturilor reale ale populației, este de natură să aducă noi modificări în dimensiunile și structura consumului populației. Avem în primul rînd în vedere, așa cum reiese din Programul producției și desfacerii de bunuri de consum, faptul

**Grigore VĂLCEANU**  
**Maria POENARU**

Institutul de economie socialistă

(Continuare în pag. 9)

# PRODUCȚIA FIZICĂ REALIZATĂ EXEMPLAR ÎN TOATE ÎNTREPRINDERILE

- Pregătirea planului pe 1979 ● Îndeplinirea planului fizic impune respectarea riguroasă a sarcinilor la fiecare sortiment ● Când noile capacități întârzie să fie date circuitului productiv... ● De ce stocuri supranormative de ciment la producători, iar pe șantier goluri în aprovizionare ? ● Transportul pe calea ferată optimizat și, totuși, lipsă de vagoane

ÎN CONTEXTUL măsurilor adoptate pentru perfecționarea mecanismului economico-financiar o importanță majoră este acordată prevederilor referitoare la introducerea producției nete și fizice ca indicatori de bază ai activității economice. Dat fiind că nivelul de realizare a indicatorului producției fizice determină în mare măsură nivelul producției nete este de înțeles că realizarea integrală a producției fizice prezintă un interes deosebit pentru fiecare centrală și întreprindere.

Reținând acest unghi de vedere, în analiza de față vom urmări, în primul rând, relația dintre acești indicatori în cadrul realizărilor din perioada ianuarie—mai a.c. pe ansamblul Centralei cimentului (tabelul nr. 1).

Tabelul nr. 1

Realizarea unor indicatori de plan în perioada ianuarie—mai 1978 (%)

Indicatorul	Total centrală
Producția fizică	95,8
Producția globală	102,4
Producția marfă	101,9
Producția netă	101,1
Productivitatea muncii	102,2

O constatare ce se desprinde din tabel este aceea că, pe total centrală, la producția fizică — exprimată în ciment echivalent — planul a fost realizat în proporție de 95,8%, neatingerea procentului de sută la sută fiind urmarea neîndeplinirii planului de către întreprinderile de la Tîrgu Jiu — 96,2%, Aleșd — 98,6%, Cimpulung Muscel — 93,3% și Hoghiz — 75,5%. Nerealizările globale au fost generate de unele restanțe în îndeplinirea planului la unele sortimente. În ce privește producția netă, la nivelul centralei indicatorul a fost îndeplinit în proporție de 101,1%, deși unele unități — consecință și a nerealizării producției fizice — nu au realizat în

totalitate acest indicator: Aleșd — 96,0%, Cimpulung Muscel — 74,8% și Hoghiz — 98,9%, în timp ce altele care au depășit planul la producția fizică au înregistrat realizări importante și la producția netă: Medgidia — 105,4%, Bicaz — 108,5% Brașov — 109,3% și Deva — 127,4%.

O altă constatare ce se desprinde din analiza îndeplinirii planului pe aceeași perioadă este că indicatorii producția globală, producția marfă și productivitatea muncii apar realizați și depășiți la toate întreprinderile din cadrul centralei și, evident, pe ansamblul acesteia.

Introducerea, începând cu semestrul II al acestui an, a indicatorilor producției fizice și producției nete va determina punerea în valoare, în mai mare măsură, a resurselor interne, sporirea efortului propriu al întreprinderilor pentru creșterea eficienței economice.

Care sînt însă principalele cauze care au condus la nerealizarea producției fizice planificate, ce măsuri se impun ?

● **Întârzieri în realizarea unor noi obiective.** Este de menționat că linia a II-a de 1,2 mil. tone/an de la Deva, programată a fi dată în producție în luna martie a.c., a înregistrat rămîneri în urmă datorită neasigurării la vreme a forței de muncă necesare la activitățile de construcții și montaj. Nu este mai puțin adevărat că nici beneficiarul nu a venit în sprijinul constructorului decît în mică măsură și mai cu seamă în rezolvarea unor probleme de urgență a montajului instalațiilor. Și pe șantierul de la Tașca — Bicaz lucrările prezintă unele întârzieri, atît la linia I, cît și la linia a II-a (termen de intrare în funcțiune: iunie, respectiv septembrie, 1978). Aici este necesar să se urgenteze livrarea unor utilaje de către furnizori, iar Trustul de montaj utilaje chimice București să accele-

reze montarea instalațiilor electrice și de automatizare.

● **Lipsa de spații de depozitare a cimentului.** Dacă, în general, producția de ciment prezintă un curs aproape liniar, livrarea acestuia nu urmează aceeași linie, marcînd în trimestrul I al anului o serioasă rămînere în urmă, urmată de o perioadă de vîrf în trimestrul III, care nu poate însă absorbi stocul excesiv acumulat în prima parte a anului. Diferența dintre producție și consum de 3,2 puncte procentuale calculată ca medie trimestrială pe o perioadă de 3 ani (tabelul nr. 2) reprezintă

Tabelul nr. 2

Pondere trimestrială a producției și a livrărilor de ciment în perioada 1975 — 1977 (%)

	Trimestrul			
	I	II	III	IV
Producție	23,4	25,5	25,8	25,3
Livrări	20,2	26,0	28,0	25,8

peste 500 mii tone, aproape dublul stocului normat și creditat de bancă cu mijloace circulante. Această situație atrage după sine dobînzi majorate și diminuarea corespunzătoare a beneficiilor întreprinderilor. Că stocurile existente în silozuri se situează și în prezent peste nivelul normat, ajungînd chiar la limita maximă a capacității de înmagazinare, se poate vedea din situația existentă la 15 iunie a.c. în unele unități:

Întreprinderea U.M.	Capacitate de înmagazinare	
	maximă	Stoc existent
Tîrgu-Jiu	170 000 tone	171 000
Cimpulung Muscel	120 000	113 500
Hoghiz	120 000	119 200
Aleșd	120 000	89 000

O soluție necesară pentru înlăturarea acestui neajuns, așa cum o văd și specialiștii din centrala ci-

mentului, ar fi crearea de spații de depozitare suplimentare la beneficiari: B.J.A.T.M., trusturile județene de construcții ale consiliilor populare, precum și la unitățile mari consumatoare de ciment. În acest fel cantitățile de ciment obținute ca urmare a folosirii intensive a capacităților de producție din fiecare întreprindere ar putea să ajungă mai repede la beneficiari și, în același timp, stocurile unităților nu ar atinge capacitatea de depozitare maximă.

● **Insuficiența numărului de vagoane pentru transportul cimentului către beneficiarii interni cit și spre stațiile portuare.** Deși au loc lunar analize între reprezentanții unităților producătoare de ciment și cei ai căilor ferate pentru optimizarea transportului și asigurarea numărului de vagoane necesar, periodic apar deficiențe în repartizarea la termenele fixate a acestora. Pe de altă parte, parcul de vagoane specializat pentru transportul cimentului în vrac nu e dimensionat la rulajul realizat în fapt, ci la cel planificat, ceea ce înseamnă că nu se livrează zilnic o cantitate de circa 3 000 tone din volumul contractat, ridicând astfel stocurile la întreprinderile producătoare. Strângeri în transporturi mai apar

și datorită faptului că întreprinderile producătoare de ciment nu au asigurat măsurile necesare care să permită extinderea metodei de slinguire a sacilor în scopul reducerii timpului de încărcare-descărcare a vagoanelor. Pentru remedierea deficiențelor respective este necesar ca **Ministerul Transporturilor să asigure în totalitate și la termenele programate vagoanele solicitate, iar unitățile producătoare de ciment să extindă metodele moderne de utilizare eficiente a mijloacelor de transport.**

● **Nerealizarea producției fizice planificate s-a datorat și depășirii cotelor planificate de combustibil și energie electrică.** Neîncadrarea în cotele alocate a determinat reducerea producției de ciment în lunile ianuarie-mai din acest an. În scopul înlăturării acestui impediment, în programele de măsurii ale centralei și întreprinderilor au fost prevăzute și sînt în curs de aplicare un număr de 32 acțiuni mai importante care vor contribui la reducerea consumului de combustibil și energie, consum care reprezintă peste 28% din totalul cheltuielilor materiale necesare fabricării cimentului (introducerea arzătoarelor fără aer primar la cuptoarele de clincher la întreprinderile din Bicaz și Turda, aplicarea la toate

unitățile a procedului de intensificare a măcinării clincherului utilizînd substanțe tensio-active, transportul interfazic pneumatic aer-lift etc.).

MENTIIONIND cîteva din problemele importante cu care se confruntă unitățile din cadrul Centralei cimentului și unele direcții în care este necesar să se acționeze în vederea creșterii eficienței economice, considerăm că este de datoria tuturor factorilor interesați (întreprinderi, centrală, minister) să acorde atenția cuvenită perfecționării conducerii și organizării activității astfel ca atât producția fizică cit și producția netă să se situeze la nivelul prevederilor de plan și chiar peste acestea.

Așa cum s-a subliniat la ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 23 iunie a.c., în toate întreprinderile se cer depuse eforturi sporite, acțiuni consecutive pentru mai buna folosire a rezervelor de care dispun unitățile productive, pentru pregătirea tuturor condițiilor necesare realizării integrale a obiectivelor planului național unic de dezvoltare economico-socială a României în anii 1979—1980.

Gh. DRĂGHICI

## COMENTARIU LA UN GRAFIC

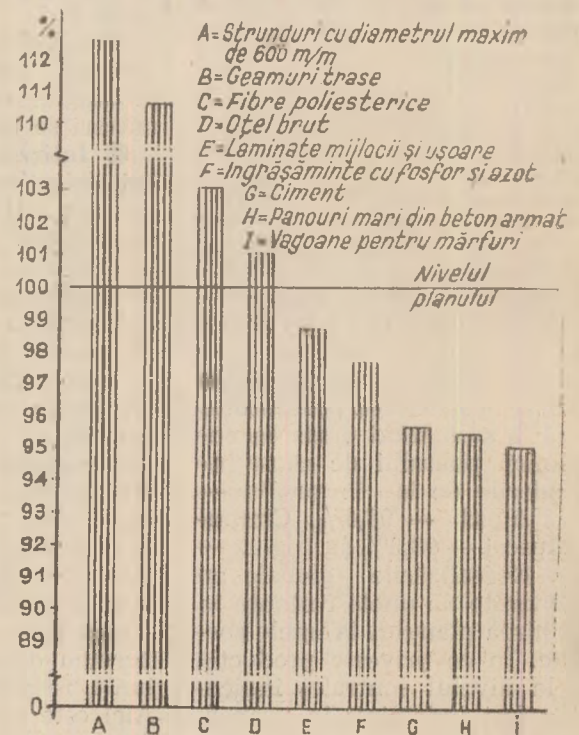
### CUM SE ÎNDEPLINEȘTE PLANUL PE SORTIMENTE ?

DESFAȘURIND larg întrecerea socialistă pentru îndeplinirea și depășirea planului, oamenii muncii au obținut în primele 5 luni ale acestui an importante succese, concretizate în punerea la dispoziția economiei naționale a unui volum însemnat de produse utile. Dar, alături de realizări, în unele întreprinderi și centrale industriale sînt consemnate, în aceeași perioadă, la diferite produse, rămîneri în urmă. Așa este cazul la unele sortimente de laminate, utilaje tehnologice, îngrășăminte chimice, ciment prefabricate din beton etc. (graficul).

Cauzele nerealizării cantitative a sarcinilor de plan la produsele amintite, deși diferite, au totuși un numitor comun și anume: slaba organizare a activității, insuficiența utilizării a potențialului tehnic și uman, neîntrecerea la termen în funcțiune a unor obiective de investiții. Bunăoară, nerealizarea prevederilor la unele tipodimensiuni de laminate (table laminate la cald și rece, laminate mijlocii și ușoare) se datorează nefuncționării la parametrii prevăzuți a laminorului de

benzi la cald de la Combinatul siderurgic Galați, nerespectării contractelor economice de către unitățile siderurgice (C.S. Galați, C.O.S. Tîrgoviște) privind livrarea de diferite profile pentru realizarea unor sortimente de laminate din oțeluri speciale. În privința neîndeplinirii planului la utilaje tehnologice, ca și a unor produse importante de către unele unități specializate constructoare de mașini, cauzele rezidă în neaprovizionarea ritmică cu laminate, deficiențe în derularea cooperării interuzinale, neasigurarea unor importuri etc. De asemenea, nerealizarea prevederilor de plan la unele produse chimice (îngrășăminte, amoniac, cauciuc sintetic, etilena, propilena) se datorează, în special, defecțiunilor în funcționarea instalațiilor și utilajelor, slabei întrețineri a acestora.

Pentru înlăturarea integrală a planului se cer depuse eforturi susținute în vederea înlăturării neajunsurilor arătate, mobilizarea rezervelor existente în utilizarea mai bună a forței de muncă și a capacităților de producție, întărirea responsabilită-



tii în relațiile de colaborare și cooperare, punerea la termen în funcțiune a noilor obiective,

atingerea într-o perioadă cit mai scurtă a parametrilor planificați.



Un factor de accelerare a creșterii

## REDUCEREA CONSUMURILOR MATERIALE PE UNITATEA DE PRODUS

— Micșorarea în acest an cu 1% a consumurilor materiale echivalează cu un spor de producție netă în industrie de 10-12 miliarde lei —

REALIZAREA OBIECTIVELOR stabilite de Conferința Națională a P.C.R. din 1977 cu privire la ridicarea nivelului calitativ în toate domeniile vieții economico-sociale are implicații profunde în ce privește reducerea mai accentuată a consumurilor materiale, obținerea valorilor de întrebuintare necesare economiei naționale cu o masă cit mai redusă de resurse materiale. Însemnătatea utilizării tuturor căilor de diminuare a consumurilor specifice este amplificată de introducerea producției nete ca indicator fundamental de planificare și de comensurare a rezultatelor activității economice, de legarea plății retribuției de gradul de îndeplinire a producției nete.

În acest context, producția netă constituie un mijloc de intensificare a eforturilor pentru micșorarea costurilor de producție, mai ales a celor materiale prin reducerea consumurilor specifice de materii prime, materiale, combustibili și energie, a rebuturilor și celorlalte cheltuieli neeconomice. Legătura nemijlocită ce există între reducerea nivelului consumurilor materiale și creșterea producției nete, pe ansamblul economiei naționale, este ilustrată și prin aceea că micșorarea cu un procent a acestor consumuri determină, la nivelul acestui an, un spor de 10—12 mld. lei producție netă în industrie. La nivelul unei întreprinderi mijlocii, de pildă, cu un număr de 3 000 muncitori și o producție netă anuală de 300 mil. lei, reducerea peste plan cu 1% a consumurilor specifice materiale determină, în medie, o sporire a producției nete și a beneficiilor cu circa 4 mil. lei, iar veniturile bănești directe ce ar reveni suplimentar oamenilor muncii din întreprindere, pe seama acestei reduceri a consumurilor, reprezintă 1 mil. lei, adică circa 350 lei pe fiecare muncitor.

### 70—80% din economii în faza de concepție

DESIGUR că sarcina de a reduce consumurile materiale se pune, în egală măsură, pentru toate tipurile de materii prime și materiale folosite în sfera producției materiale, dar, în mod deosebit, resursele cu pondere mare în consum, și de cele mai multe ori deficitare, cum sînt metalele feroase și neferoase, produsele industriei chimice, ale industriei lemnului, celulozei și hîrtiei, materiile prime și semifabricatele utilizate în industria ușoară. De asemenea, căile de reducere a consumurilor sînt foarte variate, unele dintre ele aducînd însă o contribuție foarte mare, trebuie să se aplece cu prioritate în atenția factorilor de răspundere (fig. nr. 1).

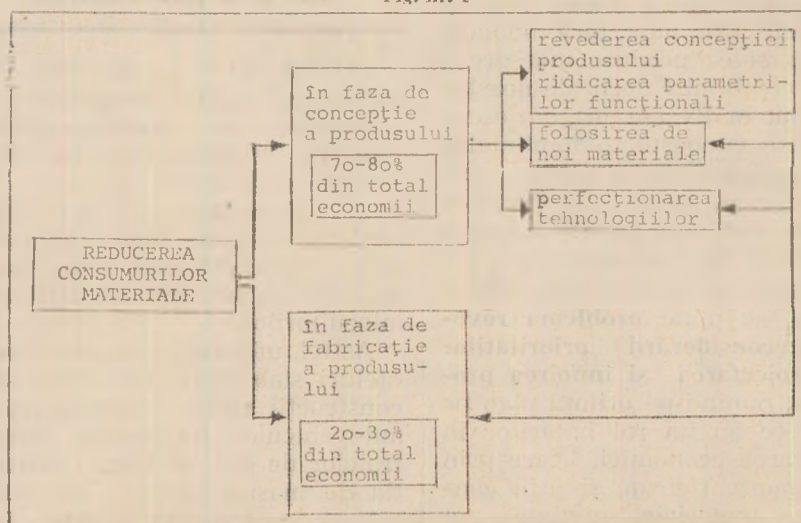
Practica atestă, de pildă, că cea mai mare parte a economiilor de materiale ce se obțin la un anumit produs este rezultatul activității creative, de cercetare și proiectare, fază în care se obțin 70—80% din economiile totale; numai 20—30% din reduceri se obțin în faza de fabricație a produsului, prin perfecționări aduse concepției inițiale a produsului și, îndeosebi,

tehnologiei proiectate. Desigur, această pondere a participării nu este constantă și, de altfel, în cîncinalele anterioare în țara noastră cea mai mare parte a economiilor materiale se obținea în faza de producție, ținînd seama de rezervele foarte mari existente, rezerve care, departe de a fi epuizate, ridică în etapa actuală probleme calitativ noi pentru identificarea și punerea lor în valoare. Este important de subliniat că această diferențiere a ponderilor diferiților factori, care este, în anumite limite, convențională, privind faza, momentul în care se obține economia materialelor, nu diminuează cu nimic rolul întreprinderilor producătoare în ce privește reducerea consumurilor materiale. Dimpotrivă, **reproiectarea produselor și/sau a tehnologiilor**, prin excelență faze de concepție, este în cele mai multe cazuri localizată în inșiși întreprinderile producătoare care au, deci, un rol decisiv în această direcție.

### Ridicarea parametrilor funcționali ai produselor

REVEDEREA concepției produselor, ridicarea parametrilor func-

Fig. nr. 1



Schema procesului complex al economisirii resurselor materiale.

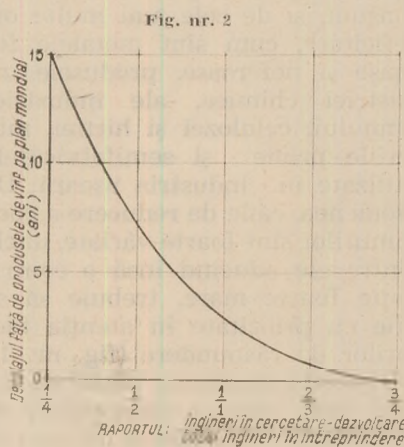
ționali constituie componenta strategică principală pentru menținerea competitivității produselor, concomitent cu diminuarea consumurilor specifice pe unitatea de performanță. S-ar putea da o suită lungă de exemple din numeroase întreprinderi românești care, preocupându-se sistematic de concepția propriilor produse, depun eforturi susținute pentru a le „ține la zi”, a le aduce în permanență perfecționările ce le conferă calitățile superioare unanim recunoscute, competitivitatea pe piața mondială. Ne limităm la a aminti tractoarele, instalațiile și echipamentele de foraj, unele tipuri de nave, motoare electrice, transformatori ș.a. Sînt și produse supragabaritice, cu performanțe reduse, în comparație cu nivelul de vîrf atins pe plan mondial, produse ce înglobează o mare rezervă pentru economisirea muncii trecute, a diferitelor tipuri de materii prime și materiale.

Desigur că înnoirea și reproiectarea produselor este un proces planic, sarcinile și obiectivele prioritare în acest domeniu fiind înscrise în planul național unic. Dar trebuie să privim în față faptul real că în construcția acestei secțiuni de plan se pleacă de fapt de la ceea ce întreprinderile, centralele, ministerele își propun să facă, de la potențialul creativ „declarat” de unitățile și institutele în cauză și, în mai mică măsură, de la necesitățile reale ale economiei naționale.

Ținînd seama de această situație este necesar ca **fiecare întreprindere să aibă în permanență date de referință pentru toate produsele din profilul de fabricație**, să-și stabilească „înălțimea minimă a ștachetei” deasupra căreia trebuie să tindă să-și plaseze produsele. Este bine, fără îndoială, să știm și ce produse mai grele, mai ancombrante decît ale noastre se produc în diverse țări, dar esențială este cunoașterea tendințelor noi, a performanțelor de vîrf atinse care, după cum se știe, prezintă pe plan mondial o dinamică foarte accentuată de generalizare.

Pornind de la acest fond documentar, se pune **problema revederii, reconsiderării priorităților în reproiectarea și înnoirea produselor**, punînd pe primul plan pe acelea ce au un rol hotărîtor în dezvoltarea economiei, care prin performanțe ridicate și prin consumuri materiale minime pot aduce o contribuție decisivă la

realizarea sarcinilor de plan, la creșterea exportului. Dar elementul esențial în acest domeniu rămîne folosirea deplină a capacității creatoare a oamenilor muncii. În fiecare unitate există un corp ingineresc al cărui potențial creator ar trebui îndreptat, cu precădere, spre reproiectarea produselor și tehnologiilor, spre găsirea de soluții care să facă produsele mai competitive, reducînd numărul personalului ingineresc din compartimentele funcționale și lăsînd maiștrii să-și exercite rolul ce le revine în conducerea producției. Este interesantă cunoașterea și luarea în considerare a „curbei de tinere la zi a produselor” în funcție de proporția personalului afectat activităților de dezvoltare a producției (fig. nr. 2): cu cît proporția inginerilor din cercetare-dezvoltare este



Curba de tinere la zi a produselor

mai mare, cu atît decalajul față de produsele de vîrf pe plan mondial este mai mic sau chiar anulat.

## Eficiența utilizării materialelor noi și a înlocuitorilor

CONCEPȚIA produselor este indisolubil legată în procesul de economisire a resurselor materiale, de utilizarea unor materiale noi. Ne vom referi în cele ce urmează, în primul rînd, la posibilitățile de utilizare mai bună a metalului prin folosirea unor materiale de calitate îmbunătățită și a înlocuitorilor.

Astfel, utilizarea laminatelor din oțeluri slab aliate (în construcții, construcții navale, construcția de autovehicule, construcția magistrelor de gaze și țigii, construcția de mașini miniere, de macarale și excavatoare) permite să se reducă greutatea netă a construc-

● 1 t de produse din polimeri în industria de scule poate să înlocuiască 6-8 t de oțel sau 3 t de aluminiu ;

● 1 t de plăci din polistiren antișoc înlocuiește 3-3,5 t de tablă de oțel subțire în producția de frigider ;

● 1 t de PVC înlocuiește în industria de cabluri 4 t plumb, iar 1 t de polietilenă 6 t plumb

țiilor respective cu 15—20%, la aceleași performanțe. În cazul utilizării la carcasa cutiilor vagoanelor de pasageri a oțelurilor slab aliate în locul oțelului carbon folosit în prezent, economia de metal reprezintă circa 800 kg pentru un vagon, iar conform datelor din literatură durata de funcționare a elementelor vagonului crește de 1,3—1,5 ori, ceea ce asigură o economie suplimentară de metal. De asemenea, introducerea oțelurilor slab aliate cu sudabilitate îmbunătățită și cu limită de curgere ridicată pentru construcțiile portante ale tractoarelor mărește rezistența acestora de 1,3—1,5 ori, cu o reducere, în același timp, a greutății pînă la 15%. Din păcate asemenea procedee se folosesc încă în mică măsură în întreprinderile consumatoare de metal. **Promovarea lor sistematică ar aduce însemnate economii, ar facilita utilizarea mai rațională a metalului**, crearea de resurse pentru sporirea accentuată a producției și reducerea costurilor pe unitatea de produs.

O direcție importantă a progresului tehnic în producție este **utilizarea unor materiale înlocuitoare**, de calitate superioară, care permit să se obțină importante efecte economice. Este cunoscut că metalele feroase sînt și în prezent principalul tip de resurse materiale în industrie și construcții. În sectoarele de bază ale construcției de mașini, de exemplu, ele reprezintă pînă la 96% în structura consumului de materiale.

Unul din tipurile de înlocuitori de perspectivă, care permite să se soluționeze problema reducerii consumului de metal și să crească calitatea mașinilor și utilajelor, sînt **masele plastice**. Rezistența specifică ridicării și stabilitatea chimică împreună cu o greutate

specifică redusă contribuie la extinderea sistematică a folosirii lor.

Utilizarea maselor plastice contribuie la reducerea greutateii mașinilor, ceea ce este deosebit de important pentru construcția de mașini de transport. Astfel, greutatea vagoanelor de pasageri poate fi redusă prin utilizarea maselor plastice cu 2,5 t. Se poate extinde fabricarea din mase plastice a unei game largi de repere pentru autovehicule. Un efect deosebit se obține în cazul folosirii metalelor placate cu mase plastice. Utilizarea învelișurilor subțiri din polimeri pentru rulmenți face să crească rezistența lor la uzură. Metalele acoperite cu folii de poliamide au o rezistență la uzură de 8—10 ori mai ridicată decât metalele neferoase și aliajele acestora neplacate.

Dar, despre rolul și importanța utilizării maselor plastice ca înlocuitori ai metalului s-a scris și s-a vorbit mult. Din păcate, progresele înregistrate pe această linie în unele întreprinderi sînt departe de a epuiza posibilitățile de care dispun. Considerăm că pentru accelerarea introducerii pe scară largă a maselor plastice ca înlocuitori ai metalului ar trebui rezolvate unele probleme privitoare la **prețurile** acestora (în multe cazuri ele sînt mai scumpe ca metalul); pe de altă parte proiectanții ar trebui să fie obligați să

prevadă în documentațiile elaborate utilizarea în proporții tot mai mari a unor asemenea materiale.

Largi perspective de înlocuire a laminatelor din oțel și din metale neferoase grele le oferă **alumiul și aliajele sale**. În industria mijloacelor de transport, folosirea alumiului este deosebit de eficientă deoarece reducerea greutateii mașinilor duce și la o economie de energie electrică sau combustibil pentru deplasarea lor, în condițiile creșterii tonajului. La autocamioane, după datele firmei canadiene Alko, înlocuirea a 250 kg oțel cu 90 kg alumiul duce la o economie de benzină de 5%. În transportul pe calea ferată reducerea greutateii materialului rulant cu 1 t pe un vagon convențional asigură o economie de 80 kWh la 1 000 km parcurși. Pe plan mondial sînt utilizate vagoane de marfă cu cutie de alumiul pentru transportul cărbunelui. Într-un asemenea vagon se pot transporta cu 5—3 t mai mult cărbune, iar cheltuielile de exploatare se reduc cu 10%, ceea ce permite să se recupereze rapid cheltuielile inițiale. Compararea caracteristicilor vagoanelor din oțel cu cele din alumiul arată că la vagonul acoperit, cu patru osii, din aliaje de alumiul capacitatea de încărcare

este mai mare cu 21%, iar greutatea proprie se micșorează cu 22,3%. Experiența utilizării aliajelor de alumiul în construcția de vagoane de marfă arată că este avantajos să se construiască în întregime din aliaje de alumiul cisterne, vagoane autodescărcătoare tip pilnie acoperite și deschise, pentru transportul minereurilor și a materialelor pulverulente.

Incontestabil, în domeniul utilizării alumiului ca înlocuitor al metalului feros — industria noastră de autovehicule rutiere, de cale ferată, aeronautică și navală au realizări remarcabile. Dar tot atât de adevărat este că dispune încă de mari rezerve în această privință. Simpla comparare a utilizării unor asemenea materiale la produse similare din alte țări industriale pune în evidență o seamă de posibilități neexploatate încă. Iată de ce este necesar ca specialiștii, cadrele de conducere să analizeze asemenea probleme, posibilitățile de lărgire a cadrului utilizării înlocuitorilor ca mijloace de gospodărire mai bună a bazei de materii prime, a reducerii consumurilor costisitoare în interesul reducerii costurilor de producție, al ridicării rentabilității fiecărei întreprinderi.

Mircea PIRJOL

## Îmbunătățirea consumului

(Urmare din pag. 4)

că se urmărește să se realizeze în continuare îmbunătățirea alimentației populației (alimentele cu valoare nutritivă ridicată înlocuindu-le pe cele cu valoare nutritivă mai scăzută), cunoscîndu-se faptul că pe măsură ce populația dispune de venituri mai mari se orientează spre un consum alimentar îmbunătățit din punct de vedere calitativ, accentuîndu-se totodată acele componente ale consumului alimentar care să conducă la un echilibru în nutriție cu consecințe pozitive asupra stării sănătății populației. De asemenea, se prevede o creștere a tuturor elementelor de confort care contribuie la realizarea unor condiții de trai civilizat, la ridicarea gradului de cultură, la utilizarea plăcută și utilă a timpului liber care va căpăta alte dimensiuni nu numai prin efectul direct al Programului reducerii duratei săptămîinii de lucru — pus deja în aplicare încă din acest an — ci și prin reducerea timpului afectat muncii în gospodărie ca urmare a intrării în consumul obișnuit al populației a unor servicii de natură să aibă un asemenea efect. Sînt create de asemenea premisele esențiale, atât ca urmare a sporirii veniturilor populației, cât și a creșterii capacităților din sfera serviciilor, ca acestea să ocupe un loc tot mai important în di-

mensiunile și structura consumului întregii populații, atât de la orașe cît și de la sate.

Spiritul de echitate promovat de partidul nostru a se înfăptui în toate domeniile, inclusiv în cel al repartiției — asigurat și prin majorarea mai rapidă a veniturilor mici, astfel încît în practică să se mențină raportul de 1 : 5,5—6 între veniturile mari și mici, majorarea veniturilor țărănimii, îmbunătățirea sistemului de pensionare a membrilor cooperativelor agricole de producție și introducerea unui sistem de pensionare pentru țărani individuali, utilizarea mai judicioasă a cheltuielilor social-culturale, majorarea pensiilor de asigurări sociale cu o creștere mai accentuată a pensiilor mici, majorarea alocațiilor pentru copii și a altor ajutoare — este de natură să conducă la o omogenizare și în domeniul consumului. Acesta, desigur, nu în sensul uniformizării sale, ci în sensul creării unor condiții egale pentru ca toți cetățenii țării să ducă un trai civilizat, a unor condiții care să conducă la apropierea nivelului și structurii consumului diferitelor categorii sociale, la reducerea diferențierilor dintre consumul populației de la sate și orașe, la crearea unor premise egale de manifestare a personalității, a capacității creatoare a tuturor cetățenilor. Sistemul concret al obiectivelor politicii consumului cuprinse în Programul de creștere a nivelului de trai reprezintă expresia vie a politicii umaniste a partidului, al cărei centru de gîndire este omul cu nevoile sale, înflorirea sa pe toate fronturile.

# O CALE EFICIENTĂ DE MICȘORARE A PIERDERILOR DE ENERGIE

Economii de energie și de investiții de ordinul a zeci de milioane de lei prin rocada transformatoarelor din posturi

TOTALITATEA energiei electrice furnizate consumatorilor casnici, precum și o bună parte din cea livrată industriei este tranzitată prin posturi de transformare. În orașele, satele și, mai ales, în unitățile industriale din țara noastră există multe mii de astfel de instalații. Obișnuit, în cadrul acestora tensiunea este micșorată de la 6...20 kV la valori sub 1 kV, în scopul de a fi furnizată la parametri corespunzători consumatorilor de mică putere.

Fiind vorba de tensiuni relativ mici, puterile nominale ale transformatoarelor coboritoare instalate în posturi sînt limitate. În cele mai multe cazuri aceste puteri, pentru a fi economice, nu trebuie să depășească valori de ordinul sutelor de kVA. Or, și în cazul transformatoarelor, ca și în atitea alte domenii ale tehnicii, unitățile de mică capacitate funcționează cu pierderi specifice mai ridicate. Ca urmare, în transformatoarele posturilor din țara noastră se pierde între 1,5...2,5 la sută din totalul energiei căreia trebuie să i se coboare tensiunea sub 1000 V. În etapa actuală aceasta reprezintă anual peste o jumătate miliard de kWh pierdute, pentru producerea cărora numai costul păcurii reprezintă aproape 250 milioane lei/an. În plus, în centralele electrice ale țării mai sînt imobilizate și capacități de producție care trebuie să genereze această importantă cantitate de energie electrică pierdută în micile dar, totodată, numeroasele posturi de transformare. În prezent, fondurile fixe imobilizate în acest scop pot fi estimate la circa 600 milioane lei.

## Utilizarea transformatoarelor la puteri nominale optime

DUPĂ CUM ESTE cunoscut, pierderile din instalațiile electroenergetice reprezintă consumuri tehnologice proprii, care nu pot fi reduse la zero. Totuși, cheltuielile datorate pierderilor pot și trebuie să fie reduse, evident în măsura în care investițiile necesare acestui scop vor fi utilizate eficient. În această direcție au fost efectuate cercetări la Facultatea de Energetică din București, ale căror rezultate au fost recent avizate de către Centrala industrială de rețele electrice din Ministerul Energiei Electrice.

Fără a intra în detalii tehnice, vom aminti doar că a fost stabilită o metodologie cu ajutorul căreia, corespunzător

diverselor condiții de exploatare, pot fi determinate puterile nominale optime din punct de vedere economic pentru transformatoarele din posturi. Pe această bază s-a elaborat o nouă instrucțiune care, de curind, a fost difuzată ca un act cu caracter normativ, care are în vedere o alegere economică a transformatoarelor în etapa inițială, de proiectare a unor noi posturi.

Totodată, acestea țin seama și de faptul că dezvoltarea tumultuoasă a localităților și a unităților industriale perimează adeseori rapid premisele de proiectare. Ca urmare, în exploatarea posturilor de transformare rezultă abateri tot mai importante față de optimul economic. Astfel de abateri fiind tot mai numeroase, instrucțiunea prevede corectarea lor periodică prin rocade de transformatoare între posturi. La aceste redistribuiri urmează să fie folosite și transformatoarele de rezervă existente în depozitele regionale.

În esență, conform „Instrucțiunii privind alegerea în proiectare și înlocuirile ulterioare în exploatare ale transformatoarelor din posturi” trebuie urmărit ca încărcările la virfurile anuale de sarcină să se încadreze în intervalele economice ale căror valori frontieră sînt prezentate în tabel. Totodată, s-a urmărit ca aplicarea instrucțiunii să fie cît mai simplă. Ca exemplu vom cita cazul unui post de distribuție urbană pentru care în proiectare s-ar estima un tranzit de putere la virful primului an după instalare de ordinul a 500 kVA. Con-

Limitele economice ale încărcărilor la virful anual de sarcină pentru transformatoarele cu ulei și pentru consumuri în creștere cu o rată anuală care poate varia între zero și 17%

Tipul posturilor de transformare	Industriale cu numărul anual de ore de utilizare a puterii de virf			
	4000	5000	6000	7000
Urbane	0,65	0,60	0,50	0,45
rurale	1,05	0,95	0,80	0,70

form datelor din tabel, pentru un grad optim de încărcare egal cu 0,65 ar corespunde un optim teoretic pentru puterea nominală a transformatorului egal cu  $500/0,65=770$  kVA. Ca urmare — din scala cu puterile nominale succesive în raportul 1,6 fabricate de in-

dustria electrotehnică — este indicat să se adopte treapta de 630 kVA, care este mai apropiată de optimul teoretic estimat decît treapta nominală imediat superioară de 1000 kVA.

În astfel de cazuri, cînd se utilizează în posturi transformatoare cu ulei avînd puteri nominale care diferă cel mult cu o jumătate de treaptă normalizată față de optimul teoretic corespunzător minimului cheltuielilor actualizate totale, creșterea acestor cheltuieli totale nu va depăși 2 la sută. Anual însă vor trebui făcute măsurători la virful de sarcină cu aparate „de maxim”. În cazul în care se vor constata încărcări de ordinul  $1,05S_{nom} \approx 660$  kVA va trebui planificată înlocuirea transformatorului de 630 kVA prin altul, cu putere nominală de 1000 kVA. După cum se poate desprinde din tabel, odată cu intensificarea tranzitului de energie, gradul de încărcare maxim admisibil în final, pentru transformatoarele posturilor industriale, poate să coboare pînă la 65 la sută din puterea nominală, ceea ce conduce la însemnate economii de energie.

## Efecte economice

EFECTELE ESTIMATE drept consecințe ale aplicării noii instrucțiuni credem că justifică popularizarea ei cît mai largă în rîndul energeticienilor și cadrelor de conducere tehnico-economică ale unităților industriale. Astfel, în ipoteza că doar 10 la sută din puterea instalată în transformatoarele posturilor din țara noastră s-ar abate cu o singură treaptă de putere nominală în plus sau în minus față de optimul economic, aplicarea în toate aceste cazuri a noii instrucțiuni ar urma să se soldeze în primul an cu o eficiență de ordinul a 15 milioane lei. O bună parte din aceste beneficii corespund fie economiilor de investiții în transformatoare — atunci cînd cele înlocuite au fost prea mari — fie investițiilor în instalații energetice, care nu vor mai fi necesare pentru producerea și apoi transportul unor pierderi de energie electrică — în cazurile cînd transformatoarele înlocuite au fost prea mici.

În plus, fracțiunea din totalul economiilor menționate corespunzătoare păcurii economisite în centralele electrice urmează să constituie un aport valutar. În condițiile actualelor prețuri de pe piața mondială, la capătul unui cincinal totalul acestui aport s-ar putea ridica pînă la circa 2,5 milioane de dolari. Insistăm asupra faptului că efectele economice estimate nu vor putea fi materializate decît în cazul unei largi popularizări, precum și a unei conștiințioase aplicări a rocadelor reglementate prin noua instrucțiune.

conf. dr. ing. Pavel BUHUȘ

# Directii ale creşterii eficienţei economice în staţiunile pentru mecanizarea agriculturii

— Analiză factorială pe exemplul S. M. A. Valea lui Mihai —

ACCENTUAREA laturilor calitative ale activităţii economice, transformarea acumulărilor cantitative într-o nouă calitate — sarcină de cea mai mare importanţă, stabilită de Conferinţa Naţională a P.C.R. din decembrie 1977 — se impun cu aceeaşi necesitate şi în unităţile de producţie agricolă, inclusiv în staţiunile pentru mecanizarea agriculturii. Rolul deosebit de important ce revine S.M.A.-urilor în modernizarea şi intensificarea agriculturii noastre implică îmbunătăţirea continuă atât a activităţii lor productive, cât şi a celei economico-financiare.

S.M.A.-urile dispun astăzi de o puternică bază tehnico-materială (fonduri fixe în valoare de peste 25 miliarde de lei), concretizată într-un parc de peste 92 000 de tractoare fizice, mii de maşini agricole într-o gamă variată şi de mare randament, clădiri şi alte construcţii etc. Aportul lor trebuie să devină determinant în realizarea sarcinilor de creştere a producţiei agricole din C.A.P.-uri şi, în ultimă instanţă, în creşterea eficienţei economice a întregii agriculturi.

Aşa cum sublinia tovarăşul Nicolae Ceauşescu la Consfătuirea de lucru consacrată problemelor agriculturii, din februarie a.c., „nu problema numărului de tractoare se pune acum, ci a folosirii lor raţionale, a organizării mai bune a muncii în S.M.A.-uri“. Această sarcină poate şi trebuie să fie tradusă în practică prin instaurarea unei optici superioare în conducerea şi organizarea activităţii fiecărei staţiuni, care să asigure atât sporirea producţiei agricole la hectar, cât şi creşterea eficienţei economice a folosirii parcului de tractoare şi maşini agricole.

Pornind de la aceste cerinţe, pe baza unui studiu efectuat la S.M.A. Valea lui Mihai (jud. Bihor), evidenţiem câteva direcţii principale de acţiune, care pot contribui la ridicarea calitativă a activităţii în acest sector economic.

ÎN CONDIŢIILE creşterii continue a gradului de dotare, care

permite mărirea volumului de lucrări agricole mecanizate din cooperative, în perspectiva mecanizării complete şi complexe a agriculturii, S.M.A.-urile trebuie să aibă în vedere atât sporirea producţiei la hectar a tuturor culturilor, cât şi îmbunătăţirea corespunzătoare a propriei lor situaţii economico-financiare, ca unităţi ce funcţionează pe principiul autogestunii.

O primă abordare a analizei rezultatelor economico-financiare în S.M.A. se referă la **eficienţa folosirii fondurilor fixe**, exprimată sintetic prin indicatorul „venituri realizate la 1000 lei fonduri fixe“ :

**Eficienţa utilizării fondurilor fixe la S.M.A. Valea lui Mihai**

1977, în % faţă de 1975 = 100	
Fonduri fixe — total	140,0
Venituri realizate — total	115,0
Venituri la 1000 lei fonduri fixe	81,9

Datele prezentate indică foarte clar că eficienţa utilizării mijloacelor fixe din S.M.A.-ul analizat nu a ținut pasul cu dinamica foarte intensă a dotării sale cu tractoare şi maşini agricole în primii doi ani ai actualului cincinal.

O primă condiţie a realizării unei eficienţe economice ridicate la nivelul staţiunii constă în atingerea unei structuri adecvate a dotării cu tractoare. În acest sens, dat fiind că numai tractoarele U-650 pot fi folosite la întreaga gamă de lucrări agricole, celelalte tipuri fiind strict specializate pe anumite lucrări, se impune ca ponderea primelor să atingă un nivel echilibrat, foarte bine corelat cu volumul maxim de lucrări ce trebuie executate.

Un alt aspect care are, în genere, efecte extrem de negative pe planul eficienţei economice îl constituie dotarea cu unele utilaje şi maşini agricole care nu pot fi deloc utilizate, întrucât nu sînt specifice condiţiilor şi culturilor din zonă. Astfel, de exemplu, în S.M.A.-ul analizat, valoarea acestor maşini depăşeşte 2,5 mil. lei, practic fonduri imobilizate, fapt

ce conduce la o diminuare cu 6% a veniturilor la mia de lei fonduri fixe şi la o încărcare inutilă a costurilor cu peste 200 mii de lei cheltuieli cu amortismente.

Această situaţie se datorează şi unor defecţiuni în colaborarea cu unităţile pentru care se execută prestaţii. Se impun, de aceea, măsuri de fond pentru evitarea unor asemenea imobilizări de fonduri, care, sustrase din circuitul economic, nu produc efectele scontate, reprezentînd muncă socială irosită.

DAR TREBUIE arătat că nu aceste cauze „externe“, reale de altfel, au ponderea principală între sursele situaţiei nesatisfăcătoare a eficienţei folosirii mijloacelor de producţie în unele S.M.A.-uri, ci **valorificarea incompletă a rezervelor interne** din aceste unităţi, rezerve ce țin cu precădere de **organizarea producţiei şi a muncii**.

Considerăm că pentru obţinerea unor rezultate superioare în valorificarea deplină a rezervelor de creştere a eficienţei activităţii din S.M.A.-uri, în etapa actuală, trebuie acţionat cu mai multă hotărîre pe următoarele căi concrete :

● În perioadele de vîrf ale campaniilor agricole, cînd nevoia de tractoare este foarte mare, este necesară **organizarea muncii în două schimburi complete**, ceea ce asigură atât creşterea indicelui de folosire a tractoarelor, cât şi efectuarea lucrărilor în perioada optimă.

● Creşterea gradului de folosire a tractoarelor se mai poate realiza şi printr-o **dotare adecvată cu maşini agricole**, în special pentru mecanizarea lucrărilor din legumicultură, cultura cartofului, viticultură, pomicultură, recoltarea porumbului etc., lucrări care nu se suprapun în timp cu altele, tractoarele fiind disponibile pe perioada executării lor. Semnificativă în această direcţie este situaţia de la S.M.A. Valea lui Mihai unde, în 1975, la un grad de mecanizare a lucrărilor de 60,5%, numărul de ore de funcţionare pe tractor a fost de 1622, iar anul trecut, la un grad de mecanizare de 68,6% au revenit doar 1713 ore-

tractor. Cu alte cuvinte, unei creșteri de 13,4% a gradului de mecanizare i-a corespuns doar o creștere de 5,6% a timpului mediu de funcționare a tractoarelor.

● O altă cale de folosire mai intensă a tractoarelor constă în extinderea în mai mare măsură a **cooperării cu alte întreprinderi economice din zonă**, îndeosebi cu întreprinderile agricole de stat, cu cele de legume și fructe.

● O problemă deosebit de importantă o constituie **exploatarea la întreaga capacitate a tractoarelor și a mașinilor agricole**. Această cere mai întâi ca forța de tracțiune nominală a tractoarelor din dotare să corespundă forței cerute de agregatul la care sînt folosite, în funcție de natura și structura lucrărilor ce urmează a fi efectuate. Apoi, este necesar ca agregatele ce urmează a fi tractate să fie astfel formate — cel puțin la lucrările care se pretează (discuit și grăpat, plantat cartofi și fertilizat, arat și grăpat, transport etc. — încît să solicite complet forța de tracțiune nominală a tractorului. Un calcul efectuat ne arată că printr-o astfel de organizare a muncii, la aceste lucrări se pot economisi 2532 zile-normă tractor, echivalînd cu 12 tractoare în dotare, ceea ce ar însemna un venit suplimentar al S.M.A.-ului Valea lui Mihai de peste un milion de lei anual și însemnate economii la cheltuielile de producție.

● De asemenea, trebuie avute în vedere și acele măsuri organizatorice de **programare operativă**, care să evite unele deplasări zilnice, prin asigurarea normei de producție corespunzătoare fiecărui tractor, folosirea vitezelor optime de executare a lucrărilor agricole etc. Efectele unor astfel

de măsuri ar atenua în bună parte influențele de natură obiectivă, ce țin de factorii naturali (configurația terenului și rezistența solului, regimul climatic, gradul de sistematizare a teritoriului zonei agricole).

**ORGANIZAREA științifică a producției și a muncii**, folosirea rațională a tractoarelor și mașinilor agricole asigură reducerea continuă a cheltuielilor de producție, **creșterea rentabilității activității stațiilor de mecanizare**. În perioada analizată, la S.M.A. Valea lui Mihai evoluția cheltuielilor de producție a fost următoarea :

**Dinamica eficienței la principalele activități de producție din S.M.A. Valea lui Mihai**

1977, în % față de 1975 = 100	
Cheltuieli la 1000 lei venituri din care :	93,2
— la activitatea de mecanizare	95,9
— la activitatea de reparații	86,1

În ultimii doi ani, unitatea și-a rentabilizat activitatea, atît pe plan global, cît și pe cele două subactivități principale prin folosirea tuturor căilor de reducere a cheltuielilor de producție.

A fost vizată în primul rînd **reducerea consumului specific de carburanți și lubrifianți**. La motorină el a scăzut cu 1,8 la sută ; comparativ cu nivelul planificat pe anul 1977, s-a realizat o economie de 0,04 kg la h.a.n., cantitatea totală echivalînd cu necesarul pentru efectuarea a 242 ha de arătură pentru însămînțări.

Studiile efectuate arată că acest consum poate fi raționalizat și

prin folosirea la întreaga capacitate a forței de tracțiune nominale a tractoarelor, mai ales prin formarea de agregate combinate, care să execute două lucrări agricole printr-o singură trecere a tractorului. Pe aceeași linie se înscrie și asigurarea unei funcționări sigure a instalației de pornire a tractoarelor și combinelor autopropulsate, pentru a putea fi oprite pe timpul reglării agregatelor cu care lucrează. Însă pentru aceasta, S.M.A.-urile trebuie să dispună de piesele și dispozitivele necesare (electromotor de pornire, alternator, releu regulator etc.). Economisirea carburanților se mai poate realiza printr-o depozitare corespunzătoare, ca și prin vopsirea în alb a tuturor cisternelor, eliminîndu-se pierderile prin evaporare.

În reducerea cheltuielilor de producție, un aport notabil îl poate aduce **recondiționarea pieselor uzate și refolosirea lor**, cu atît mai mult cu cît unele piese de schimb nu pot fi asigurate la timp. Un studiu pe această temă a arătat că un efort financiar mic pe linia dotării atelierelor și centrelor de reparații cu sculele și dispozitivele necesare poate aduce o economie de piese în valoare minimă de 140 mii de lei anual.

Pentru a reduce cheltuielile de exploatare se poate acționa și prin **îmbunătățirea soluțiilor constructive ale utilajelor și mașinilor agricole**. De exemplu, montarea lagărelor de la tăvălugul tip „Croskille“ pe rulmenți — și nu

**Ioan NISTOR  
Augustin BORZ**

(Continuare în pag. 24)

## PRIORITĂȚILE AGRICULTURII ÎN ACESTE ZILE

La această dată, lucrările de întreținere la cultura mare sînt, după caz, terminate sau într-o fază avansată de finalizare. Astfel, prașila a doua — la porumbul boabe, sfecla de zahăr, floarea-soarelui și cartofii de toamnă — este de acum încheiată, atît pe suprafețele executate mecanizat cît și pe cele executate manual. Cea de-a treia prașila ce se aplică la cultura sfeclei de zahăr este și ea într-un stadiu avansat de execuție : programul manual este deja îndeplinit, iar cel mecanic este realizat pînă în prezent într-o proporție de peste 60 la sută.

Tot în aceste zile s-au cosit prima recoltă de trifoi și a doua recoltă de lucerna, insulozindu-se cantități sporite din acest nutreț prețios pentru hrana animalelor.

Prioritatea centrală a acestei perioade rămîne **RECOLTAREA ORZULUI**. Pînă la 27 iunie, din cele aproape 600 mii de hectare cultivate cu orz în unitățile agricole socialiste se recoltaseră peste 160 de mii de hectare, adică 27 la sută din total. În toate județele cultivatoare de orz campania de recoltare a fost pregătită corespunzător, ritmul de recoltare este foarte intens, iar calitatea lucrărilor de recoltare, transport și depozitare corespunde și ea cerințelor și normelor stabilite. Datorită coacerii mai timpurii a orzului în județele din sudul țării, recoltarea a putut începe mai devreme, iar acum este pe terminate (vezi tabelul) în județele Dolj, Olt, Teleorman și Constanța. În schimb, județele Ilfov și Ialomița, care ocupă primele două locuri în ce privește suprafața cultivată cu orz, au o anumită rămînire în urmă la activitatea de recoltare a acestor cereale.

Grăbirea ritmului de recoltare și în aceste două județe, eliminarea „din mers“ a neajunsurilor, asigurarea condițiilor corespunzătoare pen-

Situația recoltării orzului la 27 VI 1978 (ponderea suprafeței recoltate din suprafața cultivată — %)

	I.A.S. + C.A.P.	I.A.S.	C.A.P.
Total	27	31	24
din care județul :			
Dolj	76	65	82
Olt	86	75	91
Teleorman	93	89	95
Ilfov	45	37	51
Ialomița	29	36	21
Constanța	71	62	84

tru o bună campanie și în acele județe unde recoltarea abia a început sau urmează să înceapă în aceste zile, sînt cîteva imperative majore atît pentru obținerea unei bune recolte de orz, cît și pentru eliberarea la timp a terenurilor, pregătirea lor și **ÎNSĂMÎNȚAREA CU CULTURI DUBLE**, în special **PORUMB BOABE**, conform liniei stabilite de conducerea de partid și de stat, pentru asigurarea unei producții ridicate de cereale în acest an.

Pînă în prezent au fost însămînțate cu porumb boabe în cultura a doua peste 28 mii de hectare în C.A.P.-uri și 15 mii hectare în I.A.S.-uri, reprezentînd doar 7-8% din programele stabilite, ceea ce arată că sîntem doar la începutul acțiunii ; greul abia urmează, cerînd o concentrare deosebită a mijloacelor materiale și umane pentru atingerea unor ritmuri convenabile atît sub raport tehnic, cît și economic.

**I. S.**

## Circuit

**INTREPRINDEREA** de mașini grele București este dotată cu utilaje și instalații de înaltă tehnicitate. Pierderile de producție datorate nefolosirii unei singure mașini-unelte pe timp de 1 oră variază între 2 000 și 6 000 lei. Trebuie, deci, acționat pentru diminuarea la maximum a întreruperilor care apar pe parcursul funcționării. O piedică în acest sens o reprezintă circuitul greoi al documentelor care precede procurarea pieselor de schimb. După părerea mea acesta poate fi scurtat prin stabilirea unor legături directe între beneficiari și furnizori, fără a mai fi necesare tranzacțiile la nivel de centrală. Bineînțeles că aceasta se referă numai la piesele procurate din țară, deoarece la cele din import ajutorul centralei este necesar.

**I. GEZA**

muncitor specialist la I.M.G.B.

## Plante medicinale

**IN SCOPUL** folosirii mai raționale a unor suprafețe de terenuri agricole situate în zona premontană ca și a forței de muncă existente pe plan local, propun înființarea unor unități specializate în cultivarea și valorificarea plantelor medicinale: măceșul, păducelul, socul, coacăzul negru, crușinul, saschiul, omagul etc.

Prin cultivarea unor plante medicinale rare, declarate monumente ale naturii, se previne dispariția lor din flora spontană, recoltatul se poate executa la timp, supravegheat și în partizi mari; printr-o selecție riguroasă a speciilor cultivate pot să se evidențieze plante valoroase, cu un conținut mai mare de principii active, iar prin menținerea în stare înierbată a intervalelor dintre rindurile speciilor cultivate, se înlătură posibilitatea degradării solului prin spălare, obținându-se totodată cantități importante de turaje valoroase.

Cultivarea plantelor medicinale pe suprafețe ce se dovedesc improprie pentru alte culturi poate fi deosebit de rentabilă, fiind vorba de produse valoroase pentru sănătatea omului, solicitate intens atât pe piața internă cât și la export.

**Ion T. LIPOVAN**

Consiliul popular  
al orașului Abrud

## Dispecerat

**PENTRU** a cunoaște în permanență „pulsul” activității comerciale și a face o bună aprovizionare a unui municipiu cu peste 100 000 de locuitori, în unitatea noastră am înființat un dispecerat care își desfășoară activitatea pe timpul orarului unităților. Din două în două ore se preiau stocurile de piine și lactate, făcând, după caz, transfer între unități, sau aprovizionăm unitățile, în caz de necesitate, cu cantități suplimentare de la industrie, din stocurile tampon. Reușim astfel să asigurăm prezența acestor produse în magazine, fără goluri în aprovizionare, pe toată durata de funcționare a unităților.

Dispeceratul rezolvă și alte probleme ce se ivesc în rețeaua de desfacere, ca, de pildă, reclamații ale consumatorilor, asigură mijloace de transport la cele 4 microcase de comenzi etc., cu alte cuvinte conduce și rezolvă operativ toate pro-

blemele ce depășesc competențele unităților cu amănuntul.

**Iosif CUIBUȘ**

director  
al I.C.S. pentru mărfuri  
alimentare Satu Mare

## ECOURI

### La termen

**ARTICOLUL** publicat în „R.E.” nr. 6 sub titlul „Punerea la termen în funcțiune a noilor obiective și atingerea parametrilor proiectați” este foarte bine documentat și instructiv și credem că și-a atins scopul.

Măsurile luate la I.M.G.B. au avut în vedere acordarea unui sprijin substanțial constructorului pentru realizarea planului de investiții și punerea în funcțiune la termen a capacităților de producție. Astfel, noi sprijinim execuția lucrărilor de consolidare a pavilionului I.C.P.E.T. cu 40 muncitori calificați și 30 muncitori necalificați. Pentru reorganizarea fluxului tehnologic în cadrul halei de turboagregate se execută cu forțe proprii demontarea și montarea pe noul amplasament a 136 mașini-unelte. La lucrările de consolidare a halei de turboagregate participăm cu circa 40 muncitori. S-a preluat pentru anul 1978 montajul a circa 65 mașini unelte, într-un volum de 4 500 mii lei. S-a întocmit graficul de eșalonare a investiției în conformitate cu prevederile Decretului nr. 445/30.11.1977.

Considerăm că măsurile luate pînă în prezent, precum și cele pe care le vom lua în continuare vor conduce la realizarea planului de investiții și a capacităților de producție pe anul 1978, precum și la crearea condițiilor pentru realizarea sarcinilor din cincinalul 1976-1980.

**Emanoil BABICI**

director general adjunct  
al I.M.G. București

\*

IN scopul impulsivării elaborării documentațiilor tehnico-economice pentru obiectivele noi de investiții din planul pe anul 1978, inclusiv pentru obiectivele introduse în plan ca urmare a programului suplimentar pentru perioada 1976 - 1980, s-a analizat cu unitățile beneficiare cu cercetători și proiectanți situația fiecărui obiectiv în parte. Cu acest prilej s-au stabilit măsuri concretizate într-un program privind elaborarea, avizarea și prezentarea la aprobare a documentațiilor respective. Acest program se urmărește operativ de centrale și minister, luându-se toate măsurile pentru respectarea termenelor stabilite.

În ceea ce privește asigurarea cu utilaje din țară, prin măsurile luate s-a ajuns ca încă din luna februarie să fie contractate toate utilajele la nivelul cotei alocate.

**Roșca BUJOR**

director  
în Ministerul Industriei Chimice

\*

**NECONTRACTAREA** la începutul lunii decembrie 1977 a 27,3% din volumul utilajelor din import corespunde raportării statistice. Ulterior, prin măsurile luate, situația s-a ameliorat mult.

În vederea îmbunătățirii situației la întreprinderea de construcții și montaje miniere Oltenia, prin Decretul Consiliului de Stat nr. 27 din 11.02.1978 s-a înființat întreprinderea de transporturi Rovinari (în subordinea Combinatului minier Oltenia). Aceasta în scopul concentrării mijloacelor auto din Oltenia la o întreprindere specializată, creîndu-se astfel și posibilități de întreținere și reparații curente și o mai judicioasă folosire a parcului auto.

**Gh. CODREANU**

director în M.M.P.G.

## Imprimare

**REFERINDU-NE** la materialul publicat în „Revista economică” nr. 2 sub titlul „Imprimare vă facem cunoscute următoarele:

Unificarea celor două declarații nu conduce la simplificare, deoarece impozitul pe clădiri și taxa pentru folosirea terenurilor proprietate de stat sînt reglementate separat, iar elementele ce se înscriu în aceste formulare nu sînt comune. În declarația privind impozitul pe clădiri sînt prevăzute și elementele pentru calculul impozitului pe terenurile din orașe, întrucît plata taxei pentru folosirea terenurilor proprietate de stat nu este încă generalizată în toate sectoarele de activitate. Mai sînt încă unități economice care plătesc impozit pe terenurile din orașe. Este de menționat că la noua redactare a legislației privind impozitele și taxele locale se preconizează ca aceste declarații să se depună numai o singură dată. O nouă declarație ar urma să se depună numai atunci cînd se vor schimba elementele ce au stat la baza impunerii inițiale.

La stabilirea termenelor de plată pe categorii de impozite s-a avut în vedere momentul realizării unor impozite cuprinse în prețuri sau tarife, volumul anual al acestora, precum și o alimentare ritmică a bugetului de stat și bugetelor locale.

**Gh. GIȚIN**

șef serviciu  
în Ministerul Finanțelor

## Trafic

**REFERITOR** la nota intitulată „Economii și operativitate”, publicată în nr. 2 al „R.E.”, vă comunicăm următoarele:

În cadrul studiului de concentrare a traficului de coletărie pe calea ferată, care are la bază eficiența economică optimă a tuturor transporturilor din fiecare zonă, stația C.F.R. Ișalnița nu figurează deschisă la traficul de coletărie. Schimbarea punctului de concentrare a traficului sau înființarea unui nou punct se face numai pe bază unei fundamentări economice care ține seama de volumele de trafic și eficiență.

Traficul actual nu justifică deschiderea stației Ișalnița pentru coletărie. În cazul că întreprinderea „Electrocentrale” are prevăzută dezvoltarea traficului de coletărie, este necesar să prezinte documentația la regionala Căilor Ferate Craiova pentru a se analiza și stabili eficiența deschiderii stației Ișalnița pentru traficul de coletărie.

**S. ACHIMESCU**

director adjunct  
în Departamentul căilor ferate

## Perfecționarea mecanismului economico-financiar

# DETERMINAREA PRODUCȚIEI NETE

## 0 experiență care demonstrează avantajele calculării producției nete simultan prin două metode

ÎNCEPÎND cu 1 iulie 1978 se trece la generalizarea producției nete ca indicator de bază în planificarea economico-financiară, astfel încît pe viitor determinarea fondului de retribuire în corelație cu valoarea producției nete planificate și realizată să sporească cointeresarea oamenilor muncii în îndeplinirea sarcinilor de plan, în sporirea eficienței economice.

### Valențele unor soluții practice

PRINTRE UNITĂȚILE ECONOMICE care au experimentat în ultimii ani utilizarea producției nete ca indicator principal în funcție de care se calculează fondul total de retribuire precum și retribuția nominală a unei părți din personalul T.E.S.A. s-a aflat și Întreprinderea de celuloză și hîrtie Palas-Constanța. În abordarea producției nete am avut permanent în vedere că aceasta poate fi determinată fie ca o diferență între producția globală industrială corespunzătoare costurilor de producție și costurilor materiale (PN = PG — CM), prin așa-zisa metodă de producție; fie printr-o sumă a compoziției producției nete (PN = venit net +  $\Sigma$  cheltuieli cu munca vie), prin așa-zisa metodă de repartitie.

Pe perioada experimentării, în scopul înțelegerii producției nete, s-a elaborat modelul realizării producției nete (fig. nr. 1) prin care se evidențiază cele două

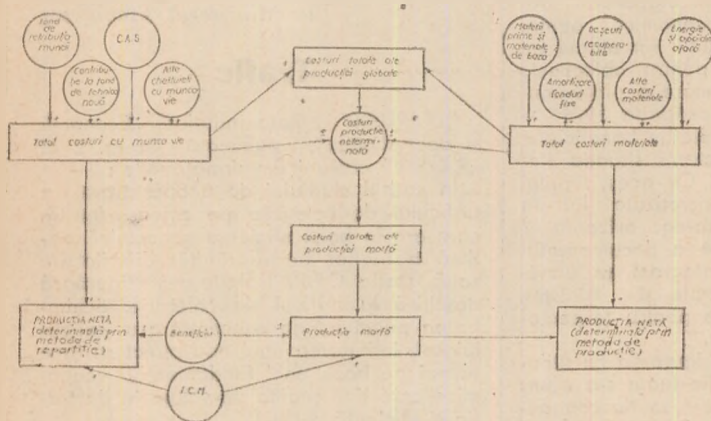


Fig. nr. 1 — Modelul realizării producției nete

metode precum și legătura între posibilitățile de determinare a indicatorului prin fiecare dintre ele. În partea stîngă a modelului este redată realizarea producției nete prin metoda de repartitie, iar în partea dreaptă prin metoda de producție. După cum se observă, fiecare din aceste metode oferă un conținut informațional diferit dar necesar în procesul de conducere al întreprinderii.

În țara noastră (ca și în alte țări), pentru calculul producției nete din industrie se utilizează numai metoda de producție, care are asigurată baza de calcul. După opinia noastră, folosirea numai a acestei metode pentru determinarea producției nete poate duce nu numai la înțelegerea greșită a conținutului producției nete (care nu reprezintă numai pur și simplu o diferență între doi indicatori), dar și la necunoașterea conținutului producției nete, conținut ce ar putea fi evidențiat cu ajutorul metodei de repartitie. Pentru aprecierea detaliată a producției nete este nevoie să se cunoască :

- structura costurilor materiale pe elemente primare și articole de calculație, pe total întreprindere, ateliere și produse, astfel încît să se poată ști precis unde anume trebuie intervenit în vederea reducerii greutății specifice a costurilor materiale ;

- structura producției nete, a venitului net și îndeosebi a beneficiului, dar și a cheltuielilor cu munca vie, ceea ce permite cunoașterea costurilor totale, astfel încît să se poată ști precis unde anume trebuie insistat pentru reducerea costurilor generale și de secție, în vederea creșterii beneficiului.

Prin studiile efectuate la Întreprinderea de celuloză și hîrtie Palas-Constanța s-a ajuns la realizarea unor soluții practice, inedite, de determinare a producției nete nu numai prin metoda de producție descrisă de instrucțiunile în vigoare, dar și prin metoda de repartitie, pe cale manuală, precum și la determinarea simultană prin ambele metode, prin folosirea calculatorului electronic Felix C-256.

### Metoda de repartitie cu ajutorul evidenței manuale

EXPERIMENTUL a evidențiat că în vederea luării deciziilor necesare realizării și depășirii producției nete sînt necesare informații altele pe total întreprindere pentru conducerea strategică — tactică, dar și pe produse și pe total atelier sau secție pentru conducerea operativă (șefi de secție, de ateliere). În vederea realizării acestui deziderat al conducerii s-au conceput fișe colectoare pe conturi sintetice a cheltuielilor cu munca vie și a venitului net (fig. nr. 2 a), în care se colectează componentele producției nete pe total întreprindere, rezultînd că se respectă relația PN = venit net +  $\Sigma$  cheltuieli cu munca vie, suma acestora fiind de fapt producția netă realizată pe total întreprindere.

După același principiu al colectării din postcalcul a componentelor producției nete pe conturi sintetice s-a



# CONDUCERE · ORGANIZARE

	Elemente ale consumului de muncă vie	Simbol		Sume			
		din cont	in cont	TOTAL	oferente prod nete		oferente prod pre date la mag
0	A	B		1	2.	3.	4.
1	Retribuții	420	500,50 520,521				
2	Contribuții pt. asig. sociale	431	510,520				
3	dobânzi bancare	340	521				
4	Impozite și taxe	300	521				
5	Cheltuieli cu deplasări	340	521				
6	Contribuții la fondul de introd. a tehnicii noi	340	521				
7	Alte cheltuieli curente	430	521				
	- locații						
	- penalizări						
	- altele						
8							
9							
10							
11	Beneficii	750	750				
12	I.C.M. inclus în prețul de producție						
	<b>TOTAL PRODUCȚIE NETĂ</b>						

$$PN = \Sigma C \text{ muncă vie} + B + I.C.M.$$

Fig. nr. 2a — Fișa colectoare pe conturi sintetice a cheltuielilor cu munca vie în vederea determinării producției nete la producția marfă fabricată pe total întreprindere pe luna.....

Întocmit fișa colectoare a costurilor cu munca vie, în vederea obținerii producției nete la producția marfă fabricată pentru fiecare produs în parte (fig. nr. 2 b). Din suma producției nete pe produse realizate în final, conform formulei redată în fig. nr. 2 b, se obține producția netă pe ateliere sau secții de producție ( $PN \text{ secție} = \sum P \text{ ni}$ ). În acest fel, se evidențiază nu numai elementele de venit net și retribuție, dar și acele componente care, deși constituie elemente de creștere a producției nete, sînt cheltuieli neeconomicoase.

Procesul expus realizează pentru prima oară determinarea pe cale manuală prin metoda de repartitie a producției nete pe produs, atelier, secție și total întreprindere, existind în plus și avantajul unei mai mari operativități decît în cazul metodei de producție.

## Folosirea simultană a ambelor metode

EXPERIMENTAREA a arătat că există unele greutăți în planificarea și urmărirea operativă a producției nete, determinate de inexistența unor modalități operative de planificare a producției nete în funcție de structura producției fizice pentru perioada imediat următoare (lună, trimestru, an), ca și de cunoașterea tardivă și greoaie a producției nete realizate (la 15—18 ale lunii următoare), după data recalculării fondului de retribuție în funcție de producția netă realizată. Aceste dezavantaje devin importante atunci cînd producția netă capătă caracterul unui indicator de bază pentru întreaga economie națională și tocmai de aceea s-au căutat și găsit soluții pentru evitarea limitelor mai sus semnalate.

În practica întreprinderilor industriale s-au definitivat și se aplică în mod curent tehnici care să permită stabilirea producției fizice, globale și marfă (pe total întreprindere, secții și ateliere de producție) pentru luna următoare cel mai tîrziu pînă la 25 ale lunii, în funcție de structura producției fizice, iar aceasta la rîndul ei în funcție de sarcinile de plan, obligațiile contractuale, capacitățile de producție, precum și de resur-

sele materiale și umane. În același timp, însă, operațiile de planificare a producției nete și a costurilor fiind greoaie, cu un mare volum de muncă, practic nu era posibilă o evaluare anticipată a acestora pentru luna și chiar trimestrul următor de plan. Cu alte cuvinte, dacă în prezent se lansează planul operativ de producție pe luna următoare, știindu-se exact cită producție marfă și globală va rezulta, nu se știe decît aproximativ cită producție netă, beneficiu, costuri totale, costuri materiale, precum și alte elemente ale producției nete vor rezulta.

Producția netă devenind indicatorul de bază al întreprinderii, ea trebuie estimată, planificată înainte de începerea perioadei de plan (lună, trimestru, an), ceea ce în prezent este de neconceput fără folosirea prelucrării automate a datelor (P.A.D.) și a unor aplicații specifice. Pornind de la aceste nevoi la I.C.H. Palas-Constanța s-a realizat și este în curs de implementare în colaborare cu Centrul teritorial de calcul electronic Constanța, (prin folosirea calculatorului Felix C-256), aplicația **planificarea costurilor și a producției nete** (fig. nr. 3).

Aplicația este astfel concepută încît să poată lua în considerare indicatorii de plan : producție, norme de

Nr. crt.	Produsul (sortimentul) fabricat	Retribuții	cont. 520	cont. 521	cont. 750	TOTAL
0	A	1	2	3	Benef.	P.N.
1	Produsul A	a of. producției fabricale				
		b of. prod. net. exist. la încep. per.				
		c TOTAL				
		d of. prod. net. exist. la sf. perioadei				
		e of. prod. marfă prod. la mag.				
n.	Produsul N	a				
		b				
		c				
		d				
		e				
TOTAL PN secție = $\sum_{i=1}^n Pni$						

Fig. nr. 2b — Fișa colectoare a costurilor cu munca vie în vederea determinării producției nete la producția marfă fabricată pe produse și secții de fabricație pe luna...

### LEGENDĂ

$$1 \text{ Pni} = a + b - d - e$$

$$2 \text{ PN secție} = \sum_{i=1}^n \text{Pni în care}$$

Pni = producția netă totală a produsului i

$$Pni = Pn_A, Pn_B, \dots, Pn_N$$

consum, reparații, planul de muncă și retribuție a muncii pe baza cărora se planifică următoarele : total de producție, costurile de producție pe elemente primare și articole de calculație, costurile și producția netă pe produse, ateliere, secții și total întreprindere. Aplicația are în vedere atît metoda de producție a calculării producției nete, pe baza căreia se pune în evidență structura tuturor costurilor (materiale și totale), cît și metoda de repartitie pe baza căreia se pun în evidență elementele componente ale producției nete.

Folosirea aplicației se impune prin aceea că :

- elimină nefundamentarea actuală a costurilor și producției nete pe primele două luni ale anului (situația generală pe întreaga țară), cît durează elaborarea costurilor de producție ;

- sistematizează logic pe articole de calculație, elemente primare, locuri de consum (secții, ateliere, fabrici etc.) și produse costurile totale, materiale, cu

# CONDUCERE · ORGANIZARE

munca vie, producția netă, producția fizică, producția valorică etc ;

● creează posibilitatea ca lansarea cifrelor de plan operativ lunare să se facă avînd în centrul său producția netă, situație dificilă pînă la realizarea experimentului în toate ramurile de producție ;

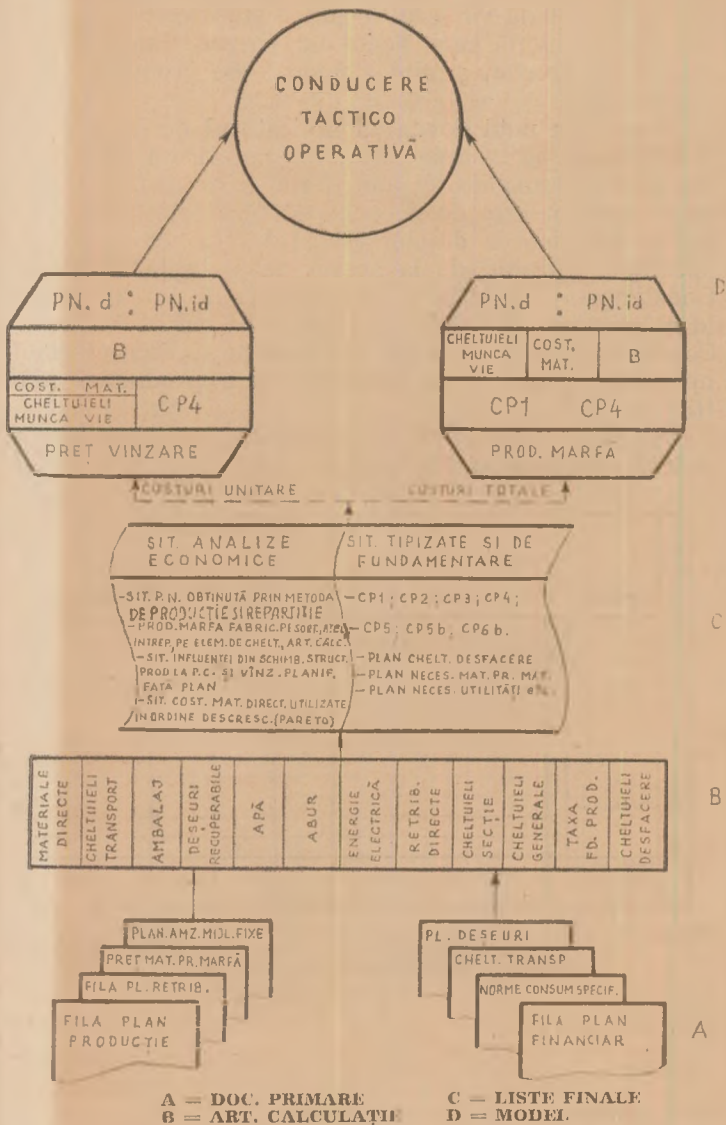


Fig. nr. 3 — Planificarea costurilor și a producției nete pe calculatorul Felix C-256.

● se poate stabili dacă prin structura de producție lansată se asigură producția netă dată prin plan sau nu, în funcție de care se trece fie la modificarea structurii sortimentale (în limita planului trimestrial), fie la alte soluții ca de exemplu : reducerea costurilor materiale prin reducerea unor consumuri specifice, a cheltuielilor cu întreținerea și funcționarea utilajelor, de aprovizionare, etc.

Prin rezolvarea problemei planificării operative, cu calculatorul Felix C-256, a costurilor pînă la inclusiv a producției nete se realizează cu ușurință în 2—3 zile **simularea producției nete**, ceea ce contribuie la realizarea unei conduceri predictive prin costuri a întreprinderii, creîndu-se condiții astfel ca previziunea să devină una din atributele principale ale conducerii întreprinderii.

Atributul de urmărire și control îi răspunde aplicația urmărirea realizării costurilor și a producției nete (fig. nr. 4) cu utilizarea calculatorului Felix C-256 care folosește simultan ambele metode de determinare a

producției nete. Aceasta îi conferă multe avantaje, întrucît poate furniza organelor de decizie, respectiv conducerii strategice și tactice (director, director adjunct, precum și conducerii operative (șefi de secție, șefi de ateliere, șefi ai diverselor compartimente funcționale), lunar sau ori de cîte ori au nevoie, diferențiat după nivelul de conducere și după funcția deținută, următoarele :

- producția globală, marfă și netă pe total întreprindere, secții, ateliere ;
- costurile totale și materiale pe secții, ateliere și produse, precum și detaliate pe articole de calculație și elemente primare ;
- producția netă și elementele compoziției sale (beneficiu, cheltuieli cu munca vie etc.) pe total întreprindere, secții, ateliere și chiar pentru fiecare produs în parte.

Aplicația are în vedere spiritul metodelor de calculație a costurilor incluse în normele de bază pentru planificarea și evidența costurilor producției industriale, dar și posibilitatea folosirii unor metode generale în fixe și variabile, devine posibilă folosirea metodei de calculație direct-costing și normativă.

Aplicația rezolvă una din principalele limite impuse costurilor în general, precum și producției nete, respectiv lipsa de operativitate ; prin soluția P.A.D. se poate determina producția netă prin ambele metode între 7—9 ale lunii următoare față de 20 ale lunii prin metoda de producție. În acest fel, cu ajutorul acestei

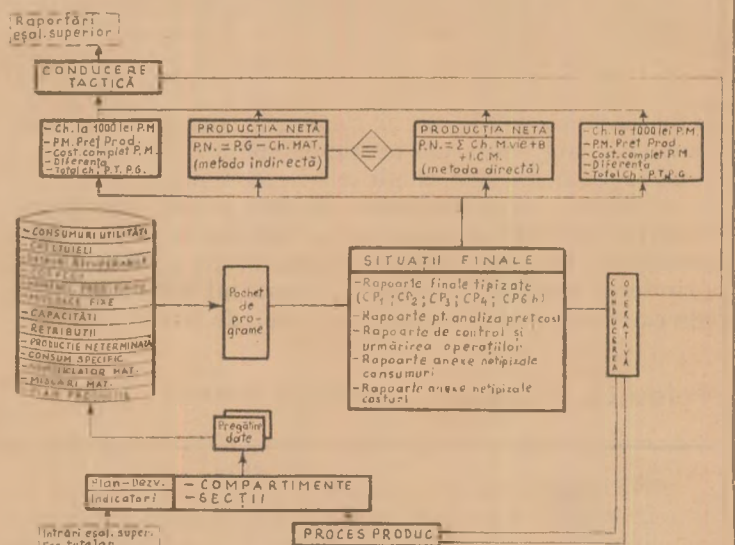


Fig. nr. 4. — Urmărirea costurilor și a producției nete pe calculatorul Felix C-256

aplicații de P.A.D. se poate prezenta la **B.N.R.S.R.** odată cu controlul fondului de retribuție și producția netă realizată pe luna anterioară, determinată foarte exact prin ambele metode de calcul și nu cum se întâmplă în prezent pe cea realizată cu o lună în urmă.

Prin bogăția informațiilor prezentate la nivelul întreprinderii, secțiilor și atelierelor de producție se coboară analiza economică acolo unde se realizează fenomenul economic, modificîndu-le conducerilor acestora concepția și ajutîndu-le la luarea deciziilor și motivarea acțiunilor întreprinse, contribuind deci la creșterea eficienței conducerii și prin aceasta la maximizarea (depășirea) producției nete planificate.

**Ionel DUMBRAVA**  
directorul Intreprinderii de celuloză și hîrtie  
Palas-Constanța

15

## CRIZA GENERALĂ A CAPITALISMULUI

Cu această temă încetăm publicarea consultațiilor pentru candidații la examenul de admitere în învățămîntul economic superior, elaborate pe baza Programei Ministerului Educației și Învățămîntului, de cadrele Catedrei de economie politică de la Academia de Studii Economice din București. Restul temelor prevăzute în Programa Ministerului Educației și Învățămîntului, ca și cele publicate pînă în prezent de revista noastră pot fi găsite în volumul de consultații tipărit de Academia de Studii Economice, București, 1978.

PROCESUL ISTORIC al adîncirii contradicției dintre forțele de producție și relațiile de producție burgheze a generat intrarea capitalismului în criza sa generală, perioadă în care legitățile obiective ale dezvoltării societății „cer făurirea unei lumi a dreptății sociale și naționale, atît în cadrul fiecărui stat, cît și pe plan mondial, care să asigure un nou avînt al forțelor de producție, al științei și culturii, al progresului general”<sup>1)</sup>.

### I. Conținutul crizei generale a capitalismului

EPOCA CONTEMPORANĂ se caracterizează prin profunde transformări cu caracter revoluționar în structura economico-socială a lumii, atît pe plan național cît și pe plan mondial, ea este epoca istorică ce cuprinde perioada revoluțiilor socialiste, a revoluțiilor de eliberare națională, precum și a revoluționării forțelor de producție pe baza științei și tehnicii noi, epoca trecerii omenirii la socialism, a triumfului socialismului și comunismului pe plan mondial.

Începutul epocii contemporane a fost marcat de victoria primei revoluții socialiste din lume — Marea Revoluție Socialistă din Octombrie 1917 în Rusia — care a pus capăt existenței sistemului capitalist ca sistem atotcuprînzător.

Una din componentele (laturile) distinctive ale epocii contemporane o formează apariția și accentuarea crizei generale a capitalismului, adîncirea caracterului perimat al orînduirii burgheze în ansamblul ei, lîmitarea sferei de acțiune a imperialismului.

Criza generală a capitalismului reprezintă procesul istoric, complex și multilateral, al prăbușirii efective a capitalismului, în ansamblul său, și al nașterii societății socialiste.

Pentru înțelegerea deplină a conținutului crizei generale a capitalismului este necesar să fie subliniate cîteva caracteristici ale procesului.

- Esența crizei generale a capitalismului este unică. Aceasta înseamnă că prăbușirea capitalismului și nașterea socialismului, împreună luate, definesc pretutindeni și întotdeauna procesul, indiferent de formele concrete prin care ele se manifestă.

- Procesul crizei generale a capitalismului este ireversibil. Acest caracter decurge logic din adîncirea continuă a contradicțiilor proprii capitalismului, care reprezintă cauza principală și directă a apariției și dezvoltării crizei generale.

- Criza generală are un caracter complex și multilateral, ea cuprînzînd toate laturile vieții sociale și afectînd profund economia, activitățile social-politice și ideologice, relațiile dintre țările capitaliste, sistemul mondial capitalist în ansamblul lui.

Criza generală a capitalismului are anumite trăsături care, de fapt, sînt identice cu acele fenomene specifice crizei, prezente, într-o formă sau alta, în toate fazele existenței acesteia. Trăsăturile principale respective sînt :

<sup>1)</sup> Programul P.C.R. de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, în Congresul al XI-lea al Partidului Comunist Român, București, Editura politică, 1975, p. 729  
<sup>2)</sup> Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 12, Editura politică, București, 1976, p. 475

- restrîngerea progresivă a sferei de dominație a capitalismului pe plan mondial ;

- criza sistemului colonial al imperialismului, destrămarea și prăbușirea acestui sistem sub loviturile revoluțiilor de eliberare națională, lupta tinerelor state suverane pentru dobîndirea și consolidarea independenței lor economice și politice ;

- adîncirea instabilității economiei capitaliste, atît pe plan intern al fiecărei țări, cît și în planul relațiilor internaționale ;

- criza politicii imperialiste de dictat, de folosire a forței și de amenințare cu forța ;

- criza ideologiei burgheze, criza tuturor componentelor suprastructurii burgheze, în special a celei politice etc.

Criza generală a capitalismului reprezintă un proces istoric, ceea ce înseamnă că aceasta a început la un moment dat în anumite condiții istorice, că ea se adîncește continuu pe baza modificării condițiilor care au determinat-o și că se va încheia atunci cînd toate popoarele lumii vor trece la socialism. Dar, procesul respectiv cunoaște, în anumite momente, asemenea modificări calitative (evident, pe direcția trăsăturilor principale arătate mai sus), care marchează trecerea de la o fază la alta a crizei generale. Pe baza unei asemenea viziuni, se consideră că în desfășurarea crizei generale a capitalismului au fost parcurse, pînă în prezent, două faze, aceasta aflîndu-se în prezent într-o fază nouă.

### II. Noua fază a crizei generale a capitalismului. Congresul al XI-lea al P.C.R. despre conținutul și formele noii faze

PARTIDUL COMUNIST ROMÂN, secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adus o contribuție remarcabilă la clarificarea unor probleme fundamentale ale societății burgheze, ale lumii contemporane în ansamblul ei. Un exemplu concludent în acest sens îl constituie teza adoptată la Congresul al XI-lea al partidului nostru, conform căreia „în prezent ne aflăm la începutul unei noi faze a crizei sistemului capitalist”. În concepția partidului nostru, toate crizele care au cuprins sistemul capitalist în anii '70, toate manifestările profunde — vechi și noi — ale contradicțiilor capitalismului au marcat trecerea la o nouă fază a crizei sale generale. „O caracteristică a epocii noastre — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — o constituie noua fază a crizei generale a capitalismului, care cuprinde toate sferele vieții economico-sociale, așezînd tot mai accentuată a contradicțiilor în cadrul lumii capitaliste”<sup>2)</sup>. Acum se ridică pe un plan superior trăsăturile anterioare ale procesului, apar noi fenomene și procese specifice.

Pornind de la trăsăturile generale, permanente ale crizei generale a capitalismului și ținînd seama de manifestările lor în ultimii ani, formele actuale de manifestare a noii faze pot fi grupate astfel :

- a) Restrîngerea progresivă a sferei capitalismului pe plan mondial. Îngustarea bazei de acțiune a imperialismului. Prin victoria revoluției socialiste în Rusia și crearea primului stat socialist din lume, capitalismul a încetat de a mai fi un sistem

**unic și atotcuprinzător.** Alături de sistemul mondial capitalist, aflat în declin, a apărut socialismul, în continuă dezvoltare și înflorire. După al doilea război mondial, revoluția socialistă a învins într-o serie de alte țări din Europa, Asia și America Latină, țările respective ieșind pentru totdeauna din sfera de exploatare a capitalului. Ele au încetat deci să mai fie folosite pentru scopurile de profit ale marilor monopoli sau ca sferă de influență politică ale puterilor imperialiste.

b) **Dezvoltarea mișcării de eliberare națională, socială, intrarea luptei tinerelor state suverane într-o nouă etapă.** Criza sistemului colonial al imperialismului a început încă din perioada primului război mondial și s-a manifestat sub diferite forme și intensități în toți anii interbelici.

După al doilea război mondial, procesul respectiv a intrat într-o nouă fază, manifestându-se prin **destrămarea și prăbușirea sistemului colonial** sub loviturile revoluțiilor de eliberare națională. Pe fondul agravării contradicțiilor dintre metropole și colonii, dintre popoarele care trăiesc în țările și teritoriile slab dezvoltate economic și marile monopoli internaționale, lupta eroică a acestor popoare a luat o mare amploare, ele fiind sprijinite politic, diplomatic, moral și material de țările socialiste, de toate forțele progresiste contemporane.

În deceniul al 8-lea lupta popoarelor din fostele colonii, semicolonii și teritoriile dependente a intrat într-o fază nouă. Caracteristică principală a acesteia constă în **prioritatea luptei pentru independență economică** în ansamblul eforturilor acestor țări și popoare pentru dezvoltarea de sine stătătoare. În acest sens, forțele progresiste din aceste țări promovează programe complexe menite să ducă la schimbarea structurilor social-economice anacronice, la restrângerea și eliminarea exploatarii neocoloniale de către marile monopoli internaționale, de către puterile imperialiste, la valorificarea resurselor materiale și umane de care dispun, în concordanță cu interesele naționale etc. Unele dintre popoarele acestor țări, în frunte cu forțele revoluționare, se orientează spre o cale necapitalistă de dezvoltare.

c) **Adîncirea și diversificarea fără precedent a instabilității economiei capitaliste.** În perioada crizei generale a capitalismului s-au accentuat asemenea fenomene, care evidențiază caracterul perimat al relațiilor de producție burghize: roadele revoluției tehnico-științifice sînt folosite cu precădere de către o minoritate monopolistă; se irosesc cantități enorme de resurse pentru înarmări; ia proporții deosebite dezvoltarea inegală; se manifestă cu deosebită acuitate problema piețelor; apar o multitudine de crize economice ciclice și neciclice, iau amploare luptele de clasă etc.

Procesul ireversibil al adîncirii instabilității economiei capitaliste a intrat recent într-o nouă fază. În ultimii ani, capitalismul s-a confruntat cu una dintre cele mai puternice crize economice ciclice din istoria sa.

Un aspect agravant al noii faze a crizei sistemului capitalist îl constituie **șomajul cronic — total și parțial — de mare amploare.** În ultimii ani numărul șomerilor a crescut considerabil în țările capitaliste dezvoltate, cu toate pronosticurile optimiste ale oficialităților burghize și în pofida măsurilor întreprinse de statele respective. Se apreciază că în anul 1975 au existat peste 25 milioane de șomeri în țările capitaliste dezvoltate, față de aproximativ 14 milioane în anul 1970.

La această imensă armată industrială de rezervă din țările capitaliste dezvoltate, se adaugă șomerii totali și parțiali din țările în curs de dezvoltare și slab dezvoltate. Numai în țările din America Latină au existat în 1977 circa 20 de milioane șomeri, iar India se caracterizează prin existența unei mase enorme de forță de muncă care nu găsește de lucru. Se lărgeste baza socială a șomerilor. Crește ponderea tineretului în totalul șomerilor. Asemenea fapte atestă, fără putință de tăgadă, că **orinduirea burgheză nu poate asigura satisfacerea unui drept elementar și, în același timp fundamental, al omului — dreptul de muncă.**

**Inflația**, de o amploare fără precedent în anii de pace, constituie o altă componentă principală a instabilității economiei capitaliste contemporane. În unele țări capitaliste dezvoltate, ritmul anual al inflației a fost, în ultimul timp, de peste 20 la sută. **Âmploarea deosebită a inflației, împletirea laturilor și determinărilor ei naționale cu cele internaționale** (legate de funcționarea sistemului valutar internațional), **ieșirea procesului inflaționist de sub controlul statelor burghize** sînt trăsături ale inflației contemporane și, în același timp, aspecte distincte ale noii faze a crizei sistemului capitalist, a instabilității economiei țărilor capitaliste.

<sup>3)</sup> Nicolae Ceaușescu — Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român 7—9 decembrie 1977, Buc., Ed. politică, 1977.

d) **Intensificarea puternică a luptei pentru o nouă reîmpărțire a lumii.** Ultimii ani marchează tendința cercurilor imperialiste de a ieși din criză prin intensificarea exploatarii maselor populare din propriile țări și, totodată, prin aruncarea consecințelor acesteia pe seama altor popoare, prin aservirea economică mai ales a statelor în curs de dezvoltare. „Se poate afirma — subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu — că lupta pentru reîmpărțirea lumii, a zonelor de influență, pentru cîștigarea de noi poziții dominante, a intrat acum într-o etapă nouă, ducînd la ascuțirea extremă a contradicțiilor dintre diferite state și grupări de state, agravînd situația internațională și creînd pericole pentru noi conflicte și războaie“<sup>3)</sup>.

În promovarea politicii de reîmpărțire a lumii se folosesc tot felul de mijloace — atât pașnice, cît și militare, inclusiv amestecul în treburile interne ale popoarelor, învrăjbirea între state, stimularea directă sau indirectă a stării de tensiune și chiar a conflictelor militare.

La agravarea acestor stări de lucruri contribuie într-o însemnată măsură, continuarea și accentuarea cursei înarmărilor, pentru care se cheltuiesc anual peste 400 miliarde dolari. Aceasta constituie o grea povară ce apasă pe umerii tuturor popoarelor, un obstacol imens în calea normalizării vieții internaționale, a depășirii crizei și instabilității economice și politice mondiale.

Analiza științifică a faptelor atestă că există forțele sociale progresiste capabile să lichideze cu desăvîrșire politica imperialistă de reîmpărțire a lumii în zone de influență și dominație, să determine oprirea cursei înarmărilor și soluționarea unor anomalii economice, sociale și politice, să impună promovarea în lume a unei politici noi, democratice, bazate pe echitate și dreptate socială, să asigure pacea pe planeta noastră.

e) **Criza vechii ordini economice și politice internaționale.** Noua fază a crizei sistemului capitalist este marcată și de criza orînduirii economice și politice internaționale generate de imperialism. Ea cuprinde întreg ansamblul de schimburi internaționale, mecanismul formării prețurilor pe piața mondială, schimburile internaționale de mărfuri și servicii, toate gravele perturbații din relațiile interțări, care vin în contradicție flagrantă cu cerințele și avantajele comerțului internațional.

Domeniul valutar este terenul celor mai evidente manifestări a crizei respective. Sistemul valutar capitalist, bazat pe etalonul aur și devize, ale cărui structură și mecanism au rezultat din raportul de forțe existent la sfîrșitul celui de-al doilea război mondial în lumea capitalistă, a încetat practic în ultimii ani să mai funcționeze. Efectele ample pe care le-a generat criza valutar-financiară asupra comerțului internațional, asupra relațiilor dintre țările capitaliste dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, ca și disputele înverșunate cu privire la reorganizarea sistemului valutar internațional au scos în evidență că această criză are la bază contradicții antagoniste, agravate continuu de adîncirea crizei generale. Toate acestea dovedesc apariția unor probleme mondiale grave, a căror cauză ultimă se află în relațiile de producție burghize, în politica imperialistă și neocolonialistă.

Din cele arătate mai sus rezultă că în lumea contemporană continuă să se mențină stări de lucruri anacronice care contravin noilor forțe de producție, aspirațiilor forțelor sociale și naționale progresiste. Rezolvarea de fond a tuturor acestor probleme este posibilă în socialism și tocmai de aceea așa cum se arată în Programul partidului, „**nădejdea omenirii se îndreaptă tot mai mult spre idealul comunismului a cărui misiune istorică este eliberarea popoarelor, a întregii omeniri de exploatare și asuprire socială și națională, realizarea unei lumi a dreptății și egalității pe plan național și internațional...**“.

prof. dr. N. DOBROTĂ

## INTREBĂRI

1. În ce constă conținutul crizei generale a capitalismului?
2. Enumerați trăsăturile principale ale crizei generale a capitalismului.
3. Care sînt formele de manifestare ale noii faze a crizei sistemului capitalist?
4. Analizați principalele fenomene social-economice care marchează și caracterizează adîncirea instabilității economiei capitaliste în noua fază a crizei generale.
5. Prin ce se caracterizează lupta pentru o nouă reîmpărțire a lumii, a zonelor de influență în etapa actuală?
6. În ce constă criza ordinii economice și politice internaționale?

# MODERNIZAREA CONTABILITĂȚII — componentă a organizării superioare a sistemului informațional (II)

UN ASPECT DEOSEBIT DE IMPORTANT al revoluției științifice și tehnice-contemporane, cu urmări profunde în toate domeniile vieții economice, îl constituie apariția și utilizarea tehnicilor moderne de calcul și analiză, apelând fundamental la logica și procedeele matematice (programarea liniară, calculul matricial, teoria modelării etc.). Izvorite din necesitatea de a optimiza și eficientiza activitatea umană, ca instrumente de previziune și analiză economică, aceste tehnici au o strinsă legătură și cu contabilitatea, între ele existând un raport de **condiționare reciprocă**. Studiul și asimilarea creatoare de către contabilitate, a procedeelelor și tehnicilor matematice, prezintă un interes deosebit din punct de vedere al introducerii, într-un viitor apropiat, a mijloacelor automate de prelucrare a informațiilor contabile.

## Matematizarea — premisă metodologică

UTILIZAREA ȘI INTEGRAREA procedeelelor matematice de către metoda contabilității, este însă nu numai un proces necesar ci și **posibil**. Asocierea între contabilitate și matematică este foarte veche, fiind demonstrată de diferitele instrumente de bază ale metodei contabilității — contul, balanțele de verificare, bilanțul etc. — care pot fi considerate și ca modele matematice de reflectare a relațiilor dintre fenomenele și procesele economice studiate de contabilitate, identificându-se prin modul de concepere și structurare cu structura modelelor calculului matricial.

De asemenea, sistemul contabil, bazat pe principiile dublei reprezentări și înregistrări, poate fi considerat similar sistemului matematic-matricial de ordonare a mulțimilor. Din modul concret cum se realizează în practică dubla înregistrare, se poate trage concluzia că toate informațiile înregistrate în sistemul conturilor pot fi grupate și ordonate pe baza principiilor calculului matricial, cu ajutorul unei matrici<sup>1)</sup>, ale cărei linii orizontale corespund mișcărilor debitoare, iar liniile verticale, mișcărilor creditoare. Având în vedere formula generală, cunoscută a unei matrici, înseamnă că orice sumă reflectată de contabilitate, pe baza dublei înregistrări, se înscrie o singură dată în matrice, concomitent, atât pe linii orizontale, cât și pe linii verticale, la poziția unde se întretaie linia contului debitor cu coloana contului creditor. Acest principiu se poate realiza atât pentru fiecare cont sintetic în parte, cât și pe ansamblul sistemului de conturi.

Sînt particularități definitorii ale contabilității care i-au permis, mai ales în ultima vreme, asimilarea creatoare a realizărilor matematice în sensul folosirii modelelor acestora ca instrumente de reprezentare a principiilor ei, precum și a utilizării anumitor tehnici ale metodelor matematice în rezolvarea unor probleme ridicate de practica contabilă.

Din analiza trăsăturilor contului ca model de ordonare și sistematizare — de un gen deosebit, și în același timp și cuprinzător a informațiilor din documente — reiese posibilitatea trecerii de la modelul contabil, ca instrument al contabilității, tradiționale, la modelul matematic, matricial al contului, ca instrument al contabilității moderne. Avantajul cel mai mare și elementul nevalorificat încă al posibilității asimilării de către cont a principiilor calculului matricial de ordonare a informațiilor contabile constă în aceea că **înregistrarea și prelucrarea informațiilor cu ajutorul contului matricial oferă schemele practice și formulele necesare pentru a rezolva obiectivele contabilității în noile condiții concrete de utilizare a calculatoarelor electronice**. Aceasta deoarece, din momentul în care modelul matematic, în speță calculul matricial, și-a identificat și particularizat elementul contabil, operează asupra contului cu propriile sale valențe, păstrînd însă integritatea și dezvoltînd capacitățile informaționale ale acestuia. Astfel, trăsătura cea mai importantă a contului, valorificată în condițiile aplicării logicii matematice, este aceea că, bazîndu-se pe dubla înregistrare, se creează un sistem de două relații contabile-matematic fundamentale, acestea reprezentînd concretizarea principiilor contabilității de ordonare, sintetizare și generalizare a informațiilor circumscrise obiectului ei.

Dacă avem în vedere ansamblul sistemului conturilor și urmăm să obținem reprezentarea generală a corespondenței conturilor sintetice, se poate elabora un **tablou structurat pe principiul matricial**. Acesta evidențiază și controlează, totodată, operațiile economice care au avut loc, cit și egalitățile presupuse de dubla înregistrare, matricea avînd același conținut ca și bilanța de verificare șah. Între matricile conturilor sintetice și matricea generală, sub care se prezintă balanța de verificare șah, deși există o asemănare din punct de vedere al principiului ordonării informațiilor, există și o diferență, din punct de vedere al conținutului, și anume în ce privește proprietățile de informare și verificare a modului de înregistrare a operațiilor. Informațiile ordonate cu ajutorul fiecărui cont în parte se regă-

sesse centralizate și ordonate în cadrul matricii generale, care devine în acest fel instrumentul de informare, de analiză, de control și orientare în același timp, exact și operativ, despre starea și modificările care au avut loc în volumul total al patrimoniului (mijloacelor economice și surselor lor).

Relația contabilității în partidă dublă Debit = Credit permiteau prin intermediul calculului matricial construirea formulelor matematice necesitate de programarea pe calculator în vederea înregistrării și prelucrării automate a tuturor informațiilor contabile. Calculul matricial se înscrie în acest cadru ca elementul de unificare la un nivel calitativ superior a tuturor modelelor de reprezentare și prelucrare a datelor în sistemul contabil, care conține și furnizează informațiile necesare utilizatorilor de la toate treptele de decizie. Prezentarea matricială a contului, a balanțelor de verificare și a bilanțului contabil chiar, nu constituie numai un punct final al procesului de prelucrare în cadrul sistemului informațional contabil, ci și un punct de plecare în elaborarea de modele matematice pentru planificarea și prognoza activității economice a întreprinderilor, folosind o sursă unică de date, deschizîndu-se, prin aceasta, largi perspective de utilizare a informațiilor contabilității în toate domeniile (planificare, producție, financiar, statistic, etc.).

Folosirea metodelor matematice de către contabilitate vizează mai multe obiective strîns legate între ele, dintre care menționăm: ridică procesul de reflectare a operațiilor economice pe baza principiilor contabilității pe o treaptă superioară de înțelegere și abordare cibernetică; permite stabilirea relațiilor cu celelalte științe și tehnici moderne care au apărut ca urmare a maturizării lor matematice; asigură trecerea la prelucrarea automată a datelor contabile cu ajutorul calculatorului electronic, etc. Toate acestea determină o **nouă orientare în știința și practica contabilă, dezvoltîndu-se funcțiile vechi ale contabilității, creîndu-se altele noi (funcția previzională)**, ceea ce contribuie la completarea informației retrospective cu o informație contabilă prospectivă. Rolul contabilității în cadrul sistemului informațional economic se amplifică astfel considerabil.

<sup>1)</sup> Vezi și Contabilitatea Generală — Colectiv de autori, Ed. Didactică, Pedagogică, București, 1972; Marcel Voica, Algoritmii matematici pentru prelucrarea automată a lucrărilor contabile, Contabilitatea nr. 10/1972; Mihai Ristea și alții, Aspecte ale analizei și proiectării sistemului de informații privind activitatea financiar-contabilă, Revista de contabilitate nr. 10/1973

## Utilizarea calculatoarelor electronice — condiție materială a modernizării

AVÎND ÎN VEDERE capacitatea nelimitată de lucru oferită de calculator precum și necesitățile de prelucrare a datelor economico-financiare, contabilitatea trebuie să se adapteze și să asimileze creator principiile ei, și aceasta în totalitate, la tehnica electronică de calcul. Precizăm că prin caracteristicile sale, în cadrul sistemului contabil sînt create condițiile metodologice și practice care permit realizarea prelucrării datelor în raport cu necesitățile și tehnicile oricărei perioade de dezvoltare. Nu trebuie uitat faptul că știința contabilității a fost prima disciplină economică care în teoria și practica ei a utilizat prelucrarea datelor, prima disciplină care a trecut la prelucrarea mecanizată a acestora, care a apelat la calculatorul electronic.

Deși între disciplinele economice contabilitatea deține locul de frunte în prelucrarea automată a datelor, în acest domeniu există posibilități mult mai mari pentru ca prin calculatorul electronic să se realizeze modernizarea ei. Adaptarea contabilității la folosirea pe scară largă a calculatorului electronic este facilitată de **particularitățile prelucrării contabile**. Aceasta se caracterizează printr-un mare volum de date supuse unor operații de calcul repetabile și relativ simple, iar datele inițiale sînt grupate și ordonate după criterii foarte numeroase. Datele inițiale și cele obținute în urma prelucrării trebuie păstrate timp îndelungat, ele contribuind ulterior direct sau indirect la obținerea informațiilor de sinteză.

Metodologia de prelucrare a datelor și informațiilor contabile, realizată pe baza sistemului propriu de ordonare și grupare corespunde perfect cerințelor tehnice de lucru ale calculatorului electronic. Controlul prelucrării datelor contabile este asigurat și se bazează pe principiile dublei reprezentări și înregistrării care pot fi preluate și valorificate pe deplin de tehnica electronică de calcul. Posibilitatea algoritmicării tuturor operațiilor de prelucrare contabilă și formularea matematică a problemelor de contabilitate răspund pe deplin cerințelor prelucrării automate a datelor.

Prelucrarea automată a datelor contabile presupune identificarea, ordonarea și sistematizarea tuturor elementelor care constituie sistemul de prelucrare și a legăturilor dintre acestea. Grupele de elemente ale sistemului sînt deja — dar ele trebuie în mai mare măsură — delimitate în nomenclatoare și codificate. Asemenea nomenclatoare se vor întocmi pentru: documente, operații economice, conturi sintetice și analitice, corespondența conturilor etc. Nomenclaturele stau la baza organizării și exploatării fișierelor și se folosesc pentru introducerea și obținerea informațiilor sistemului de prelucrare. În vederea realizării procesului de prelucrare automată a datelor se elaborează algoritmi tuturor lucrărilor de contabilitate curentă și de sinteză și programele de executare a acestora de către calculator. Lucrările contabile curente și de sinteză se vor obține ca un produs al prelucrării automate efectuată pe baza algoritmilor dați în program pe toate treptele prelucrării datelor contabile.

Folosind calculatorul electronic pe baza unui algoritim matematic matricial de înregistrare și ordonare a informațiilor, contabilitatea își poate lărgi atribuțiile prin **analiza operativă și dinamică a activității curente, corectarea unor indicatori în timp util, controlul asupra modului de îndeplinire a planului, elaborarea planurilor și prognozelor** etc. În aceste condiții, contabilitatea, pe baza unei surse unice de date, poate elabora modelele statice și dinamice care să reflecte sau să simuleze diferitele laturi ale proceselor economico-financiare ale unității gestionare. În acest fel contabilitatea poate să satisfacă într-o măsură mai mare nevoile de informații ale tuturor organelor de decizie potrivit cerințelor unei gestiuni integrate a unității.

Procesul utilizării calculatoarelor electronice se caracterizează prin două aspecte interdependente între ele. **Primul** aspect se referă la automatizarea prelucrării datelor în vederea efectuării, în mod operativ, a unor calcule și analize multilaterale pentru luarea unor decizii eficiente pe parcurs și nu la sfîrșitul proceselor. Se înțelege că, efectuarea acestor lucrări are loc după un sistem propriu mult diferit de cel manual. **Al doilea** aspect al utilizării calculatoarelor electronice este marcat de posibilitatea acestora de a rezolva probleme la care omul nu poate găsi soluții sau care necesită un volum exagerat de muncă. Și aceste elemente se înscriu tot ca avantaje certe ale modernizării contabilității.

## Quo vadis profesiunea de contabil ?

**MODERNIZAREA CONTABILITĂȚII** are, fără îndoială, implicații serioase asupra conținutului ca și asupra modului de executare a profesiunii de contabil. Ca urmare, forța de muncă specializată pentru executarea ei trebuie să primească **o nouă pregătire**, în raport cu sarcinile ce stau în prezent în fața contabilității și în raport cu modul și mijloacele pe care le va folosi pentru realizarea lor. Caracteristic pentru utilizarea eficientă a modelelor matematice și a calculatorului electronic este crearea unui sistem integrat al informațiilor din orice unitate gestionară și chiar la nivelul verigilor organizatorice superioare. De aici, problema separării unor mijloace de lucru specifice ale contabilității, în special a conturilor, din compartimentele financiar-contabile ale unităților gestionare și concentrarea lor la locuri de muncă de prelucrare și informare centralizată, concentrare îmbrăcînd și formele specifice presupuse de matematizare și utilizarea calculatorului electronic. Aceste centre de prelucrare automată a datelor, așa cum este cunoscut, urmează deja să fie organizate la întreprinderi, organe centrale sau după criteriul teritorial.

Ce va deveni contabilul în această situație ? În ce măsură el însuși poate sau trebuie să utilizeze instrumentul matematic și calculatorul electronic — prin utilizare înțelegînd crearea modelelor matematice, proiectarea prelucrării automate a datelor, efectuarea propriu-zisă a lucrărilor proiectate și programate la calculator ? Va fi contabilul numai beneficiarul acestor operații, concepute și realizate de către alți specialiști ? După părerea noastră, în principiu, personalul contabil de **calificare medie** trebuie și este apt să primească

o asemenea pregătire, să aibă asemenea cunoștințe și deprinderi încît să rămînă în continuare personal de execuție dar efectuîndu-și obligațiile tradiționale de înregistrare și calcul prin intermediul calculatorului electronic, deci, devenind operatori contabili. Alături de aceasta, contabilii vor putea fi utilizați și la pregătirea datelor în vederea prelucrării, a confecționării suporturilor tehnice de informații, la executarea unor operații de investigare și control a realității datelor prin inventarierea elementelor patrimoniale etc. Avînd în vedere aceste considerații, în unitățile de învățămînt pentru pregătirea personalului contabil mediu, alături de disciplinele economice și de contabilitate un accent deosebit trebuie pus pe **însușirea deprinderilor de confecționare a suporturilor de date și cunoașterea și manipularea calculatorului electronic**. Se desprinde ideea că și în continuare trebuie pregătit și se va utiliza **tehnicianul contabil**, atît în unitățile gestionare, cît și în centrele de calcul. Desigur, la centrele de calcul, unde se prelucreză o gamă extrem de variată de date (nu numai contabile), specializarea contabilă devine mai puțin importantă, accentul căzînd pe specializarea ca operatori.

În ce privește **economistul contabil**, pregătirea și cunoștințele sale trebuie orientate, de asemenea, în funcție de noile condiții impuse de modernizarea contabilității. Ele trebuie să pună accent pe conceperea acestuia ca un implicat direct al noilor tehnici și instrumente de lucru. Ca urmare, economistul contabil trebuie să le cunoască pentru a organiza, conduce și controla procesul de eulgerare a datelor și de pregătire a acestora în vederea introducerii în calculator, pentru a proiecta și comanda situațiile finale de la calculator, dar mai ales pentru utilizarea acestora în **analiza și controlul gospodăririi raționale a mijloacelor materiale și bănești, a obținerii unor rezultate economice și financiare superioare** de către unitățile gestionare.

Pentru realizarea acestor obiective, în pregătirea economistului contabil, alături de cunoștințele teoretice și de specialitate cunoscute: tehnologie, organizarea întreprinderii, contabilitatea generală a întreprinderilor și ramurilor etc. (care la rîndul lor trebuie să-și orienteze conținutul potrivit noilor condiții presupuse de procesul de modernizare a contabilității), o pondere însemnată trebuie acordată problemelor de matematică aplicată în economie, de analiză și proiectare de sisteme, de organizare a prelucrării automate a datelor, problemelor de analiză, control și conducere interfuncțională a activității unităților gestionare.

În acest fel economistul contabil, om de concepție și uneori de dispoziție și chiar de execuție, va avea un profil apt de a îndeplini sarcinile ce-i revin în calitate de membru sau conducător al compartimentului financiar-contabil în condițiile integrării acestuia într-un sistem de evidență și conducere modernă. Dinamica vremii noastre impune însă ca aceste cunoștințe, această pregătire, să fie continuu lărgite, adîncite și actualizate prin preocuparea personală a fiecărui economist cît și prin organizarea unor cicluri periodice de pregătire profesională pe termen scurt.

conf. dr. Valeriu VOICA  
conf. dr. Ladislau POSSLER

# POSSIBILITĂȚI SUPERIOARE DE ORGANIZARE A PESCĂRIILOR DIN DELTĂ ȘI DE PE LITORAL

COMPLEXUL Razelm — Sinoe înmănușiază un grup de lacuri și bălți totalizând o suprafață de 77 500 ha luciu de apă, constituind astfel cel mai mare bun natural al pescărilor de stat. Începând cu anul 1968 în jurul luciului de apă din Complexul Razelm au început să se creeze o serie de amenajări piscicole cu scopul fructificării zonelor până atunci neproductive din punct de vedere pescăresc. Astfel s-au creat pe rând fermele Calica, Sarinasuf, Toprachiioi, 6 Martie, Lunca Doloșman, Periteașca, Perișor, Holbina I, Holbina II, Babadag și în ultimă instanță Popina. Din toate amenajările mai sus menționate Unității piscicole Jurilovca, despre care mă voi ocupa cu precădere în cele ce urmează, i-au revenit spre exploatare fermele Toprachiioi, 6 Martie, Lunca Doloșman, Periteașca, Holbina II, Babadag, Perișor, totalizând o suprafață amenajată de 9831 ha.

Evoluția producției de pește în ultimii 28 de ani a suferit variații importante, variații care au avut la bază fie cauze obiective, fie subiective. În primul caz variațiile s-au resimțit în special la pescuitul marin de coastă care, așa cum vom vedea, a fost și este strâns legat de condițiile hidrometeorologice și de rezervele de pește marin ce migrează în lungul coastelor țării noastre. În bunurile naturale, și ne referim în special la Complexul Razelm-Sinoe, producțiile realizate până la înființarea întreprinderilor de stat erau mici, nepunându-se depăși, 6,6 kg pește la ha. Datorită eforturilor depuse, ulterior aceste producții au fost cu mult depășite, dar, în medie, au rămas până la ora actuală oarecum constante și anume în jurul a 28 kg/ha. Îmbunătățirea adusă prin noua Lege nr. 12 privind sistemul de exploatare din Complex (cu unelte care nu permit pescuirea puietului cât și prelungirea perioadei de prohibiție la 3 luni pe an) au început să dea roade și azi producția speciilor valoroase din Complex cum sînt crapul și șalăul a început să crească, ajungându-se, începând cu anul 1975, să se realizeze în jurul a 24 kg/ha. Dacă aplicarea strictă a legii pescuitului în Complex a dus și duce în continuare la creșterea producției de pește la hectar, aceasta nu înseamnă că posibilitățile de sporire a producției de pește au fost epuizate. Considerăm că printr-o preocupare sporită atât a cercetătorilor noștri cât și a tehnicienilor și inginerilor din producție, se pot găsi căile de mărire a producției la hectar, până la o medie de 100 kg/ha.

Dintre aceste studii și cercetări voi enumera câteva, care cred că ar avea rezultate deosebit de eficiente. În primul rând, pentru punerea în valoare a lacului Sinoe care oferă multiple avantaje pentru creșterea șalăului, mult solicitat pe piața internă și externă, ar fi necesar să se treacă urgent la organizarea a cel puțin 3 stații de reproducere

dirijată a șalăului. De asemenea, pentru mărirea cantităților de crap din Complex, considerăm absolut necesară crearea de zone de reproducere în regim natural, zone care să fie bine și profund studiate de cercetători.

În urma observațiilor făcute de noi, cei din producție, reiese că rezultate foarte bune dă creșterea sturionilor în lacul Babadag și Leahova, așa că în acest domeniu vor trebui făcute cercetări pentru a se stabili legile fundamentale ale creșterii sturionilor în lagunele litorale.

Actualmente, producția la hectar în lacul Sinoe este destul de scăzută, iar aceasta se datorește spărturilor din cordonul litoral, care favorizează migrarea în mare a importante cantități de puiet de șalău și alte specii, care, astfel, se pierd. Tocmai de aceea ni se pare imperios necesară consolidarea cordonului litoral, cu deschiderea supapei de siguranță a debitului în zona Buhazului. Aceasta va permite să se realizeze în Sinoe (18 000 ha) producții considerabil sporite de pește și în special de pește cu valoare economică mare cum e șalăul.

Activitatea de pescuit se desfășoară și în zona marină de coastă. Pescuitul marin se practică în zona litoralului nostru cu scopul capturării bancurilor migratoare din speciile hamsie, stavrid, sprot și altele, iar rezultatele obținute sînt în strînsă concordanță cu condițiile hidrometeorologice și cu rezervele de pește care migrează de-a lungul litoralului. În trecut, pescuitul marin de coastă se desfășura sporadic, cu unelte necorespunzătoare, iar rezultatele erau și ele slabe. În zona Sulina — Cap Midia, până în anul 1950 nu a existat nici un talian, iar pescuitul se practica numai cu mici voloage marine, cu carmace în zona Sf. Gheorghe și cu setei de scrumbie. Treptat, pescuitul marin de coastă a luat amploare și rezultatele au și început să apară. Analizînd dinamica realizărilor observăm că începînd cu anul 1950, producția marină a sporit an de an. Astfel, în perioada 1950—1957 se realizează o producție totală în jurul a 3 000 tone anual. Pe măsură ce dotările s-au îmbunătățit, rezultatele au fost din ce în ce mai substanțiale. Astfel, în perioada anilor 1958—1960 se înregistrează în jur de 4000 tone, ca apoi, în perioada 1961—1977, saltul să fie mult mai important, obținîndu-se anual în jurul cantității de 8000 tone pește marin.

Din analiza realizărilor obținute în cele trei mari zone și anume zona nord, zona centru și zona sudică, se observă că cea mai productivă și oarecum constantă în realizări este zona centrală, adică cea cuprinsă între Ciotica și Cap Midia, respectiv zona de activitate a Unității piscicole Jurilovca. Astfel, din producția realizată la pescuitul marin, 50% sînt realizări obținute în zona centrală, zonă caracterizată printr-o platformă continentală întinsă, cu adin-

cimi relativ mici și cu o apă marină influențată simțitor de aportul apei dulci deversată de Dunăre.

Actualmente, o problemă esențială în ceea ce privește pescuitul marin este problema sturionilor și a calcanului. Sturionii, una din marile bogății piscicole ale țării noastre, se pescuiesc în zona Sf. Gheorghe, dar producțiile realizate la aceste specii (dacă urmărim datele statistice) au înregistrat scăderi importante față de perioada anilor 1950—1956. Ca unul care am trăit și trăiesc în zona de prindere a sturionilor, consider că pentru remedierea situației vor trebui luate o serie de măsuri din care le citez pe cele care mi se par mai urgente:

— Să se interzică pescuitul cu unelte clasice de tipul setcilor, ohanelor și a avelor pe întreaga zonă marină a litoralului românesc și să se prevadă acest lucru în convenția de pescuit cu statele riverane Mării Negre ca și acestea să respecte riguros aceste restricții, în scopul protejării puietului de sturioni.

— Toate unitățile pescărești din țară, care activează la coasta Mării Negre, să ia măsuri forte ca tot puietul de sturioni ce se pescuiește la taliene să fie total deversat în mare cu scopul final de protejare și refacere a fondului de sturioni.

De asemenea consider că e absolut necesar ca o parte din puietul de sturioni pescuit la taliene să fie deversat în lagunele litorale (acolo unde condițiile sînt prielnice dezvoltării acestuia), care, așa cum sînt lacurile Babadag, Dranov etc., oferă condiții prielnice de dezvoltare. O situație asemănătoare prezintă și pescuitul calcanului, a cărui producție a scăzut de asemenea simțitor după anul 1966. Ca și în cazul sturionilor cred că ar fi necesar să se ia măsuri serioase pentru ca puietul de calcan, care, în anumite perioade de timp și în funcție de acțiunea curenților, se pescuiește masiv la taliene, să fie deversat în mare și să nu se mai practice obiceiul păgubitor ca acest puiet să ia calea fabricii de făină.

O altă problemă care ar trebui să își găsească o rezolvare este abandonarea totală a pescuitului de larg sau mai bine zis a pescuitului de dincolo de zona de lucru cu taliene. Noi, cei din producție, vedem zi de zi cum însemnate cîrduri de pește se scurg sub ochii noștri dincolo de zona de lucru cu talienele și care deci nu poate fi pescuit și valorificat din cauza insuficienței dotări și a lipsei unor metode de pescuit. Pescuitul de larg exercitat inițial fără o cercetare științifică prealabilă nu a dat, tocmai din această cauză, rezultatele economice scontate, înregistrîndu-se costuri de producție mult prea ridicate

**Condrat ATANASE**  
directorul Unității piscicole  
Jurilovca

(Continuare în pag. 24)

ASPECTELE ECONOMICE ale producției, realizării, investițiilor etc., căpătînd o importanță tot mai mare, se consideră că este necesară și o **abordare complexă a criteriilor de apreciere** a activității economice. Înainte de introducerea reformei economice, atît în planificare, cit și în statistică, criteriile generalizatoare, de apreciere a întregii activități economice se bazează pe indicatorii producției globale și ai reducerii costurilor de producție. În noile condiții acești indicatori au fost înlocuiți cu indicatorii **producția realizată (vîndută) și beneficiul**, care, se apreciază în literatura sovietică de specialitate, exprimă recunoașterea socială a muncii depuse și stimulează îmbunătățirea calității producției. Tot în acest sens se consideră că indicatorul beneficiu este mai aproape de eficiența finală, deoarece el surprinde atît creșterea volumului producției realizate, cit și reducerea cheltuielilor de producție, ridicarea calității produselor etc. După aprecierea lui P.G. Bunici, dacă se ia în calcul nu beneficiul în general, ci beneficiul net, acest indicator, pe lingă avantajele prezentate anterior, ar mai putea reflecta: folosirea fondurilor fixe (prin plata pentru fonduri); restituirea creditelor (prin dobîndă); eficiența folosirii bogățiilor naturale (prin plata rentei); plata la buget a acelei părți din beneficiu care se obține pe seama unor prețuri existente relativ ri-

## ASPECTE TEORETICE ȘI PRACTICE ALE PERFECTIONĂRII MECANISMULUI ECONOMIC ÎN LITERATURĂ SOVIETICĂ (II)

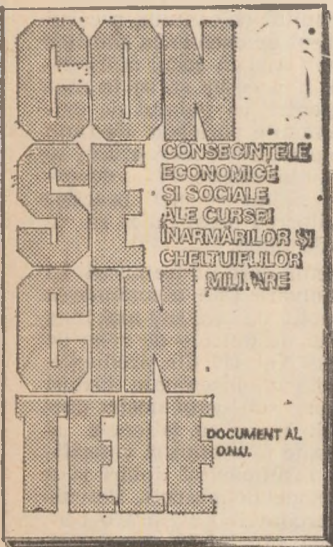
dicate (parte care nu se datorește efortului întreprinderii); respectarea efectuării la timp a vîrsămintelor la buget; respectarea disciplinei decontărilor bănești dintre unitățile economice.

Gestiunea economică are menirea să asigure **stimularea factorilor intensivi** de creștere a producției, introducerea progresului științific și tehnic, îmbunătățirea calității producției, creșterea producției finale. Se apreciază că raportul dintre gestiunea economică și intensificarea producției,

respectiv creșterea eficienței acesteia, se realizează pe ansamblul producției prin încărcarea corespunzătoare a planurilor; corelarea acestor planuri cu contractele detaliate ce se stabilesc între unitățile economice, a căror neîndeplinire este sever sancționată, unitățile vinovate avînd obligația să compenseze pierderile pricinuite partenerilor; decizia ca aprobarea fondurilor stimulative pentru activitatea întreprinderii să se facă numai în funcție de îndeplinirea principalilor indicatori de plan; neadmiterea compensării în îndeplinirea planului și a contractelor, realizarea lor fiind urmărită pe fiecare indicator și pe fiecare clauză în parte.

**Stimularea revoluției științifice și tehnice** urmărește două direcții: pe de o parte, organizarea unităților de cercetare științifică și de proiectare pe bază de gestiune economică și legarea lor prin contracte de activitatea unităților productive, inclusiv participarea la beneficiul pe care îl realizează acestea de pe urma cercetării efectuate în unitățile respective; pe de altă parte, stimularea unităților de producție să asimileze produsele noi. Pe lingă folosirea pirghiilor generale ale gestiunii economice, în această direcție se utilizează și stimulente speciale: formarea de fonduri anume destinate dezvoltării cercetării științifice și tehnice, care au ca sursă beneficiile realizate la nivel de ministere;

FIȘE



În Prefața la ediția în limba română, Gheorghe Dolgu face, între altele, o prezentare succintă a mesajului principal al cărții: 1. Privită din punctul de vedere al intereselor de progres și prosperitate ale omenirii, cursa înarmării apare ca lipsită de orice justificare, argumentul securității naționale nemaiputînd li invocată în mod credibil; 2. Într-o serie de domenii esențiale dezvoltarea tehnică apropie unele praguri critice, dincolo de care s-ar produce destabilizări periculoase ale unor echilibre importante, care pot apare în domeniul disuasiunii nucleare, al utilizării oceanelor și spațiului cosmic în scopuri militare, ca urmare a accelerării proliferării orizontale a cursei înarmărilor; 3. Cursa înarmărilor contribuie puternic la perpetuarea tuturor problemelor globale; 4. Cursa înarmărilor favorizează conservarea și adîncirea vechilor diviziuni, intensificarea tendințelor imperialiste de interferență, dominație și dictat, promovarea politicii de împărțire a lumii, a sferei lor de dominație și influență; 5. Este necesar un start, nou, care să aibă în vedere multiplele determinări ale cursei înarmărilor în

scopul maximizării șanselor de succes ale unei eventuale și imperiative „strategii” a dezarmării.

### Pe teme de marketing

● Sub egida Ministerului Comerțului Interior – Institutul de economie a comerțului interior și a turismului – au apărut, cu ocazia celei de a 30-a aniversări a comerțului socialist, următoarele lucrări ale prof. dr. Gh. Fețeanu:

Arta de a vinde, în care autorul pornește de la premisa că, în condițiile producției moderne, a ști să vinzi este tot atît de important cit și a ști să produci. Lucrarea oferă un material util în vederea perfecționării pregătirii profesionale a personalului din comerț.

Depozite – paletizare. Sint prezentate condițiile optime de organizare a operațiunilor de manipulare, depozitare, transport și distribuire a mărfurilor de la industrie la consumatori, într-o viziune de marketing.

Perfecționarea activității de servire a populației prin comerțul socialist. Se analizează problemele: relațiile dintre indus-

trie și comerț, dintre vînzător și consumatori; dezvoltării și amplasării rețelei comerciale în legătură cu sistematizarea localităților urbane și rurale, lărgirea sferei de servicii comerciale.

Tehnică, modernizare, eficiență în vînzarea mărfurilor. Accentul se pune pe modernizarea comerțului – o cit mai rațională utilizare a suprafețelor comerciale, o aprovizionare abundentă, diversificată și diferențiată a magazinelor, ridicarea nivelului de servire și o etică nouă în raporturile cu clienții.

### „Cheia celei de-a doua revoluții industriale”

● Sub titlul Rush to invest in Britain (Febră a investițiilor în Anglia), revista THE ECONOMIST din 27 mai–2 iunie a.c. afirmă că în Marea Britanie ar exista în prezent o orientare alertă în domeniul microelectronicii. Prof. Christopher Freeman de la Universitatea Sussex ar fi afirmat într-o conferință că „microelectronica este de departe cu mult mai importantă decît



departamente, uniuni de producție și întreprinderi; sistemul de normative — comenzi pentru cercetare; acordarea de premii, pentru introducerea tehnicii noi și altele.

Se evidențiază preocuparea de a se stabili o **corelație** cât mai directă între rezultatele muncii și retribuție. Într-o serie de ramuri economice ar fi elaborate și s-ar aplica norme concrete privind productivitatea muncii, iar îndeplinirea lor dă dreptul întreprinderilor să acorde o retribuție suplimentară. În stimularea economiei de muncă trecută o pirghie importantă o constituie prețurile. Economiiști sovietici evidențiază următorul experiment: întreprinderile care folosesc o materie primă mai ieftină (evident fără ca aceasta să afecteze calitatea produselor) sau reduc consumul material, își sporesc beneficiile prin aceea că prețurile de desfacere rămân aceleași. Același lucru și în cazul sporirii calității producției. Pentru produsele de calitate superioară se aplică la prețurile obișnuite un coeficient de majorare, iar pentru mărfurile de calitate a II-a un coeficient de reducere. În gestiunea interioară a uniunilor economice, subsistemul stimulentele referitoare la calitatea produselor este mai detaliat și totodată legat de efectuarea plăților atât pentru fondul de retribuție în ansamblu, cât și pentru retribuțiile individuale.

**Aspectele sociale** ale proceselor economice cuprind o arie foarte vastă de preocupări, de la introducerea de tehnologii și forme de organizare care să înlăture monotonia în muncă pînă la problemele mediului natural. În ce privește natura, preocupările cuprind două laturi esențiale: valorificarea rațională a resurselor naturale și protejarea mediului ambiant. Astfel, prin intermediul unor pirghii ale gestiunii economice, cum ar fi stabilirea cât mai judicioasă a plăților sub formă de rentă, se urmărește stimularea organizațiilor economice în direcția folosirii raționale a materialelor, reducerii și reutilizării deșeurilor. În literatură sînt amintite, în acest context, sancțiunile ce se aplică unităților pentru depășirea gradului de concentrare în deșeurii a substanțelor nocive, precum și stimulentele pentru promovarea acelor sortimente de produse care prin tehnologia lor nu aduc prejudicii echilibrului ecologic.

Direcțiile de extindere și perfecționare a gestiunii economice, pe care economiiști sovietici le consideră a fi esențiale în condițiile U.R.S.S., concretizează viziunea lor asupra acestei categorii și metode de conducere a economiei socialiste. Teoria și practica economică fac un pas în direcția interpretării și folosirii unei categorii economice nu numai la nivel microeconomic, ci și la nivel macroeconomic. În sensul unei interpretări sistematice a fenome-

nelor economice. P. Bunici apreciază că, pe măsură ce se extinde gestiunea economică, apare și necesitatea nu numai de a stabili teoretic care este esența acestei categorii, dar și de a determina legăturile ce există între această categorie și o noțiune cu un conținut mai larg — mecanismul economic<sup>1)</sup>. Ar fi vorba de stabilirea legăturilor reciproce dintre planificare, gestiunea economică și organizarea conducerii ca subsisteme ale mecanismului economic unitar. Între conducerea planificată unitară și gestiunea economică legătura este reciprocă, acționînd în ambele sensuri. Conducerea planificată unitară pune fiecare unitate și verigă economică într-o poziție optimă față de nevoia socială, le asigură o aprovizionare ritmică, desfacerea produselor, cadre pregătite și sincronizarea mișcării mijloacelor materiale cu aceea a resurselor financiare. Gestiunea economică exercită asupra muncii de elaborare și de urmărire a executării planului o retroacțiune sau conexiune inversă (feedback), contribuind la mobilizarea și folosirea cât mai rațională a resurselor materiale și bănești pentru realizarea în condiții optime a sarcinilor de plan.

prof. dr. Eugen PRAHOVEANU

<sup>1)</sup> P. Bunici. Hozeastvennii rascet zrelogo soțialisticeskogo obscestva. Voprosi ekonomiki 1977, nr. 10, p. 26

construcția de avioane, energia nucleară, industria automobilelor, medicamentele sau oțelul". Industria britanică s-ar trezi, deși încet. Ea și-ar da în prezent seama că Anglia nu mai poate ignora mult timp piața circuitelor integrate — „cheia celei de-a doua revoluții industriale bazate pe microelectronică". În prezent s-ar lucra la un plan de acțiune menit să facă companiile industriale conștiente de faptul că produsele lor s-ar putea demoda rapid ca urmare a extinderii folosirii microprocesoarelor.

### Viziuni pesimiste

● La întrebarea Vers une débâcle financière mondiale? (Spre o prăbușire financiară mondială?), cu care Hans Baumann își întitulează un articol apărut în „Suplimentul economic" publicat în comun de LA STAMPA, THE TIMES, DIE WELT și LE MONDE, autorul relatează câteva puncte de vedere exprimate de prof. Ralph Dahrendorf, director al „London

School of Economics", Walter J. Levy, președintele unui cabinet de experți fiscali din New York și prof. Carl Friedrich Freiherr von Weizsäcker, directorul Institutului Max Planck din R.F.G. în cadrul așa-numitului „Bergerdorfer Gesprächskreis" din Hamburg, ale cărui dezbatere nu sînt publice. S-a susținut că: a) lumea ar putea cunoaște un dezastru financiar de o amploare nebănuită prin 1985—1990, cînd va deveni evidentă probabilitatea diminuării rezervelor petroliere mondiale, perceptibilă de pe acum în cele 30 pînă la 40 de miliarde de dolari ce intră anual în casierile țărilor membre ale O.P.E.C. și pentru echilibrarea cărora nu există alt mijloc decît continuarea inflației; b) țările lumii a treia nu se vor dezvolta în mod satisfăcător. „Nu spun — s-ar fi exprimat Ralph Dahrendorf — că țările în curs de dezvoltare pot fi neglijate, ci că ele sînt neglijate, și că nu mă îndoiesc că ele vor fi și în viitor, neglijate, deși consider acest lucru deplorabil. Nu văd cel mai mic indi-

ciu al unei politici de dezvoltare care să ia în serios problematica acestor țări"; c) raționalizarea și repartizarea producției la nivel mondial vor fi însoțite de importul în Europa al șomajului care există în mod endemic și manifest în țările lumii a treia.



● În lucrarea sa STATISTICA ECONOMICA, Editura didactică și pedagogică, 1978, 276 p., prof. univ. dr. Ion Capanu se ocupă de conținutul, calculul și analiza statistică a sistemului de indicatori care stă la baza studierii mecanismului economic, cu accente pe avuția națională, produsul social și venitul național. Se tratează metodele

### FIȘE

statistice de măsurare a eficienței folosirii potențialului productiv, de determinare a influenței diferiților factori asupra creșterii produsului social și a venitului național, de stabilire a principalilor indicatori care exprimă nivelul de trai al populației (consumul populației, veniturile reale și retribuția reală). Un loc important îl ocupă problemele privind metodologia de elaborare și analiză a sistemului de balanțe ale economiei naționale.

În lucrare se tratează, de asemenea, probleme referitoare la concepția și particularitățile metodologiei de elaborare a sistemului contabilității naționale a O.N.U., cu accent pe conținutul și calculul indicatorilor „produs intern brut”, „produs intern net”, pe compararea acestora cu indicatorii „produsului social” și „venitului național” — calculați în sistemul de balanțe.

OM — TEHNICĂ — MEDIU

(Urmare din pag. 21)

ceea ce a și dus la abandonarea lui. Personal, ca și mulți alții de altfel, consider că e necesară reluarea cercetărilor în acest domeniu și în funcție de rezultatele obținute să se facă propuneri fundamentale care să contribuie la creșterea cantitativă și eficiență a pescuitului nostru marin.

O serie de probleme se ridică și în legătură cu activitatea pescărească de la fermele piscicole. Așa cum am arătat mai sus, în cadrul Unității piscicole Jurilovca, s-au înființat șapte ferme piscicole, totalizând o suprafață amenajată de 9831 ha. În general aceste ferme au fost proiectate și executate în zonele care inițial nu aveau nici o producție piscicolă, fiind invadate de vegetație sau cu ape ce nu ofereau condiții prielnice dezvoltării și creșterii peștelui. S-a scontat că amenajările piscicole vor putea realiza într-un interval de 4 ani parametrii proiectați, dar cu tot efortul făcut în vederea popularii, furajării și a realizării celorlalte activități necesare, rezultatele sînt încă mult sub parametrii proiectați.

Cunoașterea îndeaproape a situației ne face să apreciem că fundamentarea tehnică privind eşalonarea producției

în vederea atingerii parametrilor proiectați nu a fost suficient aprofundată, ceea ce actualmente creează mari greutăți unităților care au în subordine ferme piscicole. Un exemplu îl constituie faptul că inițial a fost scăpată din vedere de către proiectanți necesitatea ca unele bazine în ciclu să fie scoase din producție pentru o perioadă de 1—2 ani, pentru refacerea solului și remedieri pe canalele drenoare și diguri de compartimentare. Lipsa de prevedere a proiectanților se repercutează cu efecte negative asupra unităților care sînt nevoite să lase pe uscat un bazin cantitatea de pește planificată fiind transferată altor bazine. De asemenea, multe amenajări au fost proiectate fără o cercetare temeinică a solului unde sînt amplasate, ceea ce face ca ele să fie invadate de vegetație dură sau de suprafețe imense de plaur unde viața piscicolă nu poate să se desvolte. Astfel, la ferma Toprachioi, din cele 240 ha amenajate numai 80 ha sînt luciu de apă, restul plaur și vegetație dură și coci-cani, iar la ferma Periteașca din totalul de 1650 ha amenajate, o suprafață de 600 ha este de plaur și cu nivel maxim de inundații de 25 cm apă, în care piscicultura nu se poate desfășura.

Un alt aspect negativ în activitatea

piscicolă din ferme îl constituie faptul că (și mă refer în special la cele care sînt în activitatea U. P. Jurilovca) sînt amplasate în aceeași zonă unde e rezervația de păsări ihtiofage și care aduc pierderi considerabile unității. De exemplu fermele Perișor și Periteașca sînt în plină zonă de rezervație a păsărilor, iar rezultatele sînt următoarele: în eleșteul nr. 3 creștere s-au introdus, în primăvara anului 1977, 800 000 exemplare puiet crap Co+ iar în toamna acestui an în urma pescuirii făcute au rezultat numai 226 000 exemplare puiet de C<sub>1</sub>.

O ultimă problemă la care doresc să mă refer o constituie necesitatea valorificării superioare a produselor, deoarece actualmente 80% din peștele marin pescuit și în special din zona centrală și nordică a litoralului nostru se valorifică prin sărare și fabricarea făinei de pește. Valorificarea în stare proaspătă, care e mult cerută de piață, nu se face decît în proporție de maximum 20% și aceasta numai în partea sudică a litoralului. Pentru remedierea acestei situații cred că ar trebui restudiate mai ales condițiile de primire a peștelui în cherhanale, unde, cu regret trebuie să spunem, progresul tehnic a pătruns în prea mică măsură.

Evident, extinderea în toate bunurile naturale din întreaga Delta a măsurilor corespunzătoare de ocrotire a fondului piscicol, identice cu cele din Complexul Razelm-Sinoe, respectarea legislației privind păstrarea echilibrului biologic, întărirea disciplinei, vor permite sporirea considerabilă a producției de pește, cu un cost redus de înaltă calitate.

EFICIENȚA ECONOMICĂ ÎN S. M. A.

(Urmare din pag. 12)

pe bucușe, ca în prezent — ar putea reduce substanțial intervențiile tehnice și, implicit, costul acestora. La numărul de tăvăluguri existente la S.M.A. Valea lui Mihai s-ar putea obține astfel o economie de 6 600 de lei anual; aceeași soluție, aplicată la roțile cultivatorului, ar reduce cheltuielile cu 8 200 de lei anual.

Efectuarea la timp și de bună calitate a reparațiilor și întreținerilor, conservarea mai bună pe timp de iarnă și verificarea periodică a bateriilor de acumulatori, exploatarea mai bună a anvelopelor, în scopul prelungirii duratei lor de funcționare constituie alte rezerve de reducere a cheltuielilor cu exploatarea tractoarelor și mașinilor agricole.

MĂSURILE de perfecționare a organizării asigură și creșterea productivității muncii. Or, anul trecut, productivitatea muncii în secțiile de mecanizare a crescut numai cu 8% față de nivelul din 1975. Creșterea într-un ritm mai rapid a productivității muncii se

impune cu atît mai mult, cu cît cheltuielile cu retribuțiile reprezintă peste 36% din totalul cheltuielilor stațiunii de mecanizare.

**Folosirea tractoriștilor o perioadă mai mare la lucrările de bază**, prin creșterea gradului de mecanizare la toate culturile; **extinderea cooperării cu alte unități; creșterea gradului de folosire intensivă a tractoarelor și altor utilaje; reducerea timpilor de staționare**, prin mai buna organizare a întreținerii și reparării tractoarelor și mașinilor agricole — acestea sînt principalele rezerve de creștere a productivității muncii. Lor li se adaugă, cu efecte deloc neglijabile, **ridicarea gradului de calificare a muncitorilor, cointeressarea materială prin legarea mai strînsă a retribuției de rezultatele obținute în creșterea producției agricole și în folosirea parcului de tractoare și mașini agricole, folosirea muncitorilor din secțiile de mecanizare — atunci cînd nu sînt lucrări de executat în cîmp — la lucrările ce se efectuează în centrele de întreținere și reparații.**

De o reală eficiență economică se dovedește a fi dezvoltarea ac-

tivității centrelor de reparații, prin extinderea volumului fabricației, ceea ce influențează favorabil întreaga activitate a S.M.A.-urilor. În anul 1977, centrul de reparații al S.M.A. Valea lui Mihai a realizat 1/3 din veniturile totale ale stațiunii și o eficiență economică superioară celei din activitatea de mecanizare.

Practica demonstrează că extinderea activităților cu caracter industrial în centrele de reparații, profilate prioritar pe autodontare cu piese de schimb, recondiționarea acestora, producerea unor unelte agricole necesare C.A.P.-urilor etc. constituie una din căile principale de rentabilizare a S.M.A.-urilor din zona de deal. Exemplul cel mai convingător în acest sens îl oferă S.M.A.-urile din Huedin și Aiud. Dezvoltarea unor astfel de centre impune asigurarea la timp a unor materiale, dispozitive, piese de schimb etc.

Înfăptuirea tuturor acestor condiții și măsuri va asigura ridicarea calitativă a activității tuturor S.M.A.-urilor, înlesnind trecerea lor într-un timp scurt la o activitate rentabilă, la autofinanțare, la obținerea de venituri capabile să acopere integral cheltuielile efectuate.

Colocviu internațional sub egida UNESCO la București

## Creșterea rolului educației și învățămîntului în procesul instaurării unei noi ordini economice internaționale

**C**ONTRIBUȚIA țării noastre la elaborarea și aprofundarea conceptului de nouă ordine economică internațională, bazată pe concepția tovarășului **Nicolae Ceaușescu** privind conținutul și căile de traducere în viață ale acestui nou concept, este bine cunoscută pe plan internațional și se bucură de o apreciere deosebită. Fundamentată pe o profundă și științifică analiză materialist-dialectică și istorică a proceselor și realităților din lumea contemporană, concepția tovarășului **Nicolae Ceaușescu** cu privire la instaurarea unei noi ordini internaționale, dezvoltată în numeroase expuneri și cuvîntări, a fost înscrisă în Programul partidului nostru și este reflectată în documentele și propunerile prezentate de țara noastră în cadrul O.N.U. și al altor organizații internaționale, referitor la această problemă importantă.

O expresie a preocupării constante a țării noastre în această direcție și a aprecierii de care se bucură pe plan internațional contribuția sa activă la dezvoltarea, adîncirea și concretizarea acestui concept au constituit-o și lucrările Colocviului internațional cu tema: „Contribuția UNESCO, prin educație și învățămînt, la instaurarea unei noi ordini economice internaționale”, organizat recent la București (14—16 iunie 1978) de Comisia națională română pentru UNESCO, Academia de Științe Sociale și Politice și Ministerul Educației și Învățămîntului, sub egida UNESCO, cu participarea unor experți din țări situate în zone geografice variate și cu sisteme politice diferite, socialiste și capitaliste, dezvoltate și în curs de dezvoltare.

**I**NVĂȚĂMÎNTUL și, pe un plan mai general, educația constituie una dintre dimensiunile importante ale unei noi ordini economice internaționale, aflată într-o strînsă legătură cu exigențele revoluției tehnico-științifice contemporane, cu faptul, dovedit de realitățile zilelor noastre, că fiecare țară, și în primul rînd țările în curs de dezvoltare, trebuie să depună toate eforturile pentru a-și asigura progresul economic și social pe baza cuceririlor științei și tehnologiei moderne. Fiecare țară, indiferent de nivelul dezvoltării sale economice, trebuie să se bazeze în primul rînd pe propriile sale forțe, pe evaluarea nevoilor sale în domeniile învățămîntului și educației, pentru a găsi soluțiile cele mai adecvate condițiilor sale concrete specifice și pentru a mobiliza resursele sale umane și materiale în scopul traducerii în viață a politicii educative naționale adoptate, în spiritul principiilor care trebuie să stea la baza unei noi ordini economice internaționale.

Desigur, aceste eforturi pe plan național nu pot să fie izolate de eforturile generale, chemate să contribuie într-o mai mare măsură la schimbarea menta-

lității oamenilor și la sprijinirea efectivă a fiecărei țări, în cadrul unei cooperări internaționale largi și de perspectivă, care să cuprindă schimburi de valori și de experiență în toate domeniile.

În același timp, afară de transmiterea de cunoștințe și de lărgirea continuă a orizontului cultural și științific, educația și învățămîntul au datorită să contribuie la cunoașterea și înțelegerea profundă a gravelor probleme cu care este confruntată omenirea și să promoveze, îndeosebi în rîndul tinerelor generații, idealurile păcii și înțelegerii internaționale, sentimentele de responsabilitate față de țara și poporul lor și față de destinele întregii umanități.

Realizarea unor profunde transformări ale structurilor și conținutului învățămîntului, pentru a răspunde într-o mai largă măsură noilor cerințe ale societății contemporane, constituie o preocupare constantă în numeroase țări. În acest sens, în cadrul colocviului a fost subliniată ideea că asemenea schimbări radicale implică, între altele, realizarea unei asocieri mai strînse și mai directe a procesului educativ cu cercetarea științifică și cu activitatea productivă. Prezentarea experienței țării noastre pe linia integrării învățămîntului cu cercetarea științifică și cu producția a fost primită cu deosebit interes, subliniindu-se importanța caracterului unitar și științific al concepției pe care se bazează, precum și diversitatea și realismul soluțiilor practice adoptate.

Analiza dimensiunii culturale a noii ordini economice internaționale și a legăturilor complexe care există între aceasta și dimensiunea educațională evidențiază în primul rînd faptul că participarea efectivă a fiecărei națiuni la viața internațională nu poate fi concepută în afara dezvoltării culturii naționale, ca expresie a identității și a forței creatoare a fiecărui popor, fără asigurarea condițiilor materiale, sociale și politice necesare existenței și înfloririi unei vieți spirituale endogene, fără eliminarea inegalităților și decalajelor care există și pe plan cultural între diferite țări. Totodată, nici o cultură națională nu se poate dezvolta în mod izolat, în afara circulației ideilor și a schimbului de valori care au loc pe plan internațional, fiecare cultură avînd ceva de dat și ceva de primit în cadrul acestui circuit mondial.

**I**N CONTEXTUL problematicei atît de cuprinzătoare a lucrărilor Colocviului de la București, o atenție deosebită a fost acordată rolului care revine UNESCO, în domeniile sale de competență, în cadrul amplului proces de instaurare a unei noi ordini economice internaționale. În acest sens, s-a subliniat necesitatea continuării și intensificării preocupărilor UNESCO, cu concursul statelor membre, în direcția identificării elementelor esen-

țiale ale conceptului de nouă ordine economică internațională și a folosirii rezultatelor acestei munci de reflexie pentru determinarea căilor și mijloacelor de acțiune practică în domeniile educației, științei și culturii. Este de asemenea apreciată ca necesară dezvoltarea programelor UNESCO consacrate înțelegerii internaționale și îndeosebi a celor privind educația tineretului în spiritul idealurilor de pace, respect reciproc și cooperare internațională, precum și a programelor care se referă la problemele majore ale lumii contemporane și la creșterea rolului organizațiilor și instituțiilor specializate din sistemul Națiunilor Unite în soluționarea lor.

În colaborare cu celelalte organizații internaționale guvernamentale și neguvernamentale competente, UNESCO este chemată să stimuleze și să susțină într-o măsură sporită cercetările din domeniile științelor sociale, îndeosebi cele cu caracter pluridisciplinar privind legăturile și raporturile care există între componentele educațională, științifică, tehnologică, culturală și informațională ale procesului de dezvoltare, conceptele noi și proiectele concrete de realizare a unei dezvoltări armonizate pe planuri multiple, acordînd o atenție deosebită metodelor de prognoză și planificare, studiilor asupra viitorului etc.

Este bine cunoscută importanța acțiunilor întreprinse la nivel național și internațional în vederea valorificării resurselor umane în cadrul strategiei generale a dezvoltării economico-sociale a fiecărei țări, în vederea dezvoltării și sprijinirii programelor destinate formării de cadre naționale în țările în curs de dezvoltare. În această direcție, în cadrul colocviului s-a recomandat UNESCO să-și sporească sprijinul acordat statelor membre în vederea dezvoltării și modernizării sistemelor lor naționale de învățămînt, a asocierii mai strînse și mai directe a învățămîntului superior cu cercetarea și producția, a creșterii rolului și influenței sale în realizarea unui proces de dezvoltare armonioasă și coerentă, pe multiple planuri, a fiecărei țări.

În domeniul educației și învățămîntului au fost formulate un număr însemnat de propuneri referitoare la aprofundarea raporturilor dintre noua ordine economică internațională și procesul învățămîntului în societate. De asemenea, s-a cerut UNESCO să sprijine într-o măsură sporită țările în curs de dezvoltare în studierea problemelor fundamentale ale educației și în integrarea acestor preocupări într-un sistem unitar, bazat pe conceptul de educație permanentă și care să constituie o componentă importantă a programelor naționale de dezvoltare.

Îmbinarea preocupărilor teoretice cu căutarea unor căi și mijloace practice pentru traducerea în viață a ideilor formulate, caracterul documentat și argumentat al comunicărilor și intervențiilor prezentate, schimbul de păreri și de experiență deschis și constructiv care a avut loc între participanți, adoptarea documentului final prin consens au constituit condiții hotărîtoare pentru succesul de care s-au bucurat lucrările recentului Colocviu de la București.

Claudiu IONESCU-BUJOR

# POLITICA EXTERNĂ A ROMÂNIEI SOCIALISTE — O ÎNTRUCHIPARE VIE A CONCEPTULUI DE COEXISTENȚĂ PAȘNICĂ ACTIVĂ

ESTE O TRĂSĂTURĂ CARACTERISTICĂ a stilului de lucru propriu secretarului general al partidului nostru aceea de a pune deschis în fața comuniștilor, a întregului popor problemele așa cum sînt ele, fără echivocuri și fără ocolisuri. Aprecieri și concluzii de importanță fundamentală care adesea, în alte părți, sînt păzite cu strășnicie sub șapte peceteți sau sînt diluate și disimulate printr-o multitudine de declarații și comentarii contradictorii, la noi sînt prezentate public, în mod explicit, cu încredere deplină în capacitatea poporului, a opiniei publice, de a înțelege și, înțelegînd, de a acționa conștient, în deplină cunoștință de cauză. Aceasta se aplică în egală măsură la abordarea problemelor, nu de puține ori complexe, ale dezvoltării interne, ale vastului efort creator de edificare a noii orînduirii socialiste și comuniste pe pămîntul României, ca și la evaluarea contextului internațional în care se desfășoară acest efort.

## Strălucite confirmări ale aprecierilor partidului

OR, ESTE UN FAPT CUNOSCUT că situația mondială actuală se caracterizează prin fluiditate, printr-o instabilitate sporită, determinate de mutațiile profunde survenite în raportul de forțe, de adîncirea fenomenelor de criză în lumea capitalistă, de încercările de a depăși această situație prin folosirea metodelor discreditate ale politicii de forță și dominație. Meritul nepieritor al partidului nostru, al conducerii sale este tocmai acela de a fi sesizat elementele calitativ noi care se desprind din desfășurarea evenimentelor internaționale, de a fi așezat într-o perspectivă clară atît factorii negativi, pericolele reale care pîndesc pacea și securitatea omenirii, cît și sensul revoluționar al schimbărilor ce se succed cu repeziune în lumea de azi, prefigurînd imaginea de mine a unei lumi fără arme și fără războaie, a unei lumi a înțelegerii și conlucrării pașnice între toate națiunile. Deosebit de importantă în această privință, atît sub raport teoretic cît și din punctul de vedere al consecințelor practice pe tărîmul acțiunii politice concrete, este teza privind rolul hotărîtor al maselor largi, al forțelor politice responsabile, al popoarelor, care își manifestă tot mai limpede voința și capacitatea efectivă de a preîntîmpina cursul negativ al evenimentelor, de a bara calea războiului, de a pune capăt cu desăvîrșire vechii politici imperialiste de forță și dominație și a impune instaurarea unor relații noi, cu adevărat democratice, bazate pe egalitate și echitate, la nivelul întregii planete.

Multiplele și strălucitele confirmări pe care desfășurarea evenimentelor, faptele vieții le-au dat aprecierilor, concluziilor fundamentale ale partidului nostru privind direcțiile principale și liniile de forță ale evoluției vieții internaționale se datoresc tocmai caracterului științific creator al politicii sale, aplicării consecvente, în analiză și în acțiune, a concepției revoluționare a socialismului științific, a metodologiei materialismului dialectic și istoric. În împrejurările deosebit de complexe ale situației

internaționale actuale, cînd persistă primejdii grave la adresa păcii și securității popoarelor, partidul nostru pornește de la premisa clară că singura alternativă rațională la un război nimicitor de proporții globale este promovarea fermă, de către toate statele, a unei politici constructive, de înțelegere și conlucrare pașnică. Cerința fundamentală a destinderii și a coexistenței pașnice între state avînd sisteme sociale și regimuri politice diferite, între toate statele lumii, rezultă astfel în mod logic din însăși perceperea realistă a configurației politice a lumii contemporane, a tendințelor stabile și de perspectivă ale vieții internaționale.

„Știm bine — sublinia recent tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la marea adunare populară de la Tîrgu Mureș — că existența statelor cu orînduiri sociale diferite va continua să fie multă vreme o realitate și de aceea facem totul pentru a se asigura, în aceste condiții, relații de colaborare între toate statele lumii, punînd la baza acestora principiile deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecul în treburile interne, renunțarea la forță și la amenințarea cu forța, respectarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpin pe bogățiile naționale, de a-și făuri viața în mod liber, așa cum dorește fiecare națiune”.

## Dinamismul unei politici, viabilitatea unei opțiuni

COEXISTENȚA PAȘNICĂ ÎNTRE STATE, concepută ca o necesitate obiectivă derivînd din realitatea situației actuale, ca un proces evolutiv de normalizare și ameliorare treptată a climatului politic internațional, reprezintă unul dintre jaloanele esențiale ale activității depuse de România socialistă pe plan extern. În viziunea partidului nostru, acest concept nu se traduce printr-o simplă existență paralelă, într-o ostilitate ireductibilă menținută în stare latentă, cu singura grijă de a nu-i permite să degenereze într-un conflict militar deschis. Dimpotrivă, este vorba de o politică dinamică, orientată statornic spre amplificarea și diversificarea legăturilor în diferite domenii, încurajarea cunoașterii reciproce, stimularea continuă a dialogului constructiv, a conlucrării, înțelegerii și apropierii între popoare.

Însăși dinamica creșterii relațiilor internaționale ale României constituie o ilustrare elocventă a viabilității acestei opțiuni. Este suficient să ne amintim de drumul parcurs, de greutățile inerente ale începutului, pentru a ni se dezvălui întreaga semnificație a împlinirilor pe care socialismul le-a adus și pe acest tărîm. Astfel, dacă la sfîrșitul anului 1947, în momentul proclamării Republicii, țara noastră întreținea raporturi diplomatice și desfășura schimburi economice stabile cu numai 25 de state, numărul acestora a crescut de atunci de mai bine de cinci ori. În prezent România întreține relații diplomatice și consulare cu 130 de state și relații economice cu peste 140 de state. Participarea României la forurile multilaterale a sporit în aceeași perioadă de la 3 la 84 de organizații internaționale guvernamentale.

Pe măsura creșterii potențialului economiei naționale, a dezvoltării rapide a științei, învățămîntului și culturii, a întregii vieți sociale, s-a extins și diversificat an de an participarea României la circuitul mondial de valori materiale și spirituale a sport bunului său renume de partener serios și interlocutor valabil în raporturile economice internaționale. În ciuda perturbărilor create pe piața mondială de fenomenele de criză pe plan economic și monetar-financiar, volumul schimburilor comerciale ale țării noastre a înregistrat anul trecut o creștere de aproape 15 la sută, situînd-o și din acest punct de vedere pe un loc fruntaș în lume sub raportul ritmurilor de dezvoltare. Volumul total al comerțului exterior al României a ajuns în anul 1977 la 69,8 miliarde lei valută, fiind astfel de peste 3 ori mai mare decît cel înregistrat în 1970.

Ca o reflectare a concepției sale privind rolul decisiv al maselor populare în determinarea cursului istoriei contemporane, Partidul Comunist Român întregine în prezent raporturi stabile, fie direct, fie prin Frontul Unității Socialiste, cu peste 250 de partide, organizații sau mișcări politice de pe toate continentele. La acestea se adaugă colaborarea pe linia organizațiilor sindicale, profesionale și obștești, de tineret și femei, întregind tabloul unei largi deschideri internaționale, al angrenării active a României socialiste într-o vastă rețea de contacte și legături cu celelalte națiuni ale planetei.

Un merit de importanță primordială în conturarea acestei noi realități a situației internaționale a României, revine imensei activități depuse de aproape un deceniu și jumătate de secretarul general al partidului, președintele țării, care a dat o strălucită expresie virtuților perene ale poporului român, năzuinței sale sincere spre prietenie și înțelegere cu toate popoarele lumii. Vom menționa doar faptul că tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut în acești ani peste 3500 de întâlniri cu reprezentanți de frunte ai vieții politice, economice, științifice și culturale de pe toate continentele, dintre care șefi de stat și de guvern din aproape 100 de țări ale lumii. Numai în perioada de după Congresul al XI-lea al partidului au avut loc, în țară sau cu ocazia vizitelor efectuate în străinătate, circa 70 de întâlniri la cel mai înalt nivel, soldate de fiecare dată cu rezultate concrete, cu noi impulsuri dinamice pentru dezvoltarea pe un plan superior atât a raporturilor bilaterale, cît și a colaborării fecunde în vederea soluționării juste și echitabile a marilor probleme de interes general, mondial. Cele peste 100 de tratate de prietenie, declarații solemne și comunicate comune încheiate cu aceste prilejuri statuează în mod limpede baza principială pe care se întemeiază relațiile reciproce și stabilesc obiective concrete privind dezvoltarea viitoare a colaborării în diferite domenii de interes reciproc.

Probă grăitoare și concludentă a valențelor constructive ale înțelegerii și conlucrării pașnice, dialogul la cel mai înalt nivel, așa cum este conceput și realizat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, relevă și o altă latură, de o covârșitoare însemnătate în condițiile actuale, și anume posibilitatea de a cunoaște direct, din sursele cele mai autorizate, tot ceea ce este nou și viabil în gândirea și practica politică din lumea contemporană și de a contribui, pe calea schimbului de păreri, la promovarea unor interese mai largi, la afirmarea unor idei și soluții cu caracter novator, revoluționar, în consonanță cu cerințele progresului istoric. Dincolo de avantajele nemijlocite ce decurg din stabilirea și menținerea unor relații normale și rodnice cu alte state, se constată astfel că însăși amploarea sferei și calitatea conținutului acestor relații reprezintă factori de seamă ai trăinicieii poziției internaționale a statului român, ai prestigiului său real în rîndul celorlalte națiuni ale lumii. Promovarea sistematică a obiectivului normalizării și dezvoltării raporturilor cu toate statele, indiferent de mărime, nivel de dezvoltare sau sistem social, a făcut ca România să nu mai aibă probleme deschise de natură politică cu nici o altă țară și a plasat-o în mod obiectiv în situația de a aduce o contribuție de substanță, recunoscută și respectată, la soluționarea într-un spirit nou, în interesul popoarelor, a marilor probleme care confruntă omenirea.

De aici decurge și interesul deosebit cu care sînt urmărite în lume acțiunile de politică externă ale României, tocmai pentru că oferă exemplul viu al unei țări care caută — și reușește — să cultive un larg diapazon de relații constructive. În această lumină apare cu claritate semnificația profundă a promovării unei orientări principale consecvente, ca și a modului în care s-a procedat pentru selectarea acelor elemente care trebuie să rămînă constante, să nu se modifice în funcție de conjunctură, de cele care reprezintă variațiuni de ordin tactic, neesențial și trecător. Și tot prin această prismă se evaluează calitatea contribuțiilor românești la dezbaterile problemelor cruciale ale contemporaneității, la căutarea soluțiilor celor mai adecvate și la transpunerea lor în practică.

## **Obiectivul esențial: un cadru propice pentru desfășurarea efortului constructiv al poporului**

**INSISTENȚA** cu care România se pronunță și acționează pentru crearea unui cadru democratic, în care toate statele să aibă un cuvînt egal și să-și poată promova efectiv interesele autentice și legitime, în deplin acord cu interesele generale ale păcii și securității internaționale, se îmbină astfel cu eforturile depuse pentru imprimarea unui conținut și unui caracter nou relațiilor interstatale în ansamblu. După cum securitatea și cooperarea în Europa se prezintă, în viziunea politică a partidului nostru, ca un sistem de relații coerent și stabil la nivelul unui întreg continent, tot așa rezolvarea marilor sfidări ale secolului — înfăptuirea dezarmării, eliminarea politicii de forță și dominație, a oricăror forme de aservire, înlăturarea subdezvoltării și fărîmarea unei noi ordini economice și politice internaționale — reclamă existența unui suport solid în modul în care se stabilesc și se dezvoltă relațiile dintre state.

Desigur, problemele care presară acest traseu sînt deosebit de complexe, iar cele pe care ni le rezervă viitorul nu vor fi simple. Esențial este, însă, ca în toate împrejurările problemele existente între state să fie soluționate de către acestea înseși, prin contacte și tratative directe, neadmițîndu-se nici un fel de intervenție din afară, sub nici o formă și, cu atît mai puțin, cu forța militară.

Promovarea consecventă a acestei concepții prin politica externă a României ne oferă temeiul deplin de a împărtăși cu mîndrie patriotică și de a ne însuși în întregime aprecierea formulată sintetic zilele trecute de secretarul general al partidului, președintele țării, asupra imaginii pe care o proiectează patria noastră socialistă în conștiința lumii. **„Într-adevăr — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară de la Miercurea Ciuc — România are astăzi prieteni pe toate meridianele. Am fost nu de mult în vizită în mai multe țări atât socialiste, cît și capitaliste. Au venit în țara noastră mulți conducători de state și de guverne, delegații guvernamentale și de partid. Putem spune că din toate acestea am constatat cu multă satisfacție prestigiul de care se bucură România socialistă, poporul nostru, tocmai ca rezultat al felului în care el știe să muncească, să învețe, să-și ridice nivelul de viață, ca rezultat al politicii sale internaționale, al modului cum participă la soluționarea problemelor internaționale pe cale pașnică, prin excluderea forței, prin asigurarea dreptului fiecărui popor de a fi stăpîn pe destinele sale, de a-și făuri viața în mod liber, așa cum o dorește, fără nici un amestec din afară.”**

Recunoașterea largă de care se bucură contribuțiile concrete aduse de țara noastră la înlăturarea focarelor de încordare și conflict, la reglementarea pe cale politică a disputelor internaționale, la lărgirea ariei de înțelegere și promovare a spiritului de conlucrare constructivă scoate în evidență valoarea de semnificație universală a unei politici care își propune ca obiectiv esențial asigurarea unui cadru propice pentru desfășurarea efortului constructiv al poporului român prin afirmarea generalizată a unor relații noi, bazate pe principii ferme de egalitate și echitate, în întreaga viață internațională.

**Sergiu CELAC**

Economia țărilor socialiste membre ale CAER

## PROGRESUL TEHNIC ȘI MODERNIZAREA PRODUCȚIEI INDUSTRIALE (I)

TRĂSĂTURA DOMINANTĂ a dezvoltării economice a țărilor socialiste membre ale C.A.E.R. în etapa actuală o constituie intensificarea procesului de producție, bazată pe creșterea eficienței producției sociale și ridicarea productivității muncii. De aici rezultă preocuparea pentru creșterea mai susținută a productivității muncii sociale, pentru sporirea contribuției acestui factor la creșterea producției și a venitului național. Ritmurile de creștere a productivității muncii sînt diferențiate pe țări în funcție de cerințele și posibilitățile concrete, urmînd să reprezinte în anul 1978 în industrie 9% în România, 6,8% în Polonia, 6,8% în Bulgaria, 4,1% în Cehoslovacia, 5% în R.D.G., 3,8% în U.R.S.S. și 3,4% în R.P. Mongolă. În funcție de condițiile concrete ale fiecărei țări socialiste, în actualul plan cincinal urmează, de exemplu, ca în unele țări cea mai mare parte a sporului producției, iar în altele întregul spor, să se realizeze pe seama creșterii productivității muncii.

În anul în curs pe seama acestui factor se prevede a se realiza: aproape întregul spor al venitului național în R.P. Bulgaria, aproape 70% din sporul producției industriale în R. Cuba, întregul spor al producției industriale și a construcțiilor în R.P. Ungară, întregul spor al producției construcțiilor și a majorității ramurilor industriale în R.P. Polonă, peste 80% din sporul producției industriale (în actualul cincinal) în R.S. România.

În perspectiva anilor următori importanța ridicării productivității muncii va crește. Pentru toate țările aceasta este determinată de cerințele ridicării mai accelerate a eficienței economice și ale asigurării unor resurse mai mari pentru dezvoltare. Pentru unele țări această cerință este amplificată și de posibilitățile mai limitate de sporire a forței de muncă, evoluțiile demografice determinînd o anumită reducere a sporului populației active.

Sporirea rolului și a contribuției factorilor intensivi ai creșterii economice și în general realizarea obiectivelor dezvoltării economico-sociale depind în mod hotărîtor de promovarea largă a progresului tehnico-științific în economia națională a țărilor socialiste, de intensificarea cercetărilor științifice și alocarea unor fonduri însemnate în acest scop (cheltuielile pentru dezvoltarea științei și tehnicii reprezintă în prezent 2,5% din venitul național în Bulgaria și Polonia, 3,2% în Ungaria, 3,5% în Cehoslovacia, 4% în R.D.G.).

În acest context, o importanță cardinală o capătă corelația dintre promovarea consecventă a progresului tehnic și perfecționarea și modernizarea structurii producției sociale, în primul rînd a producției industriale. Pe de o parte, progresul tehnico-științific asigură formarea unei structuri moderne, de înaltă eficiență, a economiei națio-

nale, capabilă să permită valorificarea superioară a resurselor materiale și umane, creșterea și diversificarea producției de bunuri materiale și lărgirea schimburilor economice externe, satisfacerea nevoilor în continuă creștere ale economiei naționale. Pe de altă parte, perfecționarea structurii economiei naționale reprezintă baza materială, premisa încorporării în producția industrială a celor mai noi realizări ale științei și tehnicii și condiționează, în acest fel, creșterea mai accentuată a productivității muncii. Iată de ce în condițiile progresului tehnico-științific contemporan structura economiei și, în primul rînd, a industriei are un caracter foarte mobil, se află într-un continuu proces de modificare. Este adevărat că modificările necesare în structura pe ramuri și subramuri a economiei, în sensul modernizării ei corespunzător cerințelor progresului tehnico-științific, nu pot fi realizate dintr-o dată imediat, fiind legate înainte de toate de introducerea și asimilarea unor noi capacități de producție. Realitatea arată însă că gradul de elasticitate și capacitatea economiei de a realiza într-un termen cit mai scurt orientarea necesară în funcție de cerințele progresului tehnic constituie una din caracteristicile cele mai importante ale economiei moderne, un parametru de primă importanță al modernității acesteia, al potențialului economic al țării.

Influența progresului tehnic asupra structurii pe ramuri și subramuri a economiei naționale este complexă, de ordin cantitativ și calitativ, astfel încît deplasările structurale în producția socială se afirmă ca un important factor al creșterii economice. Ele favorizează, pe de o parte, ridicarea nivelului tehnic în toate ramurile economice și diversificarea producției de bunuri materiale și servicii, iar pe de altă parte, creșterea mai accentuată a productivității muncii și în general a eficienței întregii activități economice. La rîndul lor, ridicarea eficienței și creșterea productivității muncii sociale

condiționează modernizarea structurii producției sociale, amplificînd cerințele de mijloace tehnice moderne și punînd la dispoziție resursele economice necesare.

Este evident că ritmurile susținute de creștere a producției pe ramurile producției industriale și asigurarea echilibrului economic implică înainte de toate dezvoltarea bazei de materii prime, lărgirea și dezvoltarea bazei energetice, creșterea producției de energie electrică. Se poate însă menționa că, în cincinalul 1971—1975, în multe țări au avut loc unele schimbări în corelațiile de creștere a ramurilor respective. Astfel, dacă în cincinalul 1966—1970 ritmul mediu de creștere a producției de energie electrică și termică a deversat ritmul mediu de creștere a producției industriei socialiste în Bulgaria, Cehoslovacia, Mongolia, Polonia, România, Ungaria și U.R.S.S., în cincinalul 1971—1975 în unele țări corelațiile respective s-au inversat, raportul dintre ritmul de creștere a producției de energie electrică și ritmul mediu de creștere a producției industriale fiind de 0,58 în cazul Bulgariei, 0,91 în Cehoslovacia, 0,75 în R.D.G., 1,10 în Mongolia, 0,87 în Polonia, 0,75 în România, 1,20 în Ungaria, 0,96 în U.R.S.S. Dacă extindem acest raport între ritmuri și la alte ramuri, rezultă că la un procent de creștere a producției industriale corespund următorii coeficienți de creștere a producției de combustibili și produse din combustibili (inclusiv cărbuni și petrol) în cincinalul 1971—1975: 0,93 în Bulgaria, 0,48 în Cehoslovacia, 0,68 în R.D.G., 0,70 în Mongolia, 0,54 în Polonia, 0,40 în România, 0,82 în Ungaria, 0,76 în U.R.S.S.

Aceste evoluții sînt rezultatul acțiunii combinate a mai multor factori. Pe de o parte, este vorba de dezvoltarea continuă a economiei naționale, în primul rînd a industriei, care amplifică necesitățile de materii prime, materiale, combustibil și energie. Pe de altă parte, acționează valorificarea și economisi-

Fabelul nr. 1

Coefficienți de devansare a unor ramuri producătoare de materii prime și materiale de către ramurile prelucrătoare

Țări	Constr. de mașini și prelucr. metalelor față de siderurgia			Constr. de mașini și prelucr. metalelor față de metalurgia neferoasă			Ind. confecțiilor față de industria textilă		
	1961—1965	1966—1970	1971—1975	1961—1965	1966—1970	1971—1975	1961—1965	1966—1970	1971—1975
Bulgaria	0,7	0,8	1,3	...	...	...	1,4	1,6	1,0
Cehoslovacia	1,2	2,0	1,6	1,4	0,98	1,5	1,4	1,1	0,9
R.D.G.	2,1	1,9	0,97	1,9	0,9	1,0	0,4	1,1	0,9
R.P. Mongolă	...	...	...	0,2	...	0,8	1,6	2,1	1,4
Polonia	1,9	2,3	2,0	2,4	1,2	0,9	1,9	1,3	1,4
România	1,5	1,3	1,6	1,3	1,3	1,8	1,2	1,1	1,4
Ungaria	1,9	1,8	1,7	1,3	1,0	1,2	0,6	2,8	1,2
U.R.S.S.	1,4	1,9	2,0	...	...	...	0,6	1,7	0,96

Sursa: Statisticeski ejegodnik stran — cilenov SEV, 1977 p. 60—62.

rea resurselor; iar, în cazul multor țări, o influență importantă o exercită și caracterul limitat al unor resurse. Ca urmare a acțiunii acestor factori, cu pondere diferită de la țară la țară, în multe țări a avut loc creșterea însemnată a importurilor. Astfel, după calcule prezentate într-un studiu recent, dacă în 1960 în Bulgaria reveneau la o tonă de țigete produsă 0,1 tone de țigete importate, în 1975 volumul importului a crescut la 85,9 tone; în Cehoslovacia acesta a sporit de la 16,5 la 111,5 t față de o tonă producție proprie, în Polonia de la 3,7 la 21,1, în Ungaria de la 1,2 la 4,2. În cazul minereului de fier, la o tonă de producție marfă, importul a crescut de la 3,8 t în 1960 la 15,3 t în 1975 în Cehoslovacia, de la 0,7 t la 36,2 t în R.D.G., de la 4,5 t la 26,2 t în Polonia, de la 0,7 la 7,6 t în România și de la 3,9 t la 11 t în Ungaria. În același timp, ponderea importului în consumul de energie electrică a crescut în anii 1961—1975 în Bulgaria de la 0,6 % la 14%, în Cehoslovacia de la 1,9% la 7,3%, în Ungaria de la 6,2% la 17,9% (vezi B. A. Heifetz, *Sovershenstvovanie otraslevoi struktury i sotsialisticeskaia integratsia*, Moscova, 1978, p. 39-40).

O contribuție importantă la satisfacerea acestor necesități aduc colaborarea și cooperarea dintre țările socialiste, dezvoltarea acțiunilor de cooperare între țările membre ale C.A.E.R. pe baza prevederilor și principiilor înscrise în „Programul complex”.

Una dintre formele importante de manifestare a progresului tehnico-științific și a influenței lui asupra eficienței producției sociale o constituie ridicarea gradului de valorificare a resurselor materiale, prin dezvoltarea unor ramuri și subramuri care prelungesc ciclul de prelucrare a materiilor prime de bază și realizează produse cu parametri tehnico-economici superiori și care înglobează mai multă muncă complexă într-o cantitate determinată de resurse. Dimensiunile acestui proces și ritmurile respective de creștere sînt, desigur, diferențiate de la țară la țară, atât în funcție de nivelul dezvoltării diferitelor ramuri, cît și de orientările concrete dintr-un cîncinal sau altul. În unele țări se fac, de exemplu, mari eforturi pentru dezvoltarea bazei metalurgice, pentru dezvoltarea altor ramuri producătoare de materii prime

sau pentru asigurarea unor noi proporții în economie, ceea ce face ca modificarea raporturilor dintre aceste ramuri și cele prelucrătoare să nu fie în toate cazurile expresivă. Cu toate acestea, edificările pentru acest proces este faptul că în cincinalul trecut s-au înregistrat coeficienți importanți de devansare a ritmurilor de creștere în unele ramuri producătoare de materii prime de către ritmurile medii ale ramurilor prelucrătoare (vezi tabelul nr. 1).

O contribuție importantă în dezvoltarea bazei de materii prime și în ridicarea gradului de valorificare prin promovarea unor tehnologii noi și a tehnicii moderne, prin realizarea unor corelații care concretizează o eficiență superioară în folosirea materiilor prime, o aduc prevederile planurilor naționale de dezvoltare economico-socială pe perioada 1976—1980. Ținînd seama de cerințele industriei, ca și de situația existentă pe piața mondială în domeniul materiilor prime se remarcă o intensificare a eforturilor și o orientare mai largă spre problemele energetice și de materii prime.

**Reghina CREȚOIU**

*Institutul de economie socialistă*

## TENDINȚE — CONJUNCTURI

### Incertitudini vest-europene

REVISTA L' Expansion relatează, în ultimul său număr (pe luna iunie a.c.), concluziile unei recente analize, efectuate împreună cu societatea Prognos din Basel, asupra stării și perspectivelor conjuncturii economice în țările vest-europene. În formularea rezistenței, ciclul conjunctural „nu a încetat să flirteze cu recesiunea, și situația rămîne ambivalentă”. În timp ce nivelurile consumului privat rămîn „destul de stabile”, importanța fluctuațiilor afectează formarea stocurilor, cererea legată de investiții și, în perioada cea mai recentă, exportul și balanțele comerciale. Sentimen-

tal de insecuritate al responsabililor industriei și instabilitatea evaluărilor lor asupra situației economice se reflectă într-o politică de „stop and go” în producție, adică de alternare a măsurilor de frînare și de impulsivitate. Urmarea este că, dacă în mod tradițional nivelul producției era „prevăzută” pe o perioadă de 3 luni, în prezent fluctuațiile curbei anticipărilor sînt concomitente cu fluctuațiile producției efective. În ceea ce privește tendința creșterii, anticipările șefilor de întreprinderi au fost revizuite în jos, și nici un plan de relansare nu a reușit pînă acum să schimbe direcția fenomenului. Revista își exprimă îndoiiala că reuniunea la nivel înalt a principalelor țări

capitaliste dezvoltate, programată să aibă loc la Bonn la mijlocul lunii iulie, va avea drept efect o asemenea schimbare de tendință.

### Colaborarea polono-iugoslava

EXAMINîND evoluția ascendentă a relațiilor de colaborare și cooperare economică dintre Polonia și Iugoslavia, revista „Heddomadaire polonais” evidențiază creșterea rapidă a volumului schimburilor reciproce de mărfuri: de la 1,3 miliarde dolari în perioada 1971—1975 acesta urmează să ajungă la 3,2 miliarde dolari în anii 1976—1980. În cadrul acestor schimburi mașinile și instalațiile dețin

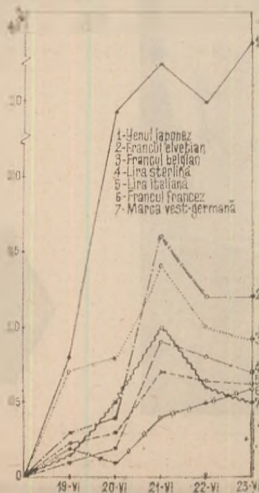
aproape 47%, iar ponderea materiilor prime și a produselor alimentare este de 36%. În cursul anului 1978, de pildă, partea poloneză livrează Iugoslaviei instalații industriale complete, diverse mașini și utilaje, produse siderurgice, chimice și farmaceutice, huilă și sticlărie, primind — la rîndul său — autobuze, mașini, metale neferoase, substanțe minerale, materie primă lemnoasă, produse agroalimentare ș.a.

Un rol important îl joacă schimburile realizate în cadrul cooperării. Acestea reprezintă un sfert din volumul total al comerțului polono-iugoslav, fiind mai strînse între industriile de automobile și cele electronice din cele două țări.

## EVOLUȚII MONETARE

CREȘTEREA dobînzilor pe piața internă din S.U.A., care s-a extins și la alți indicatori ai creditului din această țară, materializîndu-se la nivelul băncilor mijlocii prin majorarea dobînzii preferențiale (prime rate) la 9% și antiîpînd, se pare, o tendință care ar putea fi confirmată de alte instituții bancare în zilele următoare, s-a dovedit a fi totuși un suport insuficient în evoluția dolarului pe piețele de schimb. În fapt, în săptămîna 19—23 Iunie 1978, sub efectul evoluțiilor yenului japonez, piețele valutare au evoluat într-un singur sens — de scădere a cursului dolarului S.U.A. față de restul valutei occidentale.

Yenul japonez și-a continuat deprecierea accentuată față de toate valutele occidentale, tendință legată de observatori de evoluția balanțelor comerciale a Japoniei. Astfel, cifrele pe luna mai au evidențiat, în relațiile Japoniei cu principalele țări occidentale industrializate, o creștere a exporturilor cu circa 26%, față de creșterea cu 15% a importurilor din aceste țări. Aceasta înfirmă punctul de vedere că deprecierea yenului în ultimul an, cu circa 25% față de valutele principalelor parteneri comerciali occidentali, va acționa ca un moderator eficient al exporturilor Japoniei. Pe acest fond yenul a doborât la circa 215 yeni/dolar, atîngînd în cursul săptămînii nivelul său maxim din perioada postbelică, de circa 206,50 yeni/dolar, și a terminat la circa 209 yeni/dolar, cu 3,7% peste închiderea de referință. Observatorii notează că intervențiile Băncii Japoniei au fost de un ordin de mărime modest și anticipează în context continuarea deprecierei pînă la circa 200 yeni/dolar.



Francul elvețian s-a situat în fruntea valutei vest-europene în mișcarea de ansamblu de depreciere față de dolar. Maximalul intervalului a fost de circa 1,6330 franci/dolar. Francul belgian a atins un nivel maxim de circa 32,55 franci/dolar (cu 1,4% peste închiderea anterioară), terminînd la circa 32,70 franci. Marca vest-germană a atins un nivel maxim al intervalului de circa 2,0710 mărci/dolar, situîndu-se în final la circa 0,5% peste închiderea de referință. Lira sterlină a înregistrat o depreciere de circa 0,7% la închidere (1.8440 dolari pentru o liră), într-un moment în care observatorii îi prevăd dificultăți pe piața de schimb în lunile următoare. Pe o linie ușor ascendentă, francul francez și lira italiană au închis cu circa 0,6% peste nivelul de referință, la circa 4,5740 franci și respectiv 857,30 lire pentru un dolar.

Dobînzile la eurodepozitele pe 6 luni în dolari S.U.A. și franci elvețieni au continuat să crească, atîngînd nivelul de circa 9,125% și 2,0625%, în timp ce erau constante la circa 5,625% pentru eurodepozitele vest-germane.

La ultima licitație organizată de Trezoreria S.U.A., aurul a fost adjudicat la un preț mediu de circa 187,06 dolari/uncie. Pe piața Londrei prețul aurului a fost fixat la 23 Iunie la 185,55 dolari/uncie.

**Paul DUMITRASCU  
Gheorghe MUNTEAN**

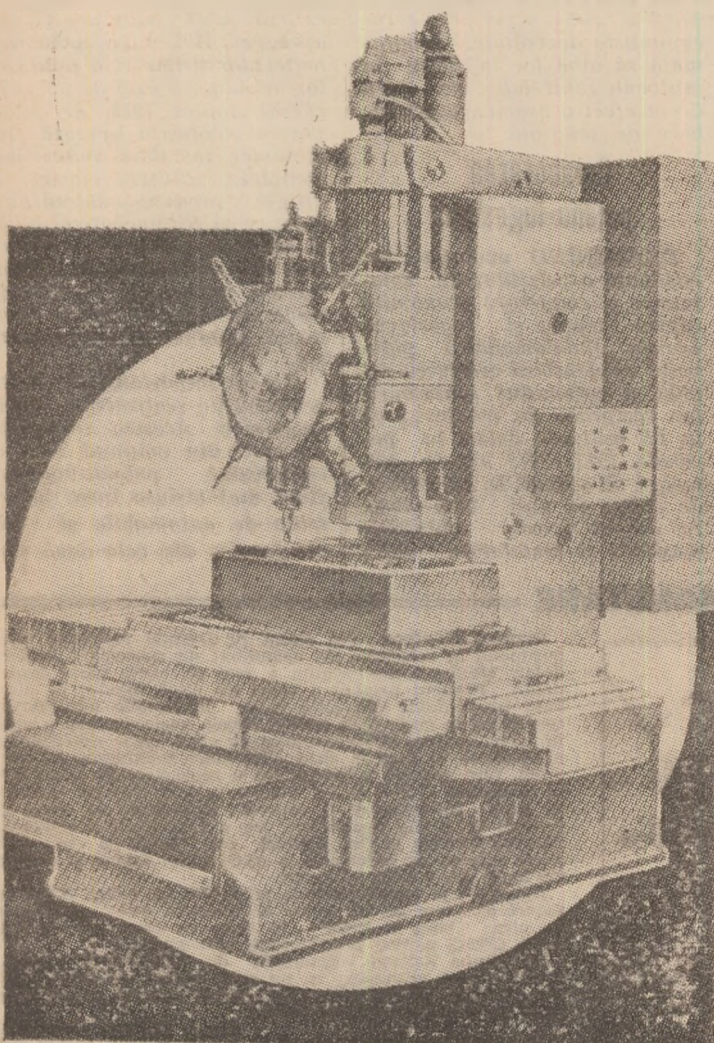
Evoluția principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 19—23 VI, luîndu-se ca bază cursurile din 16 VI 1978

# MACHINOEXPORT

## MAȘINI DE ALEZAT VERTICALE

### RV 001 ȘI RV 002

Mașinile de alezat verticale execută un ciclu automat de operații de frezare, alezare, găurire și filetare, iar alegerea și comanda tuturor funcțiilor se face cu ajutorul benzilor perforate. Sînt destinate prelucrării pieselor de serie mică și medie.



	RV001,10	RV001,20	RV002,10	RV002,11
Dimensiunea mesei :				
- lățime, mm	600	800	600	600
- lungime, mm	1 330	1 560	1 330	1 330
Diametrul maxim de găurire în oțel, mm	39	39	39	39
Diametrul maxim de alezare, mm	170	170	200	170
Puterea motorului principal, kW	3,2/4	3,2/4	3,2/4	3,2/4
Puterea instalată, kW	14	15,1	13,3	15,8
Greutatea, kg	6 500	8 000	6 500	7 500

Exportator :



„Machinoexport“  
Sofia, R. P. Bulgaria  
str. Aksakova, 5  
Telefon : 88 53 21  
Telex : 02 24 25  
Telegrame : Machinoexport  
Sofia



## „Unitați de măsură“ ale dezvoltării

PRINTRE CRITICILE aduse în presa de specialitate din Occident indicatorului „produsul național brut pe locuitor“, utilizat în statisticile internaționale pentru ilustrarea gradului de dezvoltare economică și de bunăstare dintr-o țară sau alta, se numără și obiecția că acesta nu reflectă nivelul comparativ al productivității muncii, realizat în țările respective. Or, se apreciază că, de pildă, în cazul a două țări cu valori apropiate ale P.N.B. pe locuitor, țara cu o productivitate mai înaltă a muncii ar trebui considerată ca fiind mai avansată din punctul de vedere al dezvoltării economice.

Pornind de la aceste criterii, unii economiști recomandă utilizarea — în cadrul comparațiilor pe plan internațional — a indicatorului „P.N.B. pe o persoană economică activă“, iar dacă datele disponibile permit calculul — a indicatorului „P.N.B. pe o oră efectiv lucrată“. Din tabelul de mai jos se poate vedea că, luând, de pildă, cazul

(în dotari)

Țara	Produsul național brut, raportat		
	pe locuitor	pe o persoană economică activă	pe o oră efectiv lucrată
Suedia	5596	11229	380,1
S.U.A.	5554	13613	380,3
R.F.G.	5940	11481	288,0
Danemarca	5004	10361	285,6
Canada	4751	13304	372,8
Norvegia	4115	10915	322,9
Olanda	4103	11180	252,9
Noua Zeelandă	3711	9491	234,9

Sursa: Referativnii sbornik — Ekonomika promišlenosti, nr. 5/1978.

Canadei, aceasta se situa (în 1974) pe locul cinci între țările menționate ca nivel al P.N.B./loc; datorită însă ponderii mai scăzute a populației ocupate (35,7 la sută, față de 48,4 la sută în Danemarca, 43,9 la sută în R.F.G., 42,3 la sută în Suedia) și a duratei întrucâtva mai reduse a săptămânii de lucru, ea ocupă locul doi sub raportul „P.N.B. pe o persoană activă“ și locul trei în privința raportului „P.N.B. pe o oră efectiv lucrată“.

## R.D.G.: valorificarea științei

PROGRESUL TEHNIC în societate depinde într-o măsură crescândă de accelerarea transpunerii în viață a realizărilor științei și tehnicii. Or, subliniază revista „Wirtschaftswissenschaft“, în timp ce în prima etapă, de concepție, rolul esențial revine aspectelor legate de cercetare și proiectare, în cea următoare un loc de prim ordin îl ocupă problemele economice sau tehnico-economice.

Astfel, valorificarea rațională a realizărilor științei și tehnicii reclamă, înainte de toate, asigurarea cu capacitățile de producție necesare a tuturor stadiilor de aplicare a acestor realizări; fundamentarea mai minuțioasă a calității și numărului de prototipuri destinate probelor de încercare a noilor produse; încercarea materialelor noi utilizate în procesul de producție și dotarea cu mijloace tehnice necesare în acest scop; specializarea lucrărilor de

cercetare și producție pe diferite aspecte ale tehnicii sau tehnologiei elaborate, adâncirea cooperării în acest domeniu; prevederea — în cadrul planurilor de producție ale întreprinderilor și pe ansamblul ramurii industriale — a unor secțiuni privind lucrările tehnico-experimentale și asigurarea finanțării

lor corespunzătoare ș.a.

Cel mai mare efect economic de pe urma aplicării măsurilor menționate, mai ales a programului de cooperare în executarea lucrărilor tehnico-experimentale, se obține — serie revista — în cazul producțiilor în serie mare sau de masă.

## Ungaria: indicatori comparativi

UN STUDIU efectuat în R.P. Ungară asupra eficienței utilizării resurselor în industria chimică, în raport cu celelalte ramuri ale industriei, evidențiază

(în % față de media pe industrie)

Ramura industrială	Valoarea producției pe un lucrător	Valoarea producției obținute la 100 forinți fonduri fixe	Consumul materialelor pentru obținerea unei producții de 100 forinți	Consumul de energie electrică la o producție de un mil. forinți
Ind. miniera	54	45	47	25
Energie electrică	142	21	27	23
Metalurgie	171	92	116	273
Construcții de mașini	85	156	90	46
Materiale de construcții	65	44	72	227
Ind. chimică	213	92	98	149
Ind. ușoară	66	143	107	70
Ind. alimentară	196	167	125	36
Alte ramuri	52	168	87	48
Media pe industrie	100	100	100	100

Sursa: „Iparlazdasag“, nr. 5/1977.

amplitudini mult diferențiate ale fiecărui indicator economic sau tehnico-economic (vezi tabelul). Datele statistice (pe anul 1975) reflectă nivelul mult mai ridicat al productivității muncii în industria chimică, îndeosebi în comparație cu industria minieră, cea a ma-

terialelor de construcții, industria ușoară și alte ramuri.

Sub raportul valorii producției obținute pe o unitate (valorică) de fonduri fixe, industria chimică se află, însă, sub media pe întreaga industrie, fiind net depășită de construcțiile de mașini, industria ușoară și cea alimentară, de alte ramuri. Dacă la indicatorul „cheltuieli materiale pe unitatea de produs“,

industria chimică ocupă un loc intermediar, rămânând întrucâtva sub medie, în ceea ce privește consumul relativ de energie electrică ea se situează pe un loc de frunte, imediat după metalurgie și industria materialelor de construcții.

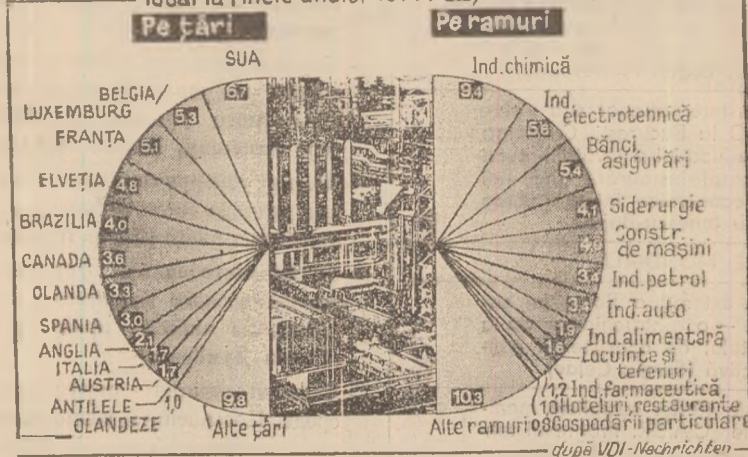
## Export de capital

SUMA INVESTIȚIILOR vestgermane în străinătate, care a înregistrat creșteri continue în ultimii ani, a depășit la sfârșitul anului 1977 pragul de 50 miliarde mărci. Mărimea absolută a acestui export de capital, care a fost reluat după război în 1952, nu este

care au echivalat cu restructurări sensibile ale investițiilor externe. Orientarea pe țări de valoare preponderantă în total a țărilor capitaliste dezvoltate, începând chiar cu economia americană: greutatea lor specifică este de circa două treimi. Cît privește distribuerea pe ramuri, ea demonstrează, alături de prezența unor activități tradiționale ca siderurgia sau extracția petrolului, locul deosebit de important

## INVESTIȚII VESTGERMANE ÎN STRĂINĂTATE

Total la finele anului 1977: 52,1 mlrd. mărci



— după VDI-Nachrichten —

insă singurul și nici cel mai important element de informație pe care îl oferă graficul reprodus după săptămînalul VDI — Nachrichten. Structura pe ramuri și pe țări a plasamentelor ilustrează tendințe mai recente ale exportului de capital al țărilor occidentale,

al unor ramuri moderne cum sînt chimia, electrotehnica, construcția de mașini. De remarcă că aceste orientări recente sînt mai net exprimate în cazul exportului de capital postbelic al R.F.G., deoarece nu intervin structuri anterioare care să le mascheze parțial ca în S.U.A. sau Anglia.

# Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării  
Economice și Sociale, Institutul Central de  
Cercetări Economice

SUMARUL NR. 26 DIN 30 Iunie 1978

- Angajarea plenară a comerțului socialist în creșterea calității vieții (dr. Ioan Georgescu) 1

## ECONOMIE NATIONALA

- Îmbunătățirea consumului — componentă de bază a creșterii nivelului de trai (II) (Grigore Vâlceanu, Maria Poenaru) 3
- Producția fizică realizată exemplar în toate întreprinderile (Gh. Drăghici) 5
- Un factor de accelerare a creșterii: reducerea consumurilor materiale pe unitatea de produs (Mircea Pirjol) 7
- O cale eficientă de micșorare a pierderilor de energie (conf. dr. ing. Pavel Buhuș) 10

- Direcții ale creșterii eficienței economice în stațiunile pentru mecanizarea agriculturii (Ioan Nistor, Augustin Borz) 11
- Citiitorii au cuvîntul 13

## CONDUCERE • ORGANIZARE

- Perfecționarea mecanismului economico-financiar. Determinarea producției nete (Ionel Dumbravă) 14

## IN SPRIJINUL CANDIDAȚILOR LA EXAMENUL DE ADMITERE ÎN ÎNVĂȚĂMINTUL ECONOMIC SUPERIOR

- Criza generală a capitalismului (prof. dr. N. Dobrotă) 17

## TEORII • IDEI

- Modernizarea contabilității — componentă a organizării superioare a sistemului informațional (II) (conf. dr. Valeriu Voica, conf. dr. Ladislau Possler) 19
- Om-tehnică-mediu. Posibilități superioare de organizare a pescăriilor din Delta și de pe Litoral (Condrat Atanase) 21

- Școli • curente • economiști. Aspecte teoretice și practice ale perfecționării mecanismului economic în literatura sovietică (II) (prof. dr. Eugen Prahoveanu) 22

- Colocviu internațional sub egida UNESCO la București. Creșterea rolului educației și învățămîntului în procesul instaurării unei noi ordini economice internaționale (Claudiu Ionescu-Bujor) 25

## ECONOMIE MONDIALĂ

- Politica externă a României socialiste — o întruchipare vie a conceptului de coexistență pașnică activă (Sergiu Celac) 26
- Economia țărilor socialiste membre ale C.A.E.R. Progresul tehnic și modernizarea producției industriale (I) (Reghina Crețoiu) 28
- Tendințe-conjuncturi 29
- Mondorama 31

IN SUPLIMENTUL ACESTUI NUMAR:  
Relații financiar-valutare și comerciale  
internaționale

## IN THIS ISSUE

- The full involvement of socialist trade in raising the quality of life (Dr. Ioan Georgescu) 1
- Improving consumption — a basic part of the growth of living standards (II) (Grigore Vâlceanu, Maria Poenaru) 3
- A factor of growth acceleration: reducing materials consumption per unit of output (Mircea Pirjol) 7
- Improvement of the economic-financial mechanism. Determining the net production (Ionel Dumbravă) 14
- Man — Technique — Environment. Superior possibilities of organizing the fisheries in the Danube delta and on the Black Sea shore (Condrat Atanase) 21

## DANS LE NUMERO

- Plein engagement du commerce socialiste dans l'accroissement de la qualité de la vie (dr. Ioan Georgescu) 1
- Amélioration de la consommation — élément fondamental de l'accroissement du niveau de vie (II) (Grigore Vâlceanu, Maria Poenaru) 3
- Un facteur d'accélération de la croissance: la diminution de la consommation de matériaux par unité de produit (Mircea Pirjol) 7
- Le perfectionnement du mécanisme économique-financier. La détermination de la production nette (Ionel Dumbravă) 14
- L'homme, la technique, l'environnement. Des possibilités supérieures d'organisation des pêcheries du delta du Danube

## ИЗ СОДЕРЖАНИЯ

- Социалистическая торговля повышает все усилия повышения качества жизни (др. Иоан Джорджеску) 1
- Улучшение потребления — важнейшее направление повышения жизненного уровня (II) (Григорье Вилчану, Мария Поенару) 5
- Фактор ускорения роста: снижение расхода материалов на единицу продукции (Мирча Пиржол) 7
- Совершенствование финансового экономического механизма. Определение чистой продукции (Ионел Думбравă) 14
- Человек-техника - окружающая среда. Повышенные возможности организации рыболовства в Дельте и на морском побережье (Кондрат Атанасе) 21

- Theoretical and practical aspects of perfecting the economic mechanism in Soviet literature (II) (Prof. Dr. Eugen Prahoveanu) 22
- International colloquy in Bucharest under the auspices of UNESCO. Increased role of training and education in the process of establishing a new international economic order (Claudiu Ionescu-Bujor) 25
- Socialist Romania's foreign policy — a telling embodiment of the principle of active peaceful coexistence (Sergiu Celac) 26
- The economy of CMEA socialist countries. Technical progress and the modernization of industrial production (R. Crețoiu) 28

- et du littoral de la Mer Noire (Condrat Atanase). 21
- Aspects théoriques et pratiques du perfectionnement du mécanisme économique dans la littérature soviétique (II) (prof. dr. Eugen Prahoveanu) 22
- Colloque internationale sous l'égide de l'UNESCO à Bucarest. Le rôle accru de l'éducation et de l'enseignement dans le processus d'instauration d'un nouvel ordre économique international (Claudiu Ionescu-Bujor) 25
- La politique étrangère de la Roumanie socialiste — image vivante du concept de coexistence pacifique active (Sergiu Celac) 26
- L'économie des pays socialistes membres du CAEM. Le progrès technique et la modernisation de la production industrielle (R. Crețoiu) 28

- Теоретические и практические аспекты совершенствования экономического механизма, отраженные в советской литературе (II) (проф. др. Эуджен Праховану) 22
- Международный colloquium под эгидой ЮНЕСКО в Бухаресте: Повышение роли образования и обучения в процессе установления нового международного экономического поддтка (Клудиу Ионеску-Бужор) 25
- Внешняя политика социалистической Румынии — живое воплощение идеи мирного сосуществования (С. Челак) 26
- Экономика социалистических стран-членов СЕВ. Технический прогресс и модернизация промышленного производства (Р. Крецою) 28

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11-25, 71131 București, telefon 12 13 69. Cont I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — Filiala sect. 1 București. Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Școlii”.